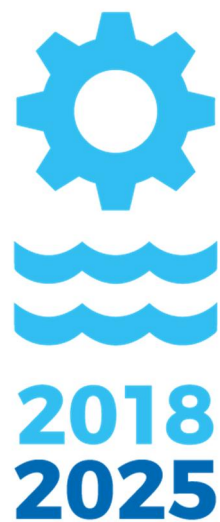

Kaarina kaarina.fi

Kaupunginvaltuusto 12.11.2018

Sisällysluettelo

Sisällysluettelo.....	3
1. Kaupunginjohtajan katsaus.....	6
2. Kaarinan kaupungin strategia 2018-2025.....	9
3. Taloussuunnittelun tavoitteet ja taloudelliset lähtökohdat	11
4. Riskienarviointi ja -hallinta	14
5. Talousarvion sitovuus.....	16
6. Tuloslaskelma	21
7. Rahoituslaskelma	22
8. Valtuustoon nähden sitovat määrärahaerät	23
9. Vertailuhinnat	24
10. Kaupunkikonserni.....	26
10.1. Konsernijohto: kaupunginvaltuusto, kaupunginhallitus, kaupunginjohtaja ja elinkeinopolitiikka.....	26
10.2. Kaarinan Kehitys Oy	29
10.3. Muut keskeiset konserniyhteisöt	32
10.3.1 KOy Kaarinan Vuokratalot	32
10.3.2 As Oy Katariinankulma Kaarina.....	33
11. Tarkastuslautakunta.....	34
12. Hallintopalvelut.....	35
12.1. Hallinnon tukipalvelut	36
12.2. Henkilöstölautakunta	44
13. Sivistyspalvelut.....	46
13.1. Sivistyslautakunta.....	47
13.1.1 Yleishallinto.....	49
13.1.2 Koulutus.....	50
13.1.3 Varhaiskasvatus	54
13.2. Vapaa-ajan lautakunta	56
13.2.1 Vapaa-ajan palvelut	58
14. Sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut.....	62
14.1. Sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut.....	64
14.1.1. Sosiaali- ja terveystaloudellisten palvelujen yleishallinto.....	67

14.1.2. Perhe- ja sosiaalipalvelut	68
14.1.3. Ikäihmisten palvelut.....	70
14.1.4. Terveyspalvelut.....	74
14.2. Erikoissairaanhoido.....	76
15. Tekniset palvelut.....	77
15.1. Tekninen lautakunta.....	78
15.1.1. Teknisten palveluiden yleishallinto	79
15.1.2. Infrapalvelut	80
15.1.3. Vesihuoltolaitos.....	82
15.1.4. Tila- ja ravintopalvelut	86
15.1.5. Liikunta- ja viherpalvelut.....	90
16. Kaupunkikehityspalvelut	91
16.1. Kaupunkikehityslautakunta.....	92
16.1.1. Maankäyttö ja elinvoima.....	93
16.2. Ympäristölautakunta	97
16.2.1. Ympäristönsuojelu ja rakennusvalvonta.....	98
17. Investoinnit	102
17.1. Rakennushankkeet	103
17.1.1. Hovirinnan rantasauna	103
17.1.2. Hovirinnan koulu.....	103
17.1.3. Piispanlähteen alakoulu	104
17.1.4. Valkeavuoren koulu.....	105
17.1.5. Valkeavuoren liikuntahalli	106
17.1.6. Lukion vesikatto	106
17.1.7. Piikkiön lastentalo	107
17.1.8. Oskarintalo	107
17.1.9. Uimahalli	109
17.1.10. Kultanummen päiväkoti	109
17.2. Infrapalvelut	110
17.2.1. Kadut ja tiet.....	110
17.2.2. Hulevesi.....	111
17.2.3. Satamat.....	112
17.2.4. Joukkoliikenne	112
17.3. Liikunta- ja viherpalvelut.....	113

17.3.1. Puistot ja yleiset alueet	113
17.3.2. Urheilu- ja ulkoilualueet.....	114
17.4. Vesihuoltolaitos	115
17.4.1. Vesilaitos.....	115
17.4.2. Viemärlaitos.....	116
17.5. Tila- ja ravintopalvelut	117
17.5.1. Talonrakennuksen pienhankkeet.....	117
17.6. Kaupunkikehityspalvelut.....	118
17.6.1. Maanhankinta	118
17.7. Lautakuntien investoinnit	119
17.7.1. Tekninen lautakunta	119
17.7.2. Kaupunkikehityslautakunta	120
17.7.3. Sivistyslautakunta.....	120
17.7.4. Sosiaali- ja terveyslautakunta.....	121
17.7.5. Vapaa-ajan lautakunta.....	121
17.7.6. Tietohallinnon ohjelmistot, laitteet ja tuotantotilat	122
17.8. Osakkeet ja osuudet.....	123

1. Kaupunginjohtajan katsaus

YLEISTÄ

Korkeasuhdanne maailmantaloudessa jatkuu, mutta nopein kasvuvaihe on jo takana. Etenkin Euroopassa on merkkejä talouskasvun hidastumisesta. Maailmankaupan kasvu hidastuu ennustejaksolla.

Vuonna 2019 talouskasvun arvioidaan hidastuvan 1,7 prosenttiin. Merkittävin yksittäinen talouskasvua hidastava tekijä on rakennusinvestointien supistuminen. Vaikka yksityisen kulutuksen kasvua tukee ansiotason nousun lisäksi työllisyyden koheneminen, inflaation myötä kotitalouksien käytettävissä olevien tulojen kasvu ja sitä kautta yksityisen kulutuksen kasvu hidastuvat vuonna 2019. Nettovienti pysyy kasvua tukevana.

Ilmaston muutos on raporttien mukaan edennyt ja etenee ennakoitua nopeammin, mikä näkyy valtion ja kuntien päätöksenteossa tulevina vuosina.

Varsinais-suomessa yritysten liikevaihdot kaikilla toimialoilla jatkaa kasvuaan. Työllisyysaste on nyt 72 % ja kasvaa vuonna 2019. Myös Turun seudulla työllisyys on hyvässä kasvussa, joskin meriteollisuudessa ja rakentamisessa voimakas kasvu on tasaantumassa. Kaupan hienoinen alamäki on tasaantumassa. Muut palvelut ja teollisuus jatkavat nousuaan.

Vuonna 2019 rakenteiden tarkastelu jatkuu. Mahdolliset aluehallintouudistukset muuttavat kuntien toimintaa oleellisesti. Kaarina pyrkii vaikuttamaan päätöksentekoon niin, ettei hyvin alkanutta palvelualueiden integraatiota ja elinvoimaisen kaupungin kehitystä vaaranneta.

TALOUS EI OLE TASAPAINOSSA

Kaarinassa palvelutarpeen jatkuva kasvu ja edessä olevat välttämättömät investoinnit edellyttävät niin palvelujen tehokkuuden parantamista, tulopohjan laajentamista kuin tarkkaa kulukuria.

Kaarina on siirtynyt investoinneissa selkeästi uudelle tasolle. Noin 30 miljoonan euron vuosittaiset investoinnit edellyttävät käyttötalouden selkeää parantamista. Jotta velka ei jatkossa lisäänty, tulee pitkällä tähtäimellä löytää keinot kulujen pienentämiseen ja tulojen kasvattamiseen. Tähän tarvitaan myös valtiolta selkeitä päätöksiä kuntien tehtävien karsimiseksi ja vähintään jo päätettyjen normien väljentämisten hyödyntämistä. Tulojen lisääntyminen merkittävästi edellyttää asukasmäärän kasvun lisäksi todennäköisesti veroprosentin kasvattamista tulevina vuosina.

STRATEGIA NÄYTTÄÄ SUUNNAN

Uusi Kaarina-strategia on ollut pohjana talousarviota laadittaessa. Strategia on laadittu niin, että Kaarina kestää suuretkin toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset. Haluamme toimia avoimesti, asiakaslähtöisesti ja yhdessä. Tärkeänä pidämme vastuullista johtamista niin poliittisessa kuin virkamiesjohdossa. Hyvinvoinnin edistäminen ennakoivasti on kuntien tärkein tehtävä ja näin ollen myös Kaarinan strateginen tavoite jatkossakin. Lisäksi haluamme säilyttää ja kehittää viihtyisää, turvallista ja toimivaa lähiympäristöä sekä sujuvia ja turvallisia lähipalveluja.

TALOUSARVION VAIKUTUS IHMISTEN ARKEEN

Sosiaali- ja terveystaloudessa korostuvat palveluohjaus ja paljon palveluita tarvitsevat kuntalaiset. Tavoitteena on, että ne kaarinalaiset, jotka tarvitsevat useita eri palveluita, saisivat aiempaa kokonaisvaltaisempaa apua. Ikäihmisten palveluissa ja vammaispalveluissa on tarjolla

jo nyt keskitettyä palveluohjausta, ja vuonna 2019 toimintatapa laajenee myös muihin sosiaali- ja terveystalouteen.

Kuntoutuspalveluita kehittämällä pyritään siihen, että kaarinalaiset pärjäisivät ja voisivat hyvin omassa elinympäristössään erilaisten sairauksien ja vammojen jälkeenkin. Etenkin ikääntyneiden kuntoutuspalveluihin satsataan vuonna 2019.

Lasten ja nuorten palveluissa jatkuu hyvä yhteistyö eri toimijoiden kesken. Kun perheet saavat apua varhaisessa vaiheessa omassa arkisessa ympäristössään, voidaan vähentää raskaiden, korjaavien palveluiden tarvetta myöhemmin vuosina. Se on nähtävissä Kaarinassa jo nyt, ja siksi jatkamme matalan kynnyksen palveluiden kehittämistä myös tulevana vuosina.

Sivistyspalveluissa varaudutaan perusopetuksen oppilasmäärän kasvuun. Liikunnan merkitys varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa korostuu. 7-9 luokkalaisten osalta kartoitetaan, voidaanko nykyiset tablet-laitteet korvata vaihtoehtoisilla päätelaitteilla.

Koulu- ja päiväkotirakentamisen suunnittelua ja toteutusta Hovirinnan, Valkeavuoren ja Piispanlähteen osalta jatketaan. Myös lähiliikuntapaikkojen rakentaminen Empon, Kesämäen ja Auranlaakson osalta etenee.

Kaavoituksessa painopiste siirtyy Lemunniemelle, kun Rauhalinnan kaavoitus on valmis. Uusia omakotitontteja myydään Silvolanmetsästä, Pontelasta ja Kultanummelta. Vuokrattavia tontteja löytyy Rauhalinnan Morsinkokujalta, Untolasta, Nunnasta ja Piikkiön keskustasta. Myytäviä rakennuksia on Littoisten järven etelärannalta ja Piikkiön Salvelasta.

Kesästä 2019 alkaen kaikki rakentamisen ja ympäristönsuojelun luvat haetaan sähköisen lupapalvelun kautta.

Liikenneväylillä kiinnitetään erityistä huomiota kevyen liikenteen turvallisuuteen.

Kaarinan verotus pysyy tämän vuoden tasolla. Kaarinan kunnallisveroprosentti on 19,75. Koko maan keskimääräinen tuloilla painotettu kunnallisveroprosentti on tänä vuonna 19,86. Kiinteistöveron esitetään pysyvän ennallaan. Talousarviovuoden investointeja joudutaan rahoittamaan suurelta osin velkarahalla. Velka per asukas nousee 3329 euroon. Vesihuollon käyttömaksut säilyvät ennallaan.

Kouluinvestointien lisäksi suurimmat kuntalaisten palveluja parantavat hankkeet ovat Hovirinnan rannan investoinnit sekä Virasto- eli Oskarintalon peruskorjaus. Vanhan virastotalon korjaus keskittää tällä hetkellä hajallaan olevat asiakaspalvelupisteet yhteen.

TALOUSARVION VAIKUTUS YRITYKSIIN

Sote-uudistukseen valmistaudutaan kumppanuuksien kautta. Kaarina on aktiivisesti mukana maakunnallisessa valmistelussa ja hakee uusia yhteistyökumppaneita yrityksistä ja kolmannelta sektorilta. Ennätyselliset investoinnit niin rakennuksiin kuin infraan luo toimeliaisuutta kaupunkiin ja näin ollen myös yrityksiin. Sähköinen lupaprosessi helpottaa urakoitsijoiden ja suunnitteluyritysten arkea. Yrityksille kaavoitetun Krossin alueen maankäyttöä kehitetään.

TALOUSARVION VAIKUTUS YMPÄRISTÖÖN

Ihmisten liikkumista ja viihtymistä luonnossa ja meren äärellä helpotetaan. Rauhalinnan luontopolku kunnostetaan ja itäisten kuntien reitistöhanke jatkuu reitistöjen merkitsemisellä ja karttojen tekemisellä. Katuvalaistuksen osalta energiaa syövät lamput korvataan vähän energiaa kuluttavilla LED -valaisimilla. Lisäksi uudet LED-valaisimet mahdollistavat valotehon himmentämisen, jolloin niitä tullaan pitämään sammuttamisen sijasta pienellä valoteholla päällä myös yöaikaan. Jätevesien käsittelyn määräajan umpeutuessa vuonna 2019 ympäristön suojele lisää neuvontaa.

TALOUSARVION VAIKUTUS HENKILÖSTÖÖN

Itäisten kuntien laskentapalveluyhtiö Tilikunta Oy:n toiminta käynnistetään vuoden 2019 alusta. Uuden yhtiön palvelukseen siirtyy 30 henkilöä Kaarinan kaupungin palveluksesta. Kaupunki ostaa yhtiöltä palkanlaskennan ja kirjanpidon palvelut.

Sairaspoissaolojen määrä vähennetään varhaisen tuen mallin (Vartu) käyttöä lisäämällä ja korvaavan työn toimintamallin käyttöön ottamisella.

Peruskorjauksilla ja uudisrakentamisella parannetaan henkilöstön työskentelyolosuhteita.

KAARINA – LUONNOLLISESTI YHDESSÄ

Kaarina-Strategian uusi visiolause Kaarina – Luonnollisesti yhdessä. Lauseella viestimme, että on tärkeää, että luomme yhdessä kaarinalaisten asukkaiden ja yritysten kanssa kaarinalaisille viihtyisää, turvallista ja toimivaa lähiympäristöä. Viimeaikaiset ilmastoraportit osoittavat hyvin, miten tärkeää on pohtia erittäin tarkasti esimerkiksi liikenteen toimivuutta, energian käyttöä ja rakentamisen materiaaleja myös kunnissa.

Kaarinalaisten kannalta on tärkeää, että verkostoidumme niin naapurikuntien, valtion, yritysten, erityisesti paikallisten yritysten ja yhdistysten kanssa. Yhteistyön pitää olla luontevaa.

Siis luonnollisesti yhdessä.

Harri Virta
Kaupunginjohtaja

2. Kaarinan kaupungin strategia 2018-2025

Kaarina-strategia on talousarvion ohella yksi tärkeimmistä välineistä tavoitteiden asettamiselle ja kaupungin pitkäjänteiselle kehittämiselle. Strategiassa on määritelty Kaarinan kaupungin visio, arvot, strategiset päämäärät sekä kriittiset menestystekijät vuoteen 2025 asti.

Kaarinan kaupungin strategia on uudistettu ja hyväksytty kaupunginvaltuustossa kesäkuussa 2018.

VISIO

Kaarina - luonnollisesti yhdessä

ARVOT

- Yhdessä
  - Kuulemista
  - Osallisuutta
  - Yhteistyötä
  - Vastuullisuutta
  - Luottamusta
- Avoimesti
  - Valmistelua
  - Vuorovaikutusta
  - Ratkaisuja
  - Viestintää
  - Palautetta
- Asiakaslähtöisesti
  - Kuuntelemista
  - Palveluohjausta
  - Osallistamista
  - Palvelua
  - Seurantaa

STRATEGISET PÄÄMÄÄRÄT JA KRIITTISET MENESTYSTEKIJÄT

---

1. Vastuullinen johtaminen

- kokonaisvaltainen tarkastelu valmisteltaviin ja päätettäviin asioihin
- johdonmukainen ja oikea-aikainen päätöksenteko
- henkilöstön ja luottamushenkilöiden toimiva vuorovaikutus, yhteistyö ja roolien selkeys
- henkilöstön osaamisen ylläpitäminen ja kehittäminen
- esimiestyön seuranta, arviointi ja jatkuva parantaminen
- työyhteisötaitojen kehittäminen, oman vastuun kantaminen ja vastuun ottaminen omissa tehtävissä
- kustannus- ja laatutietoinen johtaminen

2. Hyvinvoinnin edistäminen ennakoivasti

- palvelutarpeiden kartoittaminen ja varhainen puuttuminen ongelmiin
- ennaltaehkäisevien palvelujen kehittäminen
- hyvinvointia tukevien mallien tunteminen ja niissä oman roolin tunnistaminen
- monipuoliset ulkoilu-, liikunta- ja kulttuurimahdollisuudet, jotka mahdollistavat itsestään huolehtimisen
- huolehtiminen omasta jaksamisesta
- toimiva järjestö- ja yritys yhteistyö

3. Viihtyisä, turvallinen ja toimivat lähiympäristö

- kaupunkirakenteen kehittäminen niin, että kehittäminen perustuu olemassa olevan taajaman täydentämiseen ja laajentamiseen
- huolehtiminen ympäristön turvallisuudesta ja siisteydestä
- huolehtiminen rakennusten kunnossapidosta ja korjauksesta
- hyvä, toimiva ja terveellinen ympäristö
- ympäristöön soveltuva rakentaminen
- aloittekykyisyys ja innovatiivisuus
- kaikkien toimijoiden huomioiminen ja osallistaminen
- liikenneturvallisuuden parantaminen

4. Sujuvat ja turvalliset arjen palvelut läheltä

- eri väestöryhmien tarpeisiin vastaaminen kysynnän mukaan
- yhden luukun periaatteen toteuttaminen
- aktiivinen tiedottaminen palveluista ja niihin liittyvistä muutoksista
- fyysisen turvallisuuden, esteettömyyden ja tietoturvallisuuden varmistaminen kaupungin palveluissa
- sähköisten palveluiden mahdollistaminen ja kehittäminen vastaamaan kuntalaisten tarpeita
- pop-up -palveluiden tarjoaminen eri puolilla kaupunkia
- hyvin palveleva joukkoliikenne

3. Taloussuunnittelun tavoitteet ja taloudelliset lähtökohdat

Kaupungin taloussuunnitelma edellyttää tervettä taloutta, jotta palvelujen tuotanto voidaan järjestää pitkällä aikavälillä vakaalla pohjalla. Suunnitelma lähtee myös siitä, että kaupungin tuotot riittävät suunnittelukaudella kattamaan kulut ja investoinnit pääosin ilman velan kasvua. Talouden tasapainottaminen edellyttää hyvän kulukurin lisäksi tuottavuuden lisäämistä, verotulojen kasvua ja investointien maltillista toteutusta.

Valtiovarainministeriön syksyn talousennusteen mukaan vuonna 2019 Suomen bruttokansatuotteen ennustetaan kasvavan 2,0 %. Talousennusteen mukaan talous on nyt suhdanteen huipulla ja työllisyys on noussut ennätyslukemiin. Maailmantalouden kasvu on taittumassa ja keskipitkällä aikavälillä kasvu jää 1 prosenttiin.

Investoinnit tukevat talouskasvua, mutta rakennusinvestoinnit alenevat jo ensi vuonna. Kulutuksen kasvua rajoittaa reaalisten käytettävissä olevien tulojen kasvun hidastuminen. Työllisyyden kasvu on alkuvuoden 2018 aikana ollut nopeampaa kuin mitä taloudellisen aktiviteetin perusteella voisi olettaa. Vahvana jatkuva talouskasvu nostaa v. 2018 työllisten määrää 2,6 prosenttia. Talouskasvun hidastumisesta huolimatta työllisyyden kasvu jatkuu ja työllisyysaste nousee 73 prosenttiin v. 2020 Valtionvarainministeriön talousennusteen mukaan.

Työllisten määrä kasvaa 0,9 % v. 2019 ja 0,6 % v. 2020. Työllisyysaste nousee 72,4 prosenttiin v. 2019 ja edelleen 73 prosenttiin v. 2020.

Korkeasuhdanne maailmantaloudessa jatkuu, mutta nopein kasvuvaihe on jo takana. Euroopassa on merkkejä talouskasvun hidastumisesta. Yhdysvaltojen talous kasvaa nopeasti ja työttömyys on erittäin vähäistä. Maailmankaupan vahva kasvu luo hyvät näkymät Suomen viennille. Metsäteollisuuden investoinnit näkyvät jo viennin kasvua kiihdyttävästi.

Yksittäisen valtion asettamat tullit voivat haitata myös maan omaa teollisuutta. Kauppasodan yltyminen hidastaisi maailmankaupan ja siten myös maailmantalouden kasvua. Kotitalouksien velkaantuminen suhteessa käytettävissä oleviin tuloihin jatkuu edelleen. Velkaantumisen ongelmat korostuvat korkotason noustessa, jolloin kotitaloudet joutuvat tinkimään kulutuksestaan.

Julkinen talous tasapainottuu talouskasvun tukemana. Julkisen talouden sektoreille asetetut rahoitusasematavoitteet likimain saavutetaan v. 2019. Valtionhallinnon ja paikallishallinnon menot ylittävät kuitenkin lähivuosina edelleen tulot.

Julkinen talous on rakenteellisesti eli suhdanteiden vaikutuksista puhdistettuna alijäämäinen 2020-luvun alkuvuosiin saakka. Rakenteellista rahoitusasemaa heikentää väestön ikääntymisestä aiheutuva julkisten menojen kasvu.

Vuonna 2019 yksityisen kulutuksen kasvua tukee ansiotason nousun lisäksi työllisyyden koheneminen. Ansiotason nousu kiihtyy 2,6 prosenttiin v. 2019 sopimuskorotusten ajoitustekijöiden seurauksena. Palkkasumma nousee 3,5 % ja pitää yllä kotitalouksen käytettävissä olevien tulojen nopeaa kasvua verrattuna viime vuosiin. Reaalisesti kotitalouksien käytettävissä olevien tulojen kasvu kuitenkin hidastuu inflaation kiihtyessä, mikä hidastaa yksityisen kulutuksen kasvua.

KOKONAISTALOUELLISET MUUTOKSET JA ENNUSTEET

(%-muutos)	2015	2016	2017	2018**	2019**	2020**
Kuluttajahintaindeksi	-0,2	0,4	0,7	1,1	1,4	1,6
Ansiotasoindeksi	1,4	0,9	0,2	0,6	0,6	0,7
(%-yksikköä)						
Työttömyysaste %	9,4	8,8	8,6	7,4	6,9	6,6
Vaihtotase/BKT	-0,7	-0,3	0,7	0,5	0,7	0,6
Lyhyet korot (EURIBOR 3kk) %	0,0	-0,3	-0,3	-0,3	0,0	0,2
Pitkät korot (10 v) %	0,7	0,4	0,6	0,8	1,2	1,7
Veroaste/BKT	43,9	44,0	43,3	42,2	42,1	42,0
Valtionvelka/BKT	47,6	47,4	47,3	46,0	45,3	44,3

Lähde: Valtionvarainministeriö Taloudellinen katsaus syksy 2018, **) ennuste

VEROPROSENTIT

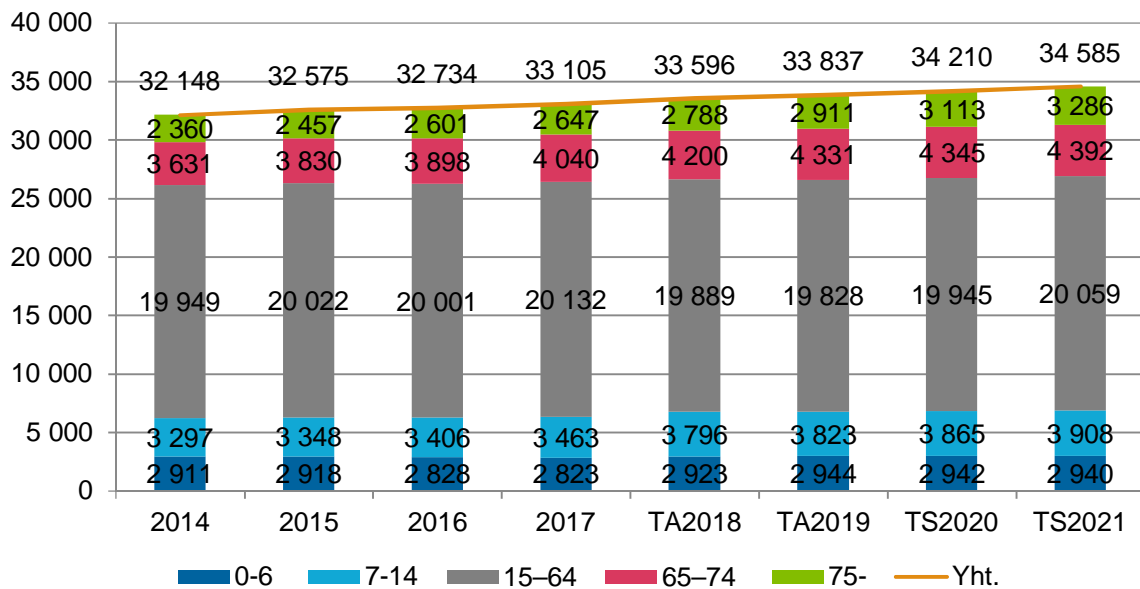
	2015	2016	2017	2018	TA2019	TS2020	TS2021
Kunnallisvero	19,25	19,25	19,75	19,75	19,75	19,75	19,75
Kiinteistöverot							
yleinen prosentti	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
muut asuinrakennukset			1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
yleishyödylliset yhteisöt	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
vakituinen asuinrakennus	0,37	0,37	0,41	0,41	0,41	0,41	0,41
rakentamaton rakennuspaikka	3,00	3,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00

Lain mukaan kaupunginvaltuusto voi vahvistaa muulle kuin vakituudessa asuinkäytössä olevalle asuinrakennukselle erillisen kiinteistöveroprosentin. Vuoden 2011 alusta lukien vahvistettiin kaupungissa yleishyödyllisten yhteisöjen veroprosentiksi 0 %. Suunnitelmavuosissa ei ole otettu huomioon sote- ja maakuntauudistuksen vaikutusta.

VÄESTÖ

Ikäluokat	2014	2015	2016	2017	TA2018	TA2019	TS2020	TS2021
0-6	2 911	2 918	2 828	2 823	2 923	2 944	2 942	2 940
7-14	3 297	3 348	3 406	3 463	3 796	3 823	3 865	3 908
15-64	19 949	20 022	20 001	20 132	19 889	19 828	19 945	20 059
65-74	3 631	3 830	3 898	4 040	4 200	4 331	4 345	4 392
75-	2 360	2 457	2 601	2 647	2 788	2 911	3 113	3 286
Yht.	32 148	32 575	32 734	33 105	33 596	33 837	34 210	34 585
Kasvu	1,10 %	1,33 %	0,49 %	1,13 %	1,48 %	0,72 %	1,10 %	1,10 %

Väestön ikärakenne

4. Riskienarviointi ja -hallinta

Kuntalain 1.1.2014 voimaan tulleet uudet säännökset velvoittavat kunnat järjestämään kunnan ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sekä konsernivalvonnan ja raportoimaan niiden tuloksellisuudesta.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että asetetut tavoitteet saavutetaan ja että toiminta on tuloksellista. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat jatkuva osa päivittäistä johtamista, ohjaamista ja työn toteuttamista.

Kaarinan kaupunginvaltuusto hyväksyi loppuvuodesta 2014 sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet sekä hallintosäännön muutokset, joissa huomioitiin tarpeelliset määräykset asiaa koskevasta toimivallasta ja tehtävien jaosta.

Kaupungin johtoryhmä on analysoinut osaltaan kaupunkia ja kaupunkikonsernia uhkaavia keskeisimpiä riskejä. Tämän arvioinnin perusteella tärkeimmiksi kaupungin perustehtävän (asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen, kestävä kehitys) toteutumista uhkaaviksi riskeiksi listattiin seuraavat asiat:

Suuri sähkökatkos (2 vrk)

- lamauttaa kaukolämmönjakelun sekä myös erillislämmitettyjen pientalojen lämmitysjärjestelmät
- aiheuttaa ongelmia jätevesien ja hulevesien käsittelyssä
- vaarantaa valaistuksen puuttumisen vuoksi yleistä turvallisuutta
- tietojärjestelmät lakkaavat toimimasta.

Rahoitukseen liittyvät korkoriskit

- esim. johdannaissopimusten negatiiviset markkina-arvot
- voimassaolevien johdannaissopimusten pääomat suuria, tämänhetkinen korkokehitys ja -taso eivät mahdollista sopimuksista luopumista ilman merkittävää tappiota.

Väkivallanteot

- yksittäisen asiakkaan tai työntekijän fyysinen ja psyykinen koskemattomuus on uhattuna.

Suuraggressiot

- usean asiakkaan tai työntekijän fyysisen ja psyykinen koskemattomuus on uhattuna samanaikaisesti (esim. laittomat aseelliset hyökkäykset kaupungin tiloihin)
- suuret inhimilliset ja taloudelliset vahingot.

Vesihuoltoverkoston saastuminen

- vaarantaa vesihuollon asiakkaiden terveyden ja veden saannin.

Puutteet osaamisessa

- uhkana korvausvaatimukset. Lisäksi virheiden korjaaminen aiheuttaa ylimääräistä työtä ja toiminnan tehottomuutta.

Varhainen tukeminen ja ennaltaehkäisevä toiminta epäonnistuu

- kuntalaiset tarvitsevat peruspalvelujen sijaan entistä enemmän raskaampia palveluita. Raskaammat palvelut ovat kalliita, eikä ole kenenkään etu, että asiat etenevät liian pitkälle. Uhka syrjäytymiselle kasvaa.

Talousarvion laadinnan yhteydessä kaupunginhallituksen alaiset toimielimet ja konserniyhteisöt

1. ovat arvioineet, mitkä yllä luetelluista seitsemästä riskistä ovat relevantteja oman toiminnan kannalta ja esittävät lautakuntatason tekstissään, mihin toimenpiteisiin lautakunnan vastuualueilla on tarkoitus ryhtyä vuoden 2019 aikana näiden riskien hallitsemiseksi. Relevantit riskit ja toimenpiteet näiden hallitsemiseksi kuvataan jäljempänä talousarviokirjassa otsikon "Tavoitteiden toteutumisen varmistaminen ja riskienhallinta" alla,
2. ovat analysoineet ja tunnistaneet riskejä, jotka uhkaavat lautakuntatason tavoitteiden saavuttamista sekä esittävät lautakuntatason tekstissään, mihin toimenpiteisiin lautakunnan vastuualueilla on tarkoitus ryhtyä vuoden 2019 aikana näiden riskin hallitsemiseksi. Merkittävimmät riskit ja toimenpiteet näiden hallitsemiseksi kuvataan jäljempänä talousarviokirjassa otsikon "Tavoitteiden toteutumisen varmistaminen ja riskienhallinta" alla.

5. Talousarvion sitovuus

Kaupunginvaltuusto päättää talousarvion noudattamisesta annettavat ohjeet. Ohjeet vahvistetaan talousarviovuodelle 2019. Kaupungin hallintosäännössä on ohjeet talousarvion laadinnalle.

TALOUSARVIO

---

a) Käyttötalousosa

Kaupunginvaltuusto hyväksyy nettobudjetin käyttötalousosassa kaupunginhallitukselle, lautakunnille sekä tässä kirjassa mainituille muille yksiköille. Yksikköä sitovat ne toiminnalliset tavoitteet, jotka on mainittu valtuustoon nähden sitoviksi. Määrärahan sitova luku on toimintakate (nettobudjetti).

b) Investointiosa

Investointiosassa valtuusto hyväksyy nettobudjetin niille kohteille, joiden kohdalla on mainittu tilivelvollinen toimielin ja viranhaltija. Sitovana tavoitteena on nettomääräraha sekä määrärahan käyttötarkoitus. Alle 10.000 euroa maksavat koneet, kalusto, muut tavarat ja aineettomat hyödykkeet kirjataan vuosikuluksi käyttötalousosassa, ellei kyseessä ole kiinteistön ensikertainen kalustaminen.

Kaupunginvaltuusto hyväksyy yli yhden miljoonan euron investointikohteiden hankesuunnitelmat. Teknisen lautakunnan tulee kuulla asianomaista lautakuntaa ennen hankesuunnitelman esittämistä kaupunginhallitukselle edelleen esitettäväksi kaupunginvaltuustolle. Enintään yhden miljoonan euron hankesuunnitelmat hyväksyy tekninen lautakunta kuultuaan ensin asianomaista lautakuntaa.

c) Rahoitusosa

Kaupunginvaltuusto vahvistaa sitovat tavoitteet verotuloihin, valtionosuuksiin, korkotuottoihin, korkokuluihin, muihin rahoitustuottoihin ja rahoituskuluihin. Rahoituslaskelmassa valtuustoon nähden sitovat erät ovat pitkäaikaisten lainojen (yli vuoden päästä erääntyvät lainat) ja antolainasaamisten lisäys.

Tilivelvolliset

Kuntalain mukaan tilivelvollisia ovat toimielinten jäsenet ja asianomaisen toimielimen tehtäväalueen johtavat viranhaltijat. Valtuutetut eivät ole tilivelvollisia kaupunginvaltuuston jäsenyydestä. Tilivelvollisen tulee olla virkasuhteessa kaupunkiin. Vahvistaessaan talousarvion kaupunginvaltuusto hyväksyy tilivelvolliset. Tilivelvollisia ovat kaupunginhallituksen ja lautakuntien jäsenten lisäksi kaupunginjohtaja, palvelualuejohtajat sekä ne johtavassa asemassa olevat virkamiehet, jotka on määrätty kaupungin toimielimen esittelijäksi.

KÄYTTÖSUUNNITELMIEN LAATIMINEN JA OSTOLASKUJEN HYVÄKSYJÄT

Talousarvion vahvistamisen jälkeen tilivelvollisten toimielinten tulee vahvistaa käyttösunnitelma. Suunnitelmassa tulee vahvistaa määrärahojen jako toimielimen alaisille vastuualueille sekä vastuualueiden alaiset kustannuspaikkojen vastuuhenkilöt. Kustannuspaikkojen väliset määrärahaajaot vahvistaa palvelualuejohtaja.

Vastuuhenkilö vastaa nettotavoitteen saavuttamisesta ja hyväksyy vastuualueensa ostolaskut. Kaupunginhallitus voi päättää kaikille kaupungin kustannuspaikoille lisäksi muita ostolaskujen hyväksyjä. Kaupunginhallitus vahvistaa kaupunginjohtajan ja palvelualuejohtajien hankintarajat hallintosäännön mukaisesti.

Talousarvion toiminnallisiin ja taloudellisiin tavoitteisiin tehtävistä muutoksista päättää kaupunginvaltuusto. Muusta talouden hoidosta antaa ohjeita tarvittaessa kaupunginhallitus.

TALOUSARVION TOTEUTUMISEN SEURANTA JA RAPORTOINTI

Talousarvion toteutumista seurataan kuukausiraportoinnin sekä laajemman puolivuosisraportoinnin avulla. Kuukausiraportit käsitellään johtoryhmässä seuraavan kuukauden 15. päivän jälkeisessä kokouksessa, minkä jälkeen ne käsitellään kaupunginhallituksessa ja tarkastuslautakunnassa. Toimialoilla laaditaan lisäksi lautakuntien käsittelyyn oma raportointi. Kuukausiraportoinnissa käsitellään merkittävimmät poikkeamat talousarvioon ja tarkennetaan loppuvuoden ennustetta.

Kuukausiraporttien lisäksi talousarvion toteutumista ja sitovien tavoitteiden saavuttamista on seurattu puolivuosisraportissa. Puolen vuoden toteutuma antaa ajantasaisemman kuvan alkuvuoden tapahtumista talousarvioprosessin pohjaksi ja raportin perusteella on mahdollista vielä tehdä tarvittavia korjaavia toimenpiteitä ennen vuoden loppua. Puolivuosisraportti valmistuu seuraavan vuoden talousarvioprosessin alussa elokuussa.

MUUTOKSIA EDELLISEEN VUOTEEN

Elinkeinopolitiikka

Kaarinan Kehitys Oy

- Kaarinan kaupungin ja Kaarinan Kehitys Oy:n välisen ostopalvelusopimuksen kokonaisarvo on 10.000 euroa suurempi kuin edellisenä vuonna.

Turun seudun kehitys Oy ja Turku Science Park Oy

- Kaarinan kaupungin maksuosuus seudulliseen elinkeinotoimintaan ei muutu vuodesta 2018. Lentokenttätöimintojen tukemiseksi esitetty summa on 845,27€ suurempi kuin vuonna 2018

Tarkastuslautakunta

- Vuonna 2018 tarkastuslautakunnan toiminnallisena tavoitteena on ollut selvittää, miten kaupungin ja kaupunkikonsernin viestintä tavoittaa kaupunkilaiset. Tavoitteen mittariksi asetettiin, että 31.12.2018 mennessä on saatu kokonaiskuva kaupungin ja kaupunkikonsernin viestinnästä ja sen tavoitavuudesta.

Kanslia- ja viestintäpalvelut

- Uuden asianhallintajärjestelmän käyttöönotto
- Eduskunta-, europarlamentti- ja mahdolliset maakuntavaalit
- Verkkosivu-uudistuksen laajentaminen tekniseen toteutukseen
- Verkkoviestinnän kehittäminen/ määräaikaisen verkkotoimittajan palkkaaminen
- Pontelan siirtyminen hallintopalveluiden hallinnoitavaksi 1.10.2018 alkaen. Pontelan kustannukset ovat noin 76 000 € / vuosi (vuokra, kiinteistöhoito ja siivous).

Talous- ja hankintapalvelut

- Kaarina ostaa laskentapalvelut in-house osakkuusyhtiöltään, Tilikunta Oy:ltä, vuoden 2019 alusta alkaen. Kustannus muuttuu sisäisestä kulusta ulkoiseksi toimintakuluksi.
- Kilpailutus- ja pienhankintaohjelma otetaan hankinnoissa täyteen käyttöön vuoden 2019 alusta hankintalakia ja kaupungin päivitettyä hankintasäntöä noudattaen

Tietohallinto

- Tietohallinnossa kokopäiväisesti toiminut tietosuojavastava irtisanoutui keväällä 2018. Uusi kokopäiväinen tietosuojavastava rekrytoitiin yhdessä sosiaali- ja terveystieteiden kanssa. Vuonna 2019 kustannukset jaetaan suhteessa 30/70 eli kaupungin tietosuojavastavaan työhön on varattu 0,3 henkilötyövuotta ja sosiaali- ja terveystieteiden tietosuojatyöhön on varattu 0,7 henkilötyövuotta.

Henkilöstölautakunta

- Kuntarekry.fi -järjestelmän palvelumaksut kohdentuvat kokonaisuudessaan henkilöstölautakunnalle aiemman vastuualuekohdennukset sijaan
- Pääluottamusmiesten ajankäyttö lisääntyy Superin ajankäytön lisäyksellä n. 1 pv / viikko

Koulutus

- Perusopetuksen oppilasmäärä kasvaa noin 70:lla oppilaalla.
- Oppilaista on normaalia suurempi määrä vammaispalveluiden asiakkaita. Näille oppilaille on varattu määräraha erityisoppimateriaalia ja -kalustoa varten.
- Neljäs koulukuraattori on aloittanut työssä 1.8.2018 ja jatkaa edelleen.
- Oppimateriaaleihin ja -kirjoihin lisätään tasokorotus oppilasmäärän kasvu huomioiden.
- Hoidollispedagoginen ryhmä Valkeavuoren koulussa jatkaa vuonna 2019.

Varhaiskasvatus

- Varhaiskasvatukseen hankitaan vuoden 2019 aikana 100 tabletlaitetta. Vuoden 2019 aikana tutustutaan markkinoilla oleviin ja toisissa kunnissa jo käytössä oleviin varhaiskasvatuksen ohjelmistoihin ja tehdään hankintapäätös sekä koulutetaan käyttäjät. Ohjelman käyttöönotto tapahtuisi 1.1.2020. Tavoitteena on tämän myötä saada kuntoon perheen ja varhaiskasvatuksen välinen sähköinen tiedonkulku ja mahdollistetaan vanhempien mahdollisuus ilmoittaa mm. lasten läsnä- ja poissaolot suoraan tietojärjestelmään.
- Valtakunnallinen tietovaranto (Varda) tulee työllistämään varhaiskasvatuksen esimiehiä ja toimistosihiteereitä vuoden 2019 aikana. Kunnat ovat velvollisia viemään varhaiskasvatuksen lapsia ja henkilöstöä koskevat tilastotiedot kansalliseen tietovarantoon vuoden 2019 aikana.
- Ruotsinkieliseen palveluohjaukseen saadaan parannusta, kun Kuovinkadun päiväkodinjohtajan tehtäviin liitetään ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen palveluohjaajan tehtävät. Omasta palvelutuotannosta eikä myöskään yksityisistä, Kaarinan kaupungin alueella sijaitsevista ostopalvelupäiväkodeista järjesty paikkoja kaikille tammi- ja helmikuussa hoitoa tarvitseville lapsille.

Vapaa-ajan palvelut

Kansalaisopisto:

- Kansalaisopiston kurssien täyttöaste kasvaa ja kurssien ulkopuolelle jää yhä enemmän halukkaita, ellei tuntimäärää kasvateta.
- Tietokoneluokka siirtyy lukiolta kokonaan kansalaisopiston hoidettavaksi. Sen konekanta on vanhentunut.

Kirjasto- ja kulttuuripalvelut:

- Kaarina-talon myötä pääkirjastossa on runsaasti uutta tekniikkaa, jonka ylläpito lisää kuluja.
- Littoisten omatoimikirjasto moninkertaistaa Littoisten kirjaston aukioloajat ja parantaa kirjaston palveluita huomattavasti, mutta lisää myös kirjaston ylläpitokuluja.
- Tällä hetkellä matkailun infopisteenä toimii kaupungin palvelupiste ja matkailun yritysnäkökulma kuuluu Kaarinan Kehitys Oy:lle. Vuoden 2019 aikana selvitetään, mikä olisi paras tapa organisoida matkailuasioiden hoito.
- Kaarina- talo on mahdollistanut kulttuuritarjonnan kasvattamisen. Kun uusi tori ja puisto Kaarina-talon edessä valmistuu, mahdollisuudet esimerkiksi kesätapahtumille paranevat. Kulttuuritapahtumien lisääntyminen lisää määrärahatarvetta.

Nuorisopalvelut:

- Piikkiön nuorisotilan käyttöönotto, kalustaminen ja markkinointi nuorille. Investointeihin on esitetty kalustamiseen 50.000 euroa. Kalustus tehdään nuorten kanssa yhdessä, nuorilähtöisesti. Tila avataan jo ennen uutta kalustusta.
- Keskustan nuorisotila Ampperin toiminnan kehittäminen ja aukioloaikojen lisääminen vaatii yhden nuorisotyöntekijän lisää. Työntekijän tehtäviin harkitaan sisällytettäväksi myös nuorisotyö Kaarina-talossa.
- Kuusiston linnanraunioiden vartijantuvan vuokraamista tarkastellaan. Kustannusvaikutus on 10.000 euroja, josta puolet on hallintopalveilla.
- Etsivän nuorisotyön tilat siirretään Rauhanlinnan Tirolilaisaittaan. Vuokratustannus katetaan luopumalla Piikkiön yhtenäiskoulun asuntolassa olevista toimisto- ja varastotiloista. Tämä tulee mahdolliseksi Piikkiön uuden nuorisotilan myötä.

Sosiaali- ja terveystalveluiden yleishallinto

- Tietohallinnosta siirtyvän tietosuojavastaavan palkasta osa on kohdistettu sosiaali- ja terveystalveluihin. Lisäksi yleishallintoon on kohdistettu vanhoja eläkevastuita sekä tyhjinä olevien tilojen vuokria.

Perhe- ja sosiaalitalvelut

- Yhdennetyin talvelutarpeen arvioinnin (YPA-tiimin) toimintaa kehittämällä perhe- ja sosiaalitalveluissa korostetaan moniammatillisen työn merkitystä paljon talveluita tarvitsevien asiakkaiden talveluiden järjestämisessä.
- Itäisten kuntien (Kaarina, Lieto, Paimio, Sauvo) yhteistyö vammaistalveluasioissa tiivistyy uuden vammaistalveluverkoston käynnistyessä. Perheoikeudellisten talveluiden maakunnallista mallia valmistellaan yhdessä muiden kuntien kanssa niin, että toiminnot voitaisiin koota yhteen yksikköön vuoden 2020 alusta lukien.

Ikäihmistien talvelut

- Kuntoutustalvelujen kehittämisen tavoitteena on, että tehostetun talveluasumisen asiakasmäärä ei kasva väestön ikääntymisestä huolimatta. Meneillään olevia kehittämishankkeita ovat mm. kuntoutustalvelun kehittäminen yhteistyössä terveystalveluiden kanssa Lean-periaattein, toimintakykyrajoitteisten asiakkaiden kuntosalin suunnittelu Kaarinan keskustaan, kotihoidon kuntoutustalvelujen kehittäminen, päiväkuntoutuksen kehittäminen ja kotona asumista turvaavan teknologian pilotit. Keskiössä on myös riskiasiakkaiden tunnistaminen asiakasohjauksen kehittämisen avulla. Seudullista ja maakunnallista yhteistyötä lisätään, esimerkkeinä yhteinen RAI -arviointijärjestelmä ja yhtenäinen asiakasohjausprosessi, digitaaliset talvelut, maakunnallinen sähköinen alusta ja puhelinrinki. Muistineuvonnan talveluita kehitetään yhteistyössä terveystalvelujen kanssa. Välimuotoisten asumistalveluiden toimintamallien kehittäminen etenee, kun yhteisökodit otetaan käyttöön.

Terveystalvelut

- Avosairaanhoidossa sekä mielenterveys- ja päihdeyksikkö Vintissä kehitetään edelleen paljon talveluita tarvitsevien talveluketjun suunnitelmallisuutta.
- Kiinteän sairaalan ja kotisairaalan prosesseja kehitetään lean-menetelmillä. Erityisesti kohennetaan saattohoidon, palliatiivisen hoidon ja kuntoutuksen osaamista.
- Erityisiä kehittämiskohteita ovat koko henkilökunnan asiakastalvelukyky, kustannustietoisuus ja työhyvinvointi.

Ympäristönsuojelu ja rakennusvalvonta

- Rakennusvalvonnassa otetaan käyttöön sähköinen lupa-asiointi. Samalla mahdollistuu myös ympäristölupien sekä rekisteröinti-ilmoitusten sähköinen hakeminen ympäristönsuojelussa. Talousarviossa on varattu asiointiohjelman hankinta-, käyttö- ja koulutuskuluja yhteensä 20.000 euroa.
- Vanhojen lupakuvien saattamista sähköiseen muotoon jatketaan. Tehtävän jatkaminen on tärkeää, jotta lähitulevaisuudessa vanhoja aineistoja olisi mahdollista toimittaa/tilata suoraan sähköisen palvelun kautta. Talousarviossa on varattu tarkoitukseen palkkamäärärahoja 25.000 euroa.
- Haja-asutusalueille sijoittuvien kiinteistöjen jätevesien käsittelyyn liittyvä määräaika täyttyy (asetus, lokakuu 2019). Neuvonta ja poikkeamishakemukset tulevat kuormittamaan ympäristönsuojelun henkilöstöä normaalia enemmän.

6. Tuloslaskelma

	TP 2017	MTA 2018	ENN 2018	TA 2019	TA2019/MTA 2018 ero €	TS 2020	TS 2021
(1000 €) (ulkoinen)							
Myyntituotot	15 228	15 436	15 436	14 959	-477	15 183	15 411
Maksutuotot	10 514	9 238	9 496	9 513	275	9 655	9 800
Tuet ja avustukset	1 002	1 174	1 334	1 089	-85	1 105	1 122
Vuokratuotot	2 896	3 099	3 099	3 146	47	3 193	3 241
Muut toimintatuotot	3 999	3 584	3 584	3 554	-29	3 608	3 662
Toimintatuotot yhteensä	33 639	32 531	32 949	32 261	-269	32 745	33 236
Valmistus omaan käyttöön	439	395	395	378	-17	384	389
Henkilöstökulut	-75 849	-78 512	-78 112	-79 686	-1 175	-80 638	-81 848
Palvelujen ostot	-83 720	-85 506	-86 866	-88 162	-2 655	-89 525	-90 868
Aineet, tarv. ja tavarat	-12 906	-12 881	-12 881	-13 401	-520	-13 602	-13 806
Avustukset	-12 639	-12 741	-13 041	-13 839	-1 098	-14 351	-14 566
Vuokrat	-2 894	-4 566	-4 366	-4 775	-209	-4 847	-4 920
Muut kulut	-138	-46	-46	-42	4	-42	-43
Toimintakulut yhteensä	-188 147	-194 252	-195 312	-199 905	-5 653	-203 005	-206 050
TOIMINTAKATE	-154 069	-161 326	-161 968	-167 266	-5 939	-169 876	-172 424
Kunnallisvero	125 226	128 670	127 252	135 159	6 489	140 948	145 949
Yhteisövero	4 979	5 026	5 104	5 660	634	5 827	6 022
Kiinteistövero	7 061	7 142	7 123	7 123	-19	7 123	7 123
Verotulot yhteensä	137 266	140 838	139 479	147 942	7 104	153 898	159 094
Valtionosuudet	28 774	28 077	28 077	25 383	-2 694	24 621	23 882
Verot ja valtionosuudet	166 040	168 915	167 556	173 325	4 410	178 519	182 976
Korkotuotot	632	250	400	50	-200	50	50
Muut rahoitustuotot	596	430	680	500	70	500	500
Korkokulut	-33	-550	-550	-1 100	-550	-1 900	-2 700
Muut rahoituskulut	-10	-30	-30	-40	-10	-50	-50
Rahoitustuotot ja -kulut	1 186	100	500	-590	-690	-1 400	-2 200
VUOSIKATE	13 157	7 689	6 088	5 469	-2 220	7 243	8 352
Poistot	-9 145	-8 800	-8 800	-9 000	-200	-9 200	-9 200
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0	0	0
TULOS	4 012	-1 111	-2 712	-3 531	-2 420	-1 957	-848
Poistoeron lis./väh.	17	17	17	17	0	17	17
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	4 029	-1 094	-2 695	-3 514	-2 420	-1 940	-831

Kaupungin lainojen 50 miljoonan euron korkosuojaus tuli voimaan heinäkuussa 2018. Korkosuojan kustannukset näkyvät talousarvion 2019 korkokuluissa.

Hovirinnan koulun uudelleen rakentaminen samalle paikalle tarkoittaa vanhan koulun purkamista. Purettavaan vanhaan kouluun kohdistuu noin 3 miljoonan alaskirjaus. Lisäpoistoa ei ole kirjattu vuoden 2019 talousarvion tuloslaskelmaan, koska uuden koulun suunnittelu on vasta kilpailutusvaiheessa ja vanhan koulun tilat ovat vielä osittain käytössä.

7. Rahoituslaskelma

1000 euroa	TP 2017	TA 2018	ENN. 2018	TA 2019	TA2019/ENN. 2018 ero €	TS 2020	TS 2021
Toiminnan rahavirta							
Vuosikate	13 157	8 949	6 088	5 469	-619	7 243	8 352
Tulorahoituksen korjaukset	-3 712	-2 000	-2 000	-2 000	0	-2 000	-2 000
Investointien rahavirta							
Investointimenot	-22 130	-20 972	-16 600	-27 118	-10 518	-43 323	-40 996
Omaisuuksien myyntitulot	4 267	2 700	2 700	2 700	0	2 700	2 700
Toiminnan ja inv. rahavirta	-8 418	-11 323	-9 812	-20 949	-11 137	-35 380	-31 944
Antolainauksen muutokset							
Ottolainauksen muutos (nto)	5 643	12 000	10 000	21 000	11 000	35 000	32 000
Muut maksuvalm. muutokset	3 174				0		
Rahoituksen rahavirta	8 817	12 000	10 000	21 000	11 000	35 000	32 000
Rahavarojen muutos	399	677	188	51	-137	-380	56
Lainakanta 31.12.	67 657	79 657	77 657	98 657	21 000	133 657	165 657
Velka euroa per asukas	2 044	2 371	2 311	2 916	604	3 907	4 790
Asukasmäärä	33 105	33 596	33 596	33 837	241	34 210	34 585
Taseen kertynyt ylijäämä	31 238	31 404	30 144	26 629	-3 514	24 689	23 858

8. Valtuustoon nähden sitovat määrärahaerät

		TP 2017	MTA 2018	ENN 2018	TA 2019	TA2019/ MTA2018 ero €	TS 2020	TS 2021
(1000 €)								
Konsernijohto	Tuotot							
	Kulut	-4 295	-4 159	-4 159	-4 200	-41	-4 263	-4 327
	Kate	-4 295	-4 159	-4 159	-4 200	-41	-4 263	-4 327
Tarkastus- lautakunta	Tuotot							
	Kulut	-38	-52	-52	-52	-1	-53	-54
	Kate	-38	-52	-52	-52	-1	-53	-54
Hallinto- palvelut	Tuotot	3 220	3 297	3 297	1 609	-1 688	1 633	1 657
	Kulut	-5 147	-5 331	-5 331	-3 837	1 494	-3 930	-3 989
	Kate	-1 927	-2 035	-2 035	-2 229	-194	-2 298	-2 332
Henkilöstö- lautakunta	Tuotot	1 561	1 722	1 722	1 790	68	1 817	1 844
	Kulut	-1 480	-1 724	-1 724	-1 794	-69	-1 821	-1 848
	Kate	80	-2	-2	-4	-1	-4	-4
Sivistys- lautakunta	Tuotot	4 883	4 055	4 340	4 024	-31	4 084	4 146
	Kulut	-60 660	-63 753	-63 753	-65 256	-1 503	-66 032	-67 022
	Kate	-55 777	-59 698	-59 413	-61 232	-1 534	-61 947	-62 877
Vapaa-ajan lautakunta	Tuotot	440	349	449	349	0	354	360
	Kulut	-4 077	-4 626	-4 726	-4 870	-244	-4 943	-5 017
	Kate	-3 637	-4 277	-4 277	-4 521	-244	-4 589	-4 657
Sosiaali- ja terveys- lautakunta	Tuotot	10 776	10 298	10 298	10 182	-116	10 335	10 490
	Kulut	-65 611	-65 941	-66 941	-68 609	-2 669	-69 842	-70 889
	Kate	-54 835	-55 643	-56 643	-58 427	-2 784	-59 507	-60 399
Erikois- sairaanhoido	Tuotot							
	Kulut	-39 444	-40 050	-40 050	-40 910	-860	-41 564	-42 188
	Kate	-39 444	-40 050	-40 050	-40 910	-860	-41 564	-42 188
Tekninen lautakunta	Tuotot	31 582	32 466	32 466	33 859	1 392	34 366	34 882
	Kulut	-28 297	-29 858	-29 858	-31 455	-1 597	-31 952	-32 431
	Kate	3 285	2 608	2 608	2 404	-204	2 415	2 451
Kaupunki- kehitys- lautakunta	Tuotot	4 454	3 947	3 947	3 998	52	4 058	4 119
	Kulut	-1 542	-1 510	-1 510	-1 618	-107	-1 642	-1 667
	Kate	2 912	2 436	2 436	2 381	-56	2 416	2 453
Ympäristö- lautakunta	Tuotot	504	467	500	483	16	490	498
	Kulut	-898	-923	-883	-959	-36	-974	-988
	Kate	-395	-456	-383	-476	-20	-483	-490
Yhteensä	Tuotot	57 420	56 601	57 019	56 294	-307	57 138	57 996
	Kulut	-211 489	-217 928	-218 988	-223 560	-5 632	-227 015	-230 420
Toimintakate		-154 069	-161 326	-161 968	-167 266	-5 939	-169 876	-172 424

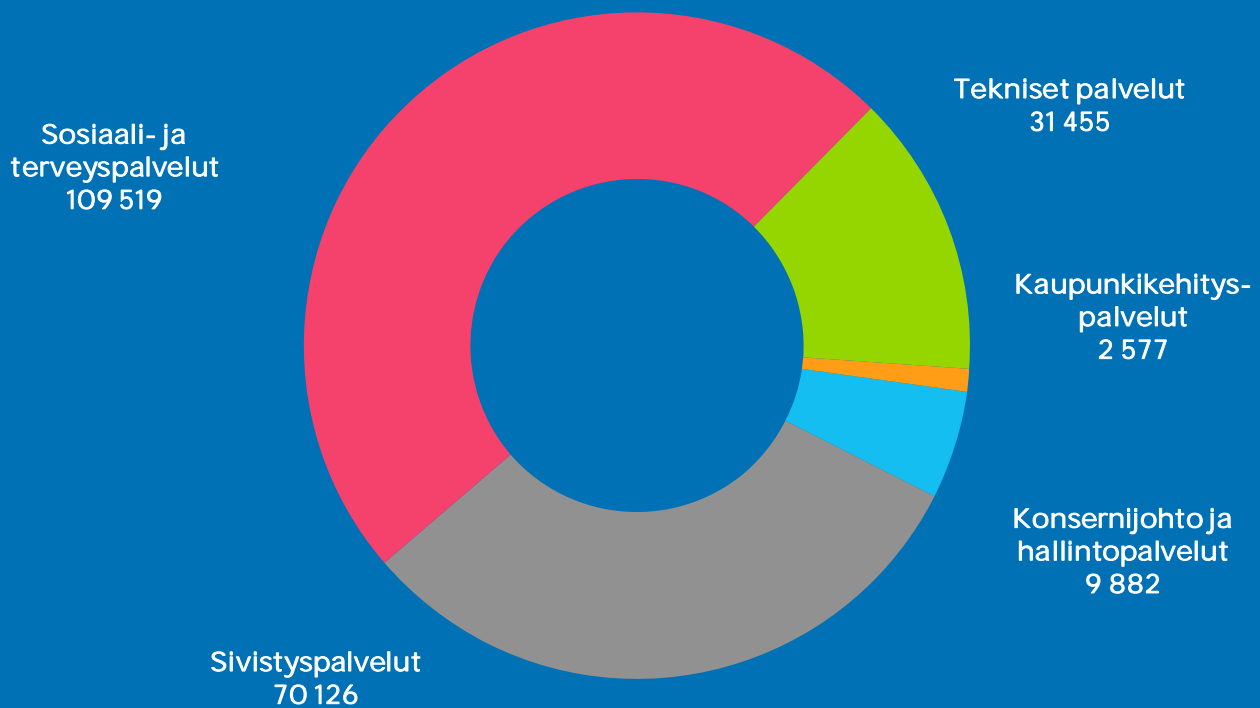
9. Vertailuhinnat

Vertailuhinnat, toimintakate/asukas	TP 2017	TA 2018	TA 2019	TA 19/18
Konsernijohto:				
Kaupunginvaltuusto	7	7	8	13,5 %
Kaupunginhallitus	95	91	90	-0,6 %
Konsernihallinto	27	26	26	0,0 %
Hallintopalvelut (toimintakulut/asukas)				
Kanslia- ja viestintäpalvelut	17	22	22	1,9 %
Talous- ja hankintapalvelut	87	85	36	-58,3 %
Tietohallinto	45	42	42	1,4 %
Henkilöstöpalvelut	45	51	53	3,3 %
Sivistyspalvelut				
Perusopetus	822	858	908	5,8 %
Lukiokoulutus	86	89	90	1,1 %
Varhaiskasvatus	662	676	709	4,9 %
Vapaa-ajan palvelut	110	127	134	4,9 %
Sosiaali- ja terveystyöpalvelut				
Lastensuojelupalvelut	135	130	131	1,0 %
Vammaispalvelut	295	263	292	11,1 %
Ikäihmistien palvelut	549	571	579	1,5 %
Avosairaanhoido	113	116	120	4,0 %
Hammashuolto	59	60	61	1,3 %
Erikoissairaanhoido	1 191	1 192	1 209	1,4 %
Tekniset palvelut (toimintakulut/asukas)				
Hulevesi	2	3	3	9,2 %
Joukkoliikenne	49	43	45	4,1 %
Vesihuoltolaitos	101	87	98	12,9 %
Puhtaus- ja ravintopalvelut	165	245	247	0,8 %
Kiinteistönhoito ja isännöinti	156	188	197	5,1 %
Rakennuttaminen ja kunnossapito	44	37	58	54,5 %
Liikuntapalvelut	101	103	105	2,4 %
Kaupunkikehityspalvelut (toimintakulut/asukas)				
Kaavoitus	14	14	15	7,7 %
Maaomaisuuden hallinta	13	8	9	3,2 %
Ympäristönsuojelu	14	14	13	-4,6 %
Rakennusvalvonta	13	14	15	11,0 %

Käyttötalousosa

Käyttötalousosan menot, 1000 euroa

10. Kaupunkikonserni

10.1. Konsernijohto: kaupunginvaltuusto, kaupunginhallitus, kaupunginjohtaja ja elinkeinopolitiikka

KONSERNIJOHTO

Kaupunginvaltuusto	kaupunginjohtaja
Kaupunginhallitus	kaupunginjohtaja
Kaupunginjohtaja	kaupunginjohtaja, kaupunginhallituksen pj.
Elinkeinopolitiikka	kaupunginjohtaja

TOIMINTA-AJATUS

Konsernijohtoon lukeutuvat kaupunginvaltuusto, kaupunginhallitus, kaupunginjohtaja sekä elinkeinopolitiikka. Kaupunginvaltuusto päättää voimavarojen käytöstä, strategiasta ja kaupungin toimintaan keskeisemmin vaikuttavista asioista. Kaupunginhallitus yhdessä kaupunginjohtajan kanssa johtaa kaupungin käytännön toimintaa ja valmistelee kaupunginvaltuustolle menevät asiat.

TOIMINTASUUNNITELMA

Kaupunginvaltuusto

Kaupunginvaltuusto osallistuu aktiivisesti ja ohjaa Kaarina-strategian toteutumista. Valtuusto ohjaa aktiivisesti mahdollisen maakuntauudistukseen valmistautumista. Valtuusto seuraa toiminnan kehittämis- ja talouden tasapainottamissuunnitelman pohjalta päätettyjen toimenpiteiden toteutumista. Kaupunginvaltuusto luo edellytyksiä asukasluvun kasvulle.

Kaupunginhallitus

Kuntalain velvoittamana kaupunginhallitus vastaa muun muassa kunnan hallinnosta ja taloushoidosta, valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta sekä edustaa kuntaa työnantajana, vastaa kunnan toiminnan yhteensovittamisesta ja omistajaohjauksesta sekä huolehtii kunnan toiminnan omistajaohjauksesta sekä huolehtii kunnan sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä.

Kaupunginhallitus vastaa Kaarina-strategian jalkauttamisesta. Kaupunginhallitus valmistautuu sote-uudistukseen. Toimintaa sopeutetaan niin, että uudistuksen jälkeenkin Kaarina on elinvoimainen kaupunki.

Toiminnan kehittämis- ja talouden tasapainottamissuunnitelman toteutumisen seurannan ohjaamista varten perustettu erillinen taloustyöryhmä jatkaa työtään. Talouden tasapainottamistyötä jatketaan ja käynnistetään toiminnan kehittämis- ja talouden tasapainottamissuunnitelman valmistelu.

Uusien merkittävien investointien osalta selvitetään eri rahoitusvaihtoehdot. Kaupunginhallitus ohjaa aktiivisesti kiinteistöstrategian tekemistä.

Kaupunginjohtaja

Kaupunginjohtajan tavoitteet määritetään Kuntalain edellyttämässä johtajasopimuksessa ja siinä sovitussa vuosittaisessa kehityskeskustelussa kaupunginjohtajan ja kaupunginhallituksen puheenjohtajiston kanssa.

Elinkeinopolitiikka

Kaarinan Kehitys Oy

Kaarinan kaupungin ja Kaarinan Kehitys Oy:n välisen ostopalvelusopimuksen kokonaisarvo on 210.000 euroa. Tästä yhtiön perustoimintojen hoitamiseen varataan 155.000 euroa. Loppu 55.000 euroa varataan seuraavasti:

- Yrityspalveluiden ja työllistämisen tehostaminen ja elinkeino-ohjelman toteuttaminen 55.000 euroa

Turun seudun kehitys Oy ja Turku Science Park Oy

Turun seudun kuntien omistama Turun seudun kehitys Oy ostaa kuntien elinkeinopalvelut ostopalvelusopimuksen mukaisesti Turku Science Park Oy:ltä. Kaarinan Kehitys Oy tarjoaa Turun seudun kehitys Oy:lle toimitusjohtajapalvelut erikseen sovitun mukaisesti.

Turku Science Park Oy tuottaa Turun seudun kunnille yrityspalveluita ja toimii myös korkeakoulujen innovaatioiden kaupallistajana ja liiketoiminnan kehittäjänä. Yrityksille tuotetaan lisäarvoa tarjoamalla Suomen parhaat tukipalvelut liiketoiminnan aloittamiselle, kehittämiselle, verkostoitumiselle, kasvulle ja kansainvälistymiselle.

Turku Science Park Oy tarjoaa alueen yrityksille monitasoisesti uusia verkostoja ja kasvamisen mahdollisuuksia, tukien erityisesti korkean teknologian yritysten toimintaa. Turku Science Park yhdistää yritysten strategiset kehitys- ja tutkimustarpeet erityisesti alueen korkeakouluihin, mutta myös esimerkiksi kaikkien Suomen teknillisiin korkeakouluihin, nopeuttaen tuote-, tuotanto-, liiketoiminta- ja osaamiskehitystä ja markkinoille tuloa. Yhtiö mahdollistaa oppilaitoksen tutkijoiden ja yritysten saumattoman yhteistoiminnan, mikä johtaa yritysvetoiseen, monialaiseen ja tuloksekkaaseen innovaatioyhteistyöhön.

Life Science –kiihdyttämö, Smart Chemistry Park, Spark up, Turku Future Technologies sekä uusi meri- ja valmistavan teollisuuden kiihdyttämö toimivat uusien liiketoimintakonseptien kiihdyttäjinä, joiden toimintaa vakiinnutetaan. Toimintaa tehdään yhteistyössä laajojen sidosryhmien kanssa. Rahoituksen hakeminen yrityksille on keskeisessä asemassa.

Kaarinan kaupungin maksuosuus seudulliseen elinkeinotoimintaan on 9,85€/asukas eli vuonna 2019 (31.12.2016 asukasluvun mukaan) 322 469€. Tämän lisäksi seudulliseen elinkeinotoimeen esitetään lisäkehitysinvestointia lentokenttätoimintojen tukemiseksi 19 964€.

MUUTOKSET EDELLISEEN VUOTEEN

Elinkeinopolitiikka

Kaarinan Kehitys Oy

Kaarinan kaupungin ja Kaarinan Kehitys Oy:n välisen ostopalvelusopimuksen kokonaisarvo on 10.000 euroa suurempi kuin edellisenä vuonna.

Turun seudun kehitys Oy ja Turku Science Park Oy

Kaarinan kaupungin maksuosuus seudulliseen elinkeinotoimintaan ei muutu vuodesta 2018. Lentokenttätoimintojen tukemiseksi esitetty summa on 845,27€ suurempi kuin vuonna 2018.

VALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Strateginen tavoite ja kriittinen menestystekijä	Tavoite	Mittarin tavoitearvo
Vastuullinen johtaminen / kokonaisvaltaisessa tavassa tarkastella valmisteltavia ja päätettäviä asioita	Kaarina-strategian arviointi	Strategia on päivitetty arvioinnin pohjalta kesäkuu 2019 loppuun mennessä ja strategiaa on toteutettu viestintä- ja jalkautussuunnitelman mukaisesti

TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN VARMISTAMINEN JA RISKIENHALLINTA

Tavoitteiden toteutumista uhkaavat riskit

Toimiva ja tuloksellinen omistajaohjaus edellyttää, että konsernijohto seuraa ja valvoo aktiivisesti konserniyhteisöille asetettujen tavoitteiden sekä omistajapoliittisten linjausten toteutumista. Konsernijohtolle tuleekin taata riittävät voimavarat seurantaan ja valvontaan. Konserniyhteisöjen tulee osaltaan sitoutua raportoimaan esimerkiksi tavoitteiden toteutumisesta, toiminnan tuloksellisuudesta ja taloudellisen aseman kehittymisestä sekä toiminnan kestävyteen ja omaisuuden arvon kehittymiseen vaikuttavista tekijöistä. Kuntakonserniin kuuluvien yhtiöiden yhtiöjärjestyksiin tulee sisällyttää määräykset, jotka varmistavat kunnan omistajaohjauksen toteutumisen tytäryhtiössä.

Talouden tasapainotavoitteen toteutumisen uhkana on kaupungin väestönkasvun pysähtyminen, työttömyyden lisääntyminen, yritysten kilpailukyvyen heikkeneminen ja kaupungin hyvinvoinnin huonontuminen. Seurauksena on kaupungin verotulojen pieneneminen, kulujen kasvaminen ja palvelutarpeen lisääntyminen. Koska sote- ja maakuntauudistus vähentää merkittävästi kaupungin verotulojen määrää ja samanaikaisesti investointitarpeet ovat kasvussa, kaupungin rahoitusvaje saattaa kasvaa ennakoitua suuremmaksi. Tämän riskin pienentämiseksi laadittua talouden tasapainotussuunnitelmaa tulee seurata tiiviisti ja reagoida aktiivisesti ja riittävän ajoissa mahdollisesti muuttuviin talousnäkyymiin. Väestön kasvulle luodaan edellytyksiä elinkeinoelämän toimintaympäristön kehittämällä ja maankäytön hyvällä suunnittelulla. Talousraportointia parannetaan edelleen niin, että raportointi on ajantasaista ja raportoinnissa keskitytään päätöksenteon kannalta olennaisiin asioihin.

VASTUUALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suoritteet	TP 2015	TP 2016	TP 2017	MTA 2018	HKE 2019	TA 2019	TA 19/18
Kaupunginvaltuusto							
Kokoukset	10	10	11	10	10	10	0,0 %
Käsitellyt asiat *	135	141	201	170	170	170	0,0 %
Valtuustoaloitteet *	16	28	72	42	42	42	0,0 %
Kaupunginhallitus							
Kokoukset	24	28	27	28	28	28	0,0 %
Käsitellyt asiat *	420	415	528	550	500	500	-9,1 %
Elinkeinopolitiikka							
Perustettujen yritysten määrä **	152	159	197	182	182	182	0,0 %
Työpaikkojen määrä **	9 324	9 305	9 487	9 400	9 400	9 400	0,0 %
Toimipaikkojen määrä **	1 936	2 076	2 028	2 085	2 085	2 085	0,0 %

* Vuosien 2018–2019 luvut ovat arvioita

** Vuosien 2015–2017 luvut perustuvat Tilastokeskuksen tietoihin, vuosien 2018–2019 luvut ovat arvioita.

Vertailuhinnat	TP 2015	TP 2016	TP 2017	MTA 2018	HKE 2019	TA 2019	TA 19/18
Kaupunginvaltuusto							
Toimintakulut €/ asukas	5,94	6,19	7,26	6,71	7,62	7,62	13,53 %
Kaupunginhallitus							
Toimintakulut €/ asukas *)	92,91	95,24	95,11	90,87	90,30	90,30	-0,63 %
Kaupunginjohtaja							
Toimintakulut €/ asukas	9,15	7,67	8,55	9,21	9,26	9,26	0,55 %
Elinkeinopolitiikka							
Toimintakulut €/ asukas	15,81	16,72	18,81	17,00	16,94	16,94	-0,35 %
Konsernijohto yhteensä							
Toimintakulut €/ asukas	123,81	125,82	129,73	123,80	124,12	124,12	0,26 %

*) kuluihin sisältyy kaupungin yhteistoimintaosuudet

TALOUS

1 000 euroa	TP 2016	TP 2017	MTA 2018	HKE 2019	TA 2019	TA 19/18
Tuotot	0	0	0	0	0	0,0 %
Kulut	-4 119	-4 295	-4 159	-4 200	-4 200	1,0 %
Kate	-4 119	-4 119	-4 119	-4 119	-4 119	0,0 %

10.2. Kaarinan Kehitys Oy

TOIMINTA-AJATUS

Kaarinan Kehitys Oy on kaupungin ja yrittäjien yhteinen elinkeinoyhtiö, jonka tehtävänä on osallistua kaupungin elinkeinopolitiikan suunnitteluun sekä kaupungin elinkeino-ohjelmassa määriteltyjen tavoitteiden toteuttamiseen. Toiminnan tavoitteena on:

- olla Turun seudun vetovoimaisin kaupunki yrittäjien ja yritysten sekä niiden henkilöstön näkökulmasta
- parantaa yrittämisen edellytyksiä Kaarinassa siten, että jo olemassa olevat yritykset menestyvät ja uusia yrityksiä syntyy
- elinkeinoelämän tarpeiden ymmärtäminen ja niihin vastaaminen luomalla tiivis ja säännöllinen yhteistyö yrittäjien sekä muiden seudullisten yhteistyötahojen kanssa.

Kaarinan kaupungin elinkeino-ohjelman 2016-2025 strategiset tavoitteet ovat seuraavat: 1. Yrityksystävällisin kaupunki, 2. Aktiivinen yhteistyö ja 3. Vetovoimainen Kaarina. Tavoitteiden mukaan vahvistetaan kaupungin yritys lähtöistä toimintaa, kehitetään laaja-alaista yhteistyötä seudun eri toimijoiden kanssa ja lisätään Kaarinan houkuttelevuutta vahvistamalla kaupungin vetovoimatekijöitä.

TOIMINTASUUNNITELMA

Kaarinan Kehitys Oy:n toiminnan perustana ovat kaupungin ja yritysten välisenä linkkinä toimiminen, verkostoituminen ja tapahtumat yritysten kanssa, yhteistyö seudullisen kehittämissyhtiön kanssa sekä yritysten tarpeiden tunnistaminen ja niihin vastaaminen. Elinkeino-ohjelmassa 2016 – 2025 on määritelty kaupungin elinkeinopoliittiset tavoitteet, painotukset ja resurssit lähivuosille (2016-2020).

Kaarinan Kehitys Oy:n vuoden 2019 toiminnan keskeisiksi kärjiksi on valittu yritysten kasvun ja kehittymisen tukeminen, nuoret yrittäjät ja yrittäjyyttä suunnittelevat, kaarinalaisten yritysten ja menestystarinoiden esilletuominen, yhteistyö ja tapahtumat yritysten kanssa, yritysten verkostoitumisen lisääminen, yritysten ja kaupungin välisen vuoropuhelun tiivistäminen ja aktivoiminen sekä elinkeino-ohjelman päivittäminen.

Kaarinan Kehitys Oy:n työllisyyskoordinaattori/yritysasiamies jatkaa vuoden 2019 loppuun ja hän tekee tiivistä yhteistyötä TE-toimiston sekä kaupungin hyvinvointitoimialan kanssa. Osaajien houkuttelua ja yritysten työvoimatarpeisiin vastaamista pyritään tehostamaan myös seudun yhteisillä toimilla. Yritysten kasvupaluu näkyy myös sijoittumiskyselyiden määrässä ja yhdessä maankäytön kanssa tehdään yritysalueiden markkinointia.

Hyvä yritysilmapiiri edellyttää kokonaisvaltaista yrittäjämönteisyyttä sekä ruohonjuuritasolla että kaikessa päätöksenteossa. Kaupungin työntekijöiden asenne ja joustavuus ovat yritysmyönteisyyden perusta. Hyvä ja toimiva yhteistyö kaupungin eri toimialojen kanssa on tärkeää. Yritysmyönteisyyteen tarvitaan tiivistä vuorovaikutusta yritysten ja yrittäjäyhteisöjen kanssa. Kaarinan Kehitys Oy:n työntekijöiden tehtävänkuvassa aktiivinen yhteydenpito yrityksiin korostuu. Yritysasiamies/toimitusjohtaja on oikeutettu osallistumaan Kaarinan Yrittäjien hallituksen kokouksiin sekä Krossin jaoston kokouksiin.

Asiakastyytyväisyyttä seurataan maakunnallisten ja kansallisten tutkimusten kautta. Tavoitteena on Kaarinan sijoittuminen mittauksissa edelleen kärkisijoille Suomen 50 suurimman kaupungin joukossa.

TALOUSARVIO

Kaarinan Kehitys Oy:n vuoden 2019 budjetti on laadittu kaupungin yleisen raamin mukaisesti, mutta ostopalvelusopimukseen ehdotetaan lisättäväksi kaksi toiminta-aktiiviteettia.

Yhtiö ehdottaa kaupungin kanssa tehtäväksi ostopalvelusopimusta, jonka kokonaisarvo on 210.000 euroa. Tästä yhtiön perustoimintojen hoitamiseen varataan 155.000 euroa. Loppu 55.000 euroa ehdotetaan varattavaksi seuraavasti

- Yrityspalveluiden ja työllistämisen tehostaminen ja elinkeino-ohjelman toteuttaminen 55.000 euroa

Kaarinan Kehitys Oy toimii vuokratiloissa ja yhtiön palveluksessa on vuonna 2019 3 henkilöä (toimitusjohtaja/yritysasiamies, yritysasiainjohtaja/työllisyyskoordinaattori sekä toimistosihteeri).

VALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Strateginen tavoite ja kriittinen menestystekijä	Tavoite	Mittarin tavoitearvo
Elinkeino-ohjelman tavoitteisiin sitoutuminen ja niiden edistäminen*	Yritysystävällisin kaupunki	Kaarina sijoittuu yritysilmapiirimittauksissa kärkisijoille
	Aktiivinen yhteistyö	Kaupungin yrittäjät ovat tyytyväisiä kaupungin yritysmyönteiseen toimintaan sekä yrityspalveluihin.
	Vetovoimainen Kaarina	Kaarinaan tulee uusia yrityksiä ja asukkaita.
Muutosten ennakointi ja muutoksiin reagointi	Kaupungin elinvoimaa tukevat julkiset hankinnat *	Pienhankintajärjestelmän ja hankintaosaamisen kehittäminen. Uusi hankintaohjeistus.
	Yritysten kasvun tukeminen	Kasvua ja kehittämistä tukevat toimenpiteet yhdessä seudullisten toimijoiden kanssa

*) tavoitteena myös edellisenä vuonna

TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN VARMISTAMINEN JA RISKIENHALLINTA

Kaarinan Kehitys Oy:n tavoitteiden toteuttamisen kannalta merkittävimmiksi riskeiksi on tunnistettu seuraavat:

1. Myönteisen yritysimagon (ja asiakastyytyväisyyden) "rapautuminen"
  - a. Yritykset ja sidosryhmät otetaan tiiviimmin mukaan kehittämissyhteistyöhön.
  - b. Vahvistetaan vuorovaikutusta kaupungin päättäjien ja yritysten kanssa
  - c. Vahvistetaan vuorovaikutusta kaupungin eri toimialojen kanssa
2. Toiminnan riittävä resursointi ja rahoituspohjan kapeus
  - a. Pienen (3 henkeä) organisaation palvelukyky on rajallinen ja henkilöriski korostuu. Yhtiössä pyritään vahvistamaan verkostoitumiseen perustuvaa toimintamallia panostamalla henkilöstön osaamistason kehittämiseen, tietotekniikan parempaan hyödyntämiseen ja viestintään.
  - b. Yhtiöllä ei ole aina välttämättä mahdollisuuksia reagoida muuttuviin tilanteisiin tai tarpeisiin niukan resursoinnin vuoksi
3. Epäonnistuminen verkostoitumisessa ja sidosryhmäyhteistyössä
  - a. Investointi- ja sijoittumispäätöksiä tehtäessä yritysten asiointikokemuksella on merkittävä vaikutus kaupungin yritysimageeseen. Yhtiö pyrkii vaikuttamaan siihen, että koko kaupunkiorganisaatiossa noudatetaan asiakaslähtöisyyttä ja yritysystävällisyyttä
  - b. Elinkeino-ohjelman päivityksessä esiin nousseet kehittämiskohteet huomioidaan yhtiön toiminnassa.
4. Tulipalo, sähkökatkot ja tietoliikenneongelmat
  - a. Lamauttaa käytännön toiminnan vaikeuttaen normaalia asiakaspalvelua ja viestintää. Lyhytkestoisina vaikutus ei merkittävä.
  - b. Varmistetaan asiakasrekisterien ja tiedostojen varmuuskopiot ja sijainti.

TULOSLASKELMA

KAARINAN KEHITYS OY	TA 2019	TA 2018	TP 2017
LIKEVAIHTO	266 000	247 640	363 411
Liiketoiminnan muut tuotot	0	0	0
Materiaalit ja palvelut	-5 000	-10 000	-51 257
Henkilöstökulut	-178 601	-156 015	-177 524
Poistot ja arvonalentumiset	-950	-670	-670
Liiketoiminnan muut kulut	-80 050	-76 950	-115 647
LIKEVOITTO (-TAPPIO)	1 399	4 005	18 313
Rahoitustuotot ja -kulut	370	200	497
VOITTO (TAPPIO) ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA	1 769	4 205	18 810
Tilikauden verot	0	-841	-3 891
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	1 769	3 364	14 919

10.3. Muut keskeiset konserniyhteisöt

Muut keskeiset konserniyhteisöt kaupunginjohtaja

10.3.1 KOy Kaarinan Vuokratalot

TOIMINTA-AJATUS

Tytäryhteisöjen tulee toiminnassaan edistää kaupungin strategian toteutumista. Tytäryhteisöjen toiminta-ajatusten tulee olla linjassa koko konsernin toiminta-ajatuksen kanssa.

Kiinteistö Oy Kaarinan Vuokratalojen toiminta-ajatuksena on tarjota kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja.

TOIMINTASUUNNITELMA

Yhtiö omistaa ja vuokraa kohtuuhintaisia asuinhuoneistoja Kaarinan kaupungissa. Yhtiö jatkaa kiinteistöjensä energiatehokkuuden parantamista laaditun suunnitelman mukaisesti.

MUUTOKSET EDELLISEEN VUOTEEN

Ei muutoksia.

VALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Strateginen tavoite ja kriittinen menestystekijä	Tavoite	Mittarin tavoitearvo
Ekologisesti viihtyisä ympäristö <i>Energiatehokkuuden parantaminen</i>	Energiatehokkuuden parantaminen vuokrataloissa*	Energiatehokkuuden III vaiheen toteuttaminen.

*) tavoitteena myös edellisenä vuonna

TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN VARMISTAMINEN JA RISKIENHALLINTA

Yhtiö on laatinut pelastussuunnitelmat kaikkiin kiinteistöihin. Suunnitelmasta on tiedotettu asukkaita. Pelastussuunnitelmassa on kiinnitetty huomiota varautumiseen sähkön- tai vedenjakelun häiriötilanteissa.

Yhtiö salkuttaa kiinteistönsä.

VASTUUALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suoritteet	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2019	TA 19/18
KOy Kaarinan Vuokratalot						
Keskivuokra	10,80	10,80	11,08	11,08	11,18	0,9 %
Käyttöaste %	93 %	90 %	92 %	92 %	92 %	0,0 %
Vertailuhinnat	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2019	TA 19/18
KOy Kaarinan Vuokratalot						
Liikevaihto	5 150 759	5 087 587	5 293 630	5 250 000	5 423 250	3,3 %
Kiinteistöjen hoitokulut	2 935 799	2 923 983	3 155 444	3 000 000	3 000 000	0,0 %
Rahoituskulut	976 866	1 008 143	934 207	1 050 000	1 050 000	0,0 %

10.3.2 As Oy Katariinankulma Kaarina

TOIMINTASUUNNITELMA

Yhtiö valmistui vuonna 2018.

TOIMINTA-AJATUS

Yhtiön toiminta-ajatuksena on vuokrata senioreille suunniteltuja asuntoja niitä tarvitseville ja Kaarinan kaupungille vanhustyön toimistotiloja sekä palvelutori-tila.

Vuokrilla katetaan yhtiön hoito- ja pääomakulut.

11. Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunta tarkastuslautakunnan pj

TOIMINTA-AJATUS

Tarkastuslautakunta valmistelee valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioi, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Tarkastuslautakunta huolehtii kunnan ja sen tytäryhteisöjen tilintarkastuksen yhteensovittamisesta. Tarkastuslautakunta antaa vuosittain kaupunginvaltuustolle arviointikertomuksen, jossa arvioidaan edellinen päättynyt tilikausi.

TOIMINTASUUNNITELMA

Tarkastuslautakunta tekee esityksen tilinpäätöksen käsittelystä ja vastuuvapauden myöntämisestä tilivelvollisille. Lautakunta kokoontuu vuoden aikana noin 11 kertaa. Ulkoinen tilintarkastaja tekee konsernissa noin 50 työpäivää tarkastustyötä.

Kuntalain mukaan tarkastuslautakunnan tehtäviin kuuluu valvoa sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi.

Vuonna 2019 tarkastuslautakunnan tavoitteena on saada kokonaiskuva tarkasteltavien vaikuttamistoimielinten vaikutusmahdollisuuksista kaupungin poliittiseen päätöksentekoon.

MUUTOKSET EDELLISEEN VUOTEEN

Vuonna 2018 tarkastuslautakunnan toiminnallisena tavoitteena on ollut selvittää, miten kaupungin ja kaupunkikonsernin viestintä tavoittaa kaupunkilaiset. Tavoitteen mittariksi asetettiin, että 31.12.2018 mennessä on saatu kokonaiskuva kaupungin ja kaupunkikonsernin viestinnästä ja sen tavoitavuudesta.

VALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Strateginen tavoite ja kriittinen menestystekijä	Tavoite	Mittarin tavoitearvo
Vastuullinen johtaminen <i>Henkilöstön ja luottamushenkilöiden toimiva vuorovaikutus</i>	Selvittää nuorisovaltuuston, vammaisneuvoston sekä vanhus- ja veteraanineuvoston vaikuttamismahdollisuudet poliittiseen päätöksentekoon.	31.12.2019 mennessä on saatu kokonaiskuva tarkasteltavien vaikuttamistoimielinten vaikutusmahdollisuuksista kaupungin poliittiseen päätöksentekoon.

TALOUS

1 000 euroa	TP 2015	TP 2016	TP 2017	MTA 2018	HKE 2019	TA 2019	TA 19/18
Tuotot	0	0	0	0	0	0	0,0 %
Kulut	-38	-28	-38	-52	-52	-52	1,5 %
Kate	-38	-28	-38	-52	-52	-52	1,5 %

12. Hallintopalvelut

Hallintopalvelut   hallintojohtaja

TOIMIALUEEN KATSAUS

Sähköisten toimintatapojen kehittäminen jatkuu hallintopalveluissa vuonna 2019. Käynnissä ja käynnistymässä on useita hankkeita, joiden tavoitteena on edistää ajasta ja paikasta riippumatonta asiointia.

Kaupungin verkkosivut uudistetaan teknisesti vuonna 2019. Sisältöjen kehittäminen asiakaslähtöisemmiksi jatkuu teknisen toteutuksen rinnalla. Kaupungin asianhallintajärjestelmä päivitetään vuoden 2019 alusta ja uudistettu järjestelmä tarjoaa aikaisempaa paremmat mahdollisuudet siirtyä sähköiseen toimintatapaan. Esimerkiksi uuden järjestelmän ansiosta pöytäkirjojen tulostamisesta voidaan jatkossa luopua. Uuden, laskentapalveluja tuottavan Tilikunta Oy:n johtoajatuksena on kehittää prosesseja paperittomaksi ja saada kaikki tarvittava tieto siirtymään sähköisesti. Hankintapalveluissa uusi pienhankinta- ja kilpailutusjärjestelmä tukee myös tätä tavoitetta. Henkilöstöpalveluissa sähköisen Kunta-HR -järjestelmän käyttöä niin ikään tehostetaan.

Kaupungin palkanlaskennan ja kirjanpidon palveluiden tuottamisessa tapahtuu merkittävä muutos vuoden 2019 alussa, kun Kaarinan, Liedon, Paimion ja Sauvon yhteinen Tilikunta Oy aloittaa toimintansa. Yhtiö uudistaa ohjelmansa vuoden kuluttua. Kaupungin tietohallinto tukee yhtiötä sovelluspalveluiden käyttöönotossa.

Henkilöstöpalvelut jatkaa työtään, jotta henkilöstön sairauspoissaolojen määrää väheneisi. Ensi vuonna varhaisen tuen toimintamallia (Vartu) tunnettavuutta lisätään ja luodaan uusi korvaavan työn käytäntö kaupungin esimiesten ja henkilöstön käyttöön.

Vuoden 2018 alussa valmistui hyvinvointikertomus vuosilta 2013-2016. Loppuvuoden 2018 aikana valmistuneen hyvinvointisuunnitelma vuosille 2017-2020. Terveiden ja hyvinvoinnin edistämisen yksikkö toteuttaa vuosien 2018-2019 aikana yhteistyössä sivistyspalveluiden kanssa Liikkuva koulu -ohjelmaan kuuluvaa Sykettä kouluihin! -hanketta, jonka tavoitteena on lisätä liikuntaa koulupäiviin. Vuoden 2019 painopisteenä tulee olemaan elintapaohjauksen kehittäminen kaupungin palveluna ja erityisesti ravitsemuksen parantaminen ennaltaehkäisevänä toimenpiteenä.

2019 on näillä näkymin kolmen vaalin vuosi. Eduskunta-, Europarlamentti sekä mahdolliset maakuntavaalit vaativat oman panostuksena, jotta vaalit hoituvat paikallistasolla sujuvasti ja vaalilain edellyttämällä tavalla.

12.1. Hallinnon tukipalvelut

Hallinnon tukipalvelut	hallintojohtaja
Kanslia- ja viestintäpalvelut	hallintojohtaja
Talous- ja hankintapalvelut	talousjohtaja
Tietohallinto	tietohallintojohtaja
Keskusvaalilautakunta	hallinnon asiantuntija
Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen	hyvinvointikoordinaattori

TOIMINTA-AJATUS

Hyvin hoidettu hallinto on kaiken toiminnan perusta. Hallintopalveluiden toimialue huolehtii kaupungin

- kanslia- ja viestintäpalveluista
- talous- ja hankintapalveluista
- henkilöstöpalveluista
- tietohallinnosta

niin, että johto ja palvelutuotannosta vastaavat yksiköt saavat asiantuntevaa ja luotettavaa palvelua.

Hallintopalvelut vastaa osana kanslia- ja viestintäpalveluita terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen yksikön toiminnasta. Yksikön toiminnan keskiössä on Kaarina-strategian päämäärä "hyvinvoinnin edistäminen ennakoivasti" ja osittain myös "viihtyisä, turvallinen ja toimiva lähiympäristö". Yksikkö tuottaa koko kaupunkiorganisaation, yhdistysten ja muiden kumppanien kanssa yhteistyössä tietoa, palveluita ja olosuhteita, jotka aktivoivat kuntalaisia oman ja lähipiirinsä hyvinvoinnin, terveyden ja toimintakyvyn edistämiseen.

Hallintopalveluiden toimialue palvelee kaarinalaisia ja muita ulkoisia asiakkaita sekä konsernin sisäisiä asiakkaita joustavasti, nopeasti ja laadukkaasti.

VALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Strateginen tavoite ja kriittinen menestystekijä	Tavoite	Mittarin tavoitearvo
Vastuullinen johtaminen <i>Kokonaisvaltainen tarkastelu valmisteltaviin ja päätettäviin asioihin</i>	Sähköisen asiakirjahallinnan kehittämisen jatkaminen*	Uuden asianhallintajärjestelmän käyttöönotto ja siirtyminen kohti sähköistä toimintatapaa
Vastuullinen johtaminen <i>Kustannus- ja laatutietoinen johtaminen</i>	Kaarinan laskentapalvelujen hankkiminen Tilikunta Oy:ltä. Tietojen siirto kaupungin järjestelmästä Tilikunta Oy:n uusiin järjestelmiin vuoden 2019 aikana.	Laskentapalvelujen saatavuus ja häiriöttömyys. Onnistunut uusien ohjelmien installointi yhteistyössä kaupungin tietohallinnon kanssa.
Vastuullinen johtaminen	Rahoitusriskien hallinta*	Lainasalkku ja suojaukset ovat tasapainossa.

<i>Kustannus- ja laatutietoinen johtaminen</i>		
Vastuullinen johtaminen <i>Kustannus- ja laatutietoinen johtaminen</i>	Uudistetun hankintasäännön koulutus kaupungin hankintoja suorittaville sekä hankintajärjestelmän käyttöönotto vuoden 2019 alusta	Hankintasääntöä noudatetaan ja hankintajärjestelmää käytetään kilpailutuksissa
Hyvinvoinnin edistäminen ennakoivasti <i>Palvelutarpeiden kartoittaminen ja varhainen puuttuminen ongelmiin</i>	Elintapaohjauksen (mm. liikunta, ravinto) kehittäminen yhteistyössä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yksikön, liikuntapalveluiden sekä sosiaali- ja terveystalouden kanssa.	Puhtila järjestää kaksi elintapaohjauksen ryhmää vuoden 2019 aikana osana elintapasairauksien hoitona.
Sujuvat ja turvalliset arjen palvelut lähellä <i>Eri väestöryhmien tarpeisiin vastaaminen kysynnän mukaan</i>		Uusien verkkosivujen käyttöönotto vuonna 2019.
<i>Aktiivinen tiedottaminen palveluista ja niihin liittyvistä muutoksista</i>	Verkkopalveluiden kehittäminen, kotisivujen uudistaminen	Verkkosivukyselyn uusiminen, kun uudet sivut ovat olleet jonkin aikaa käytössä.
<i>Sähköisten palveluiden mahdollistaminen ja kehittäminen vastaamaan kuntalaisten tarpeita</i>		

*) tavoitteena myös edellisenä vuonna

TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN VARMISTAMINEN JA RISKIENHALLINTA

Kaupungin perustehtävää uhkaavat riskit

Hallinnon tukipalveluiden toimintaa uhkaavat erityisesti mahdollinen suuri sähkökatkos sekä rahoitukseen liittyvät korkoriskit. Hallintopalveluissa on laadittu vuonna 2010 suunnitelma, jossa on tarkasteltu mm. sähkökatkon vaikutuksia hallintopalveluissa sekä toimenpiteitä, joilla sähkökatkoihin varaudutaan.

Tietojärjestelmien toiminta on varmistettu sähkökatkojen varalta, sillä palvelimet toimivat Tieran sähkövarmistetussa konesalissa. Laajassa sähkökatkossa työasemien sähköä ei ole varmistettu, joten Tieran konesalissa toimia palvelimia ei kuitenkaan pysty käyttämään.

Tavoitteiden toteutumista uhkaavat riskit

Sähköisen asiakirjahallinnan edistämisen ja verkkopalvelu-uudistuksen haasteena on riittävien resurssien kohdentaminen palvelualueilla kehittämistyöhön. Kanslia- ja viestintäpalvelut koordinoi kumpaakin hanketta ja osoittaa resurssit hankkeiden johtamiseen, mutta kummankin hankkeen toteuttaminen edellyttää saumatonta ja tiivistä yhteistyötä palvelualueiden kanssa.

Terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen tavoitteiden onnistumista haastavat taloudelliset tekijät ja yhteistyökysymykset. Mikäli rahoitusta ravitsemusterapeutin rekrytointiin ei ole, vaikeutuu elintapasairauksien edullisempi hoito ravitsemuksen ja osittain myös liikunnan avulla. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kokonaisuudessaan on yhteistyötä yli palvelualueiden. Työssä onnistuminen vaatii asukaslähtöistä yhdessä tekemistä.

Taloudelliset riskit aiheutuvat lähinnä vieraan pääoman saatavuus- ja hintariskistä sekä tehtyjen johdannaissopimusten suojaavuudesta nykyiseen ja tulevaan velkapääomaan nähden. Korkosuojausten suunnittelussa tehdään yhteistyötä riippumattoman asiantuntijaorganisaation kanssa. Muutoksia suojauksiin ollaan valmiina tekemään markkinatilanteen muuttuessa. Kaupungin tulee arvioida velkaantumisasetta kriittisesti, jotta toimintaa ei vaaranneta tulevaisuudessa. Erityisesti kaupungin korjausvelkaan ja siihen liittyviin riskeihin tulee kiinnittää huomiota.

TOIMINTASUUNNITELMA

Kanslia- ja viestintäpalvelut

Kaupungin verkkosivu-uudistuksen tekninen toteutus käynnistetään. Verkkosivut uudistetaan vastaamaan nykyajan tarpeita ja vaatimuksia. Lisäksi sisisältöjä muokataan asiakaslähtöisemmiksi ja sisältöjen ja tekniikan toteutuksessa huomioidaan mm. uudet esteettömyysvaatimukset, mobiilikäytettävyys, PTV-integrointi sekä sähköisten palveluiden tarpeet nyt ja tulevaisuudessa. Vuonna 2017 alkanutta kaupungin verkkosivujen sisältöjen kehittämistä on jatkettu vuonna 2018. Tavoitteena on julkaista uusi sivusto vuoden 2019 aikana. Uuden sivuston ulkoasu suunnitellaan vastaamaan kaupungin uudistettua brändiä ja ilmettä. Kaarinan kaupungin viestintää vahvistetaan palkkaamalla määräaikainen verkkotoimittaja. Verkkotoimittaja vastaa verkkosivuprojektista sekä kaupungin verkkoviestinnän kehittämisestä.

Vuodelle 2018 suunniteltua asukaslehteä ei toteutettu, vaan kuukausittain ilmestyvä tiedotuslehti laajennettiin kahdesti vuodessa asukaslehtimäiseksi, toimitettua sisältöä sisältäväksi 8-sivuiseksi julkaisuksi. Asiakaslähtöistä yhden lehden periaatetta jatketaan vuonna 2019. Laajennettu tiedotuslehti tarjoaa riittävän mahdollisuuden kertoa nykyistä laajemmin kaupungin palveluista, niiden tekijöistä ja muista ajankohtaisista asioista. Tulevaan kilpailutukseen (v. 2019) mietitään kaupungin tiedotuslehden konsepti uudelleen.

Vuoden 2019 alussa otetaan käyttöön uusi asianhallintajärjestelmä ja tiedonohjausjärjestelmä. Uusi järjestelmä selkeyttää ja tehostaa kirjaamista, tiedonhallintaa, asiakirjojen säilyttämistä ja löytymistä. Kirjaamisen selkeyttämisen edellytyksenä on henkilöstön kouluttaminen ja motivointi yli palvelualuearajojen.

Uusi järjestelmä luo mahdollisuuksia jakaa tietoa luottamushenkilöille oman portaalin kautta. Luottamushenkilöiden portaalien sisältö suunnitellaan yhdessä luottamushenkilöiden kanssa vuonna 2019. Uusien toimintatapojen ja järjestelmien käyttöönotto vaatii henkilöstön ja luottamushenkilöiden sitoutumista ja kouluttamista. Koulutuksen järjestämisestä vastaa kanslia- ja viestintäpalvelut.

Sähköiseen käytäntöön siirtymistä pilotoidaan toimielimien pöytäkirjojen osalta 2019 ja tavoitteena on, että vuonna 2020 pöytäkirjoja ei enää tulostettaisi. Muiden tietojärjestelmien integraatiota suunnitellaan asianhallintajärjestelmään ja vuonna 2020 käynnistetään muiden tietojärjestelmien integraatio asianhallintajärjestelmään.

Asiakirjahallinnan kehittämistä jatketaan huomioiden vuonna 2019 mahdollisesti voimaan tulevan tiedonhallintalain mukanaan tuomat vaatimukset uusien käytäntöjen ja toimintatapojen toteuttamiseksi sekä jalkauttamiseksi eri palvelualueille.

Vuonna 2019 järjestetään useat vaalit. Eduskuntavaalit järjestetään 14.4.2019 ja Europarlamenttivaalit 26.5.2019. Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenteen uudistamista sekä maakuntauudistusta ohjaavan lainsäädännön eduskuntakäsittely on viivästynyt alkuperäisestä tavoitteestaan. Maakuntavaalien ajankohta on tästä syystä johtuen siirtynyt eteenpäin eikä vielä ole varmuutta niiden järjestämisaikakohdasta. Vaalijärjestelyissä on kaikilta osin kuitenkin huomioitava ja varauduttava mahdollisiin maakuntavaaleihin.

Vuoden 2019 aikana hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtamista kehitetään liittämällä hyvinvointikertomus ja -suunnitelma aikataulullisesti yhteen tilinpäätöksen ja talousarvion käsittelyn kanssa. Elintapaohjauksen kehittämisen päätavoitteena on Puhtilan (elintapaohjauksen palveluketjun) toiminnan elvyttäminen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yksikön, liikuntapalveluiden ja terveystalveluiden yhteistyönä. Järjestöyhteistyötä uudistetaan kumppanuussopimuksella MLL:n Varsinais-Suomen piirin kanssa. Kumppanuussopimuksen osapuolina kaupungissa ovat sosiaalipalvelut, neuvola ja kouluterveydenhuolto, sivistyspalvelut ja terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen yksikkö.

Aiemmin nuorisotilana toiminut, Piikkiössä sijaitseva Pontela siirtyi 1.10.2018 hallintopalveluiden hallinnoitavaksi osaksi terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen yksikköä.

Talous- ja hankintapalvelut

Talousoalvelut

Kaarina on hoitanut vastuukuntamallilla itäisten kuntien (Lieto, Kaarina, Paimio ja Sauvo) laskentapalvelut vuoden 2017 alusta vuoden 2018 loppuun asti. Yhteistyösopimuksen mukaan toiminta muutetaan osakeyhtiömalliin viimeistään 1.1.2019.

Kaarina ostaa kaupungin laskentapalvelut in-house osakkuusyhtiöltään, Tilikunta Oy:ltä, vuoden 2019 alusta alkaen. Tilikunta Oy hankkii uudet taloushallinnon ohjelmat ja ottaa ne tuotantokäyttöön vuoden 2020 alusta. Siihen asti Tilikunta Oy käyttää kaupungin vanhoja ohjelmia.

Tulevien vuosien investointien rahoitus kaupungin rahoitusriskit huomioiden pidetään kaupungin tase terveellä pohjalla. Investoinneissa myös muut rahoitusvaihtoehdot kuin taserahoitus analysoidaan jokaisen suuremman investoinnin kohdalla.

Taloushallinnon tehokuutta edelleen parannetaan organisaatiolla, jossa kaupungin controllerit toimivat talousjohtajan alaisuudessa hoitaen kaupungin palvelualueiden talous- ja hallintoasioita. Tämä vähentää päällekkäistä työtä, resurssit ovat paremmin käytössä ja lisää osaamista. Myös kaupungin kokonaisuus tulee näin paremmin huomioitua.

Hankintapalvelut

Hankinnan ja logistiikan osaamista on keskitetty kaupungissa. Hankinta- ja logistiikkapäällikkö hoitaa palvelualueiden pyynnöstä hankintojen kilpailutuksia sekä neuvoo ja ohjeistaa hankintoja tekeviä asiantuntijan roolissa. Hankinnoissa ja käytännön vakuutusasioissa palvelee myös hankintasihteeri. Kesällä 2018 kaupunkiin hankittiin kilpailutus- ja pienhankintaohjelma. Hankintasääntö uudistetaan ja hyväksytään syksyn ja loppuvuoden aikana. Vuoden 2019 alusta ohjelma tulee kaikille hankintoja tekeville käyttöön. Hankinnoissa noudatetaan hankintalakia ja kaupungin hyväksyttyä hankintasääntöä.

Tietohallinto

Kaupungin toiminnan digitalisoinnissa edetään määrätietoisesti eteenpäin. Vuonna 2019 asiakirjahallinnon sähköistäminen etenee järjestelmien uusinnan myötä, mikä taas edellyttää sähköisen allekirjoituksen käyttöönottoa.

Tietohallinto ottaa aktiivisesti osaa SoTe -maakuntien käynnistämiseen tähtääviin seudullisiin työryhmiin. Kaarina voi toimia pilottina SoTe -järjestelmien teknisessä siirrossa maakunnalliselle toimijalle.

Kyberturvallisuuteen on kiinnitettävä entistä enemmän huomiota, koska kyberhyökkäykset voivat lamaannuttaa kaupungin ict-palvelutuotannon.

Vuoden 2019 alussa toimintansa aloittava Tilikunta Oy hankkii tarvitsemansa sovelluspalvelut avoimella kilpailutuksella. Tietohallinto tukee Tilikunta Oy:tä sovelluspalveluiden käyttöönotossa ja varmistaa liittymien toiminnan Tilikunnan sovelluksien ja kuntiin jäävien sovelluksien välillä. Suurin kertamuutos tapahtuu vuodenvaihteessa 2019/2020.

SEURAAVAN VUODEN KILPAILUTUKSET:

Kanslia- ja viestintäpalvelut

- Verkkopalvelu-uudistus: Uusi julkaisujärjestelmä kilpailutetaan
- Tiedotuslehti: Nykyinen sopimuskausi Mainostoimisto KMG:n kanssa kestää 31.12.2019 asti. Mikäli optiota (1+1 vuotta) ei käytetä, kilpailutetaan tiedotuslehti jo vuoden 2019 aikana.

Tietohallinto:

- Tietohallinnolla ei merkittäviä omia kilpailuituksia. Tietohallinto hyödyntää paljon KL-kuntahankintojen valmiita kilpailuituksia.

MUUTOKSET EDELLISEEN VUOTEEN:

Kanslia- ja viestintäpalvelut

- Uuden asianhallintajärjestelmän käyttöönotto
- Eduskunta-, europarlamentti- ja mahdolliset maakuntavaalit
- Verkkosivu-uudistuksen laajentaminen tekniseen toteutukseen
- Verkkoviestinnän kehittäminen/ määräaikaisen verkkotoimittajan palkkaaminen
- Pontelan siirtyminen hallintopalveluiden hallinnoitavaksi 1.10.2018 alkaen. Pontelan kustannukset ovat noin 76 000 € / vuosi (vuokra, kiinteistöhoito ja siivous).

Talous- ja hankintapalvelut

- Kaarina ostaa laskentapalvelut in-house osakkuusyhtiöltään, Tilikunta Oy:ltä, vuoden 2019 alusta alkaen. Kustannus muuttuu sisäisestä kulusta ulkoiseksi toimintakuluksi.
- Kilpailutus- ja pienhankintaohjelma otetaan hankinnoissa täyteen käyttöön vuoden 2019 alusta hankintalakia ja kaupungin päivitettyä hankintasääntöä noudattaen

Tietohallinto

- Tietohallinnossa kokopäiväisesti toiminut tietosuojavastava irtisanoutui keväällä 2018. Uusi kokopäiväinen tietosuojavastava rekrytoitiin yhdessä sosiaali- ja terveystietosuojavastavien kanssa. Vuonna 2019 kustannukset jaetaan suhteessa 30/70 eli kaupungin tietosuojavastavan työhön on varattu 0,3 henkilötyövuotta ja sosiaali- ja terveystietosuojavastavien työhön on varattu 0,7 henkilötyövuotta.

Tietohallinto

Toimialojen yhteiset tietohallintoon liittyvät investoinnit ovat 541 000 €.

VASTUUALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suoritteet	TP 2015	TP 2016	TP 2017	MTA 2018	HKE 2019	TA 2019	TA 19/18
Kanslia- ja viestintäpalvelut							
Valmistuneiden tiedonohjaussuunnitelmien määrä/ kuntien yhteisen tehtäväluokituksen mukainen tiedonohjaussuunnitelmien kokonaismäärä, %	0 %	0 %	0 %	10 %	30 %	30 %	200 %
Terveydenedistämisasiivisyys kuntajohdossa (THL: TEA-viisari) *	79	-	48			60	

*Terveydenedistämisasiivisyttä (=tea) mitataan asteikolla 0-100, joista arvot >75 tarkoittavat hyvää tulosta, 25-74 parannettavaa ja <24 huonoa tulosta. Kuntajohdon terveydenedistämisasiivisyys rakentuu neljästä sisältökokonaisuudesta: sitoutuminen, johtaminen, seuranta ja tarveanalyysi sekä osallisuus.

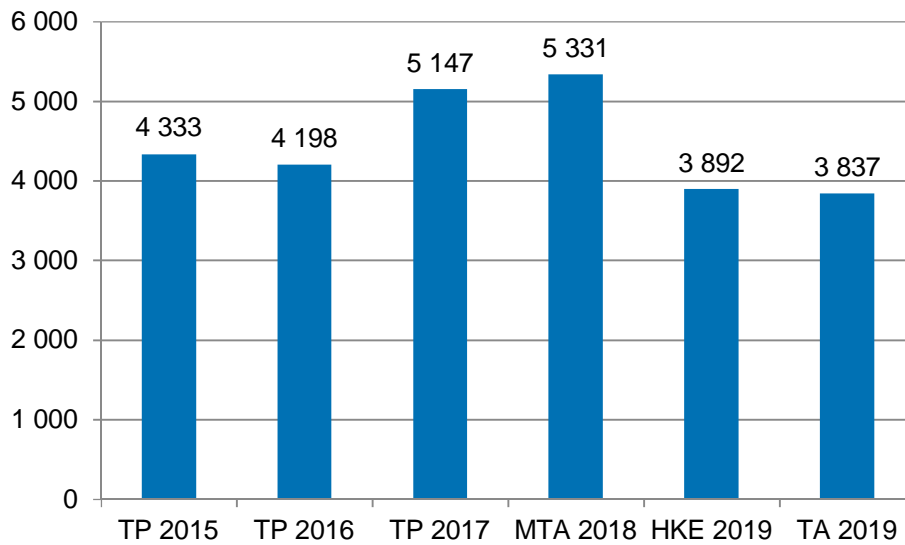
Vertailuhinnat	TP 2015	TP 2016	TP 2017	MTA 2018	HKE 2019	TA 2019	TA 19/18
Kanslia- ja viestintäpalvelut							
Toimintamenot, €/asukas *	27,65	26,35	23,13	31,99	37,09	35,43	10,8 %
Talous- ja hankintapalvelut							
Toimintamenot €/asukas							
Laskentapalvelut	-	26,19	21,79	20,66	24,51	24,51	18,6 %
Hankintapalvelut	-	8,06	5,23	5,24	5,61	5,61	7,1 %
Talouhallinto	-	28,59	30,05	30,90	30,12	30,12	-2,5 %
Tietohallinto							
Hallintotyöasema €/kk	58,20	52,20	54,15	55,80	52,75	52,75	-5,5 %
Opetusympäristön päätelaitteet €/kk	9,30	5,90	6,25	6,35	6,30	6,30	-0,8 %

*Kanslia- ja viestintäpalveluiden toimintamenot eivät vuodesta 2017 alkaen ole vertailukelpoisia edellisiin vuosiin organisaatiomuutosten takia (yhteispalvelupisteet sivistyspalveluihin, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yksikkö kanslia- ja viestintäpalveluihin).

TALOUS

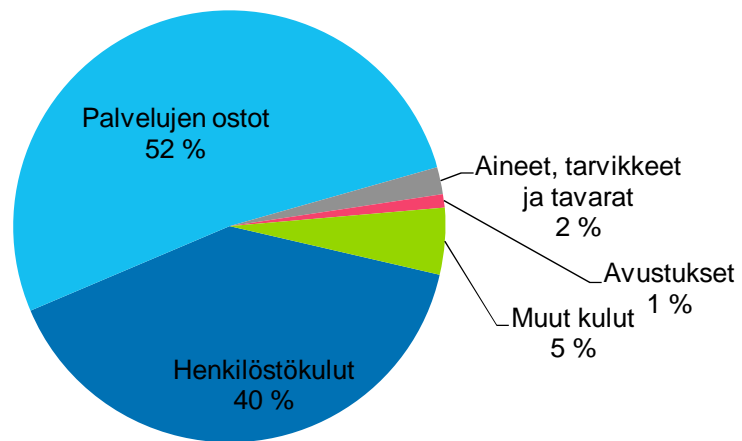
1 000 euroa	TP 2015	TP 2016	TP 2017	MTA 2018	HKE 2019	TA 2019	TA 19/18
Tuotot		2 477	3 220	3 297	1 609	1 609	-51,2 %
Kulut		-4 198	-5 147	-5 308	-3 892	-3 837	-27,7 %
Kate	0	-1 721	-1 927	-2 012	-2 284	-2 229	10,8 %

Hallinnon tukipalvelujen toimintakulujen kehitys

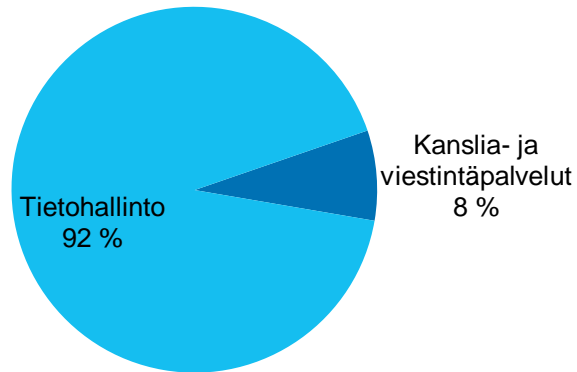

* Toimintakulut eivät vuodesta 2017 alkaen ole vertailukelpoisia edellisiin vuosiin organisaatiomuutosten takia (mm. itäisten kuntien laskentapalvelukeskus, terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen yksikkö, Tilikunta Oy).

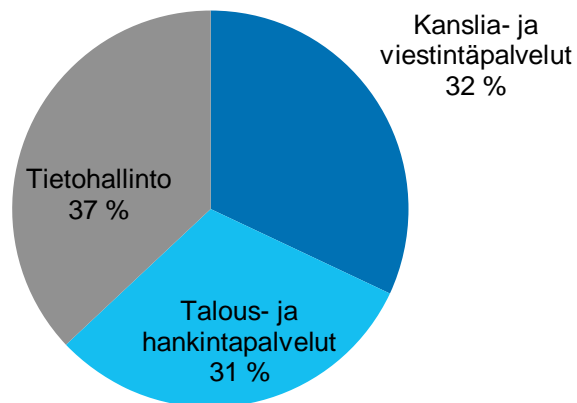
Hallinnon tukipalvelujen toimintakulut (3,8 M€) kululajeittain

Hallinnon tukipalvelujen toimintatuotot (1,6 M€) vastuualueittain

Hallinnon tukipalvelujen toimintakulut (3,9 M€) vastuualueittain

VAKANSSIMUUTOKSET

Nimike	Virka/toimi	Lakkauttamis-pvm	Yksikkö	TA 2019 palkat +sos €	TS 2020	TS 2021
Kansliapalvelupäällikkö	Virka	1.1.2019	Kanslia- ja viestintäpalvelut	0	0	0
Nimike	Virka/toimi	Perustamis-pvm	Yksikkö	TA 2019 palkat +sos €	TS 2020	TS 2021
Hallintosihteeri (ma. vakinaistaminen)	Toimi	1.1.2019	Kanslia- ja viestintäpalvelut	39 000€ (0 €)	39 000€ (0 €)	39 000€ (0 €)

12.2. Henkilöstölautakunta

Henkilöstölautakunta	hallintojohtaja
Henkilöstön kehittäminen	henkilöstöjohtaja
Työterveyshuolto	henkilöstöjohtaja
Henkilöstöpalvelut ja koulutus	henkilöstöjohtaja
Työyhteisön kehittämisryhmä	henkilöstöjohtaja

TOIMINTA-AJATUS

Henkilöstöpalveluiden tehtävänä on ohjata ja kehittää sekä henkilöstöresurssien suunnittelua että henkilöstöpolitiikkaa niin, että Kaarinan kaupungin palvelutarjonnasta vastaa osaava, sitoutunut sekä työ- ja uudistumiskykyinen henkilöstö.

VALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Strateginen tavoite ja kriittinen menestystekijä	Tavoite	Mittarin tavoitearvo
<p>Hyvinvoinnin edistäminen ennakoivasti</p> <p><i>Hyvinvointia tukevien mallien tunteminen ja oman roolin tunnistaminen niissä</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> Vartu-mallin tunnettavuuden ja käytön lisääminen Korvaavan työn toimintamalli tehty ja käyttöönotto aloitettu 	<ul style="list-style-type: none"> Vartu-mallin "esittely" tehty vähintään 30 työyksikössä Esimiesvalmennus varhaisesta tuesta Vartu-keskusteluita käyty 20 % enemmän kuin vuonna 2018 Korvaavan työn toimintamalli valmis ja pilotointi alkanut

TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN VARMISTAMINEN JA RISKIENHALLINTA

Varhaisen tuen toimintamallin tunnettavuutta saadaan lisättyä parhaiten henkilökohtaisilla kontaktoinneilla ja keskusteluilla. Tässä haasteena on aikaresurssin riittävyys. Suunnitelmallinen työ ja aikataulutus tukevat onnistumista. Lisäksi hyvä yhteistyö henkilöstön edustajien kanssa tukee tavoitteen toteutumista.

Korvaavan työn toimintamallin osalta riskinä ei tunnu olevan mallin luominen vaan sen ns. jalkauttaminen koko organisaatioon. Korvaava työ on vaihtoehto sairauspoissaololle ja tämä vaatii koko henkilöstöltä toimintamallin ymmärrystä ja hyväksyntää. Tähän toimenpiteenä on mallin riittävä tunnetuksi tekeminen ja sen tuomien positiivisten vaikutusten selkeä esittäminen. Käyttöönotto pilotoinnin avulla auttaneet myös toimintamallin hyväksymistä. Lisäksi tiivis yhteistyö työterveyshuollon ja henkilöstön edustajien kanssa on tässä ensiarvoista.

TOIMINTASUUNNITELMA

Jotta sairauspoissaolojen määrä pysyy maltillisella tasolla ja henkilöstön työkyntoa pystytään tukemaan parhailla mahdollisilla toimintamalleilla oikea aikaisesti, henkilöstölautakunnan päämäärä on hyvinvointia tukevien mallien tunteminen ja oman roolin tunnistaminen niissä.

Kaarinassa on laadittu hyvä malli varhaisen tuen keskustelulle. Mallin tunteminen ja käyttö vaikuttaa kuitenkin olevan liian alhaista. Vartu-mallin tunnettavuutta ja käytön lisäämistä tuetaan työyksikkökohtaisilla esittelyillä ja esimiehille suunnatulla valmennuksella. Työyksikkökohtaiset esittelyt on tarkoitus toteuttaa yhteistyössä henkilöstön edustajien

kanssa. Lisäksi työterveyshuolto tukee esimiehiä ja työntekijöitä vartu-mallin mukaiseen toimintaan.

Vartu-keskustelulomakkeet kuuluu täyttää ja tallentaa KuntaHR-järjestelmään. Näin dokumentit tallentuvat järjestelmällisesti yhteen paikkaan ja lisäksi keskusteluiden käyntimäärää pystytään seuraamaan. KuntaHR:n keskustelulomakkeiden käyttämisestä tulee vielä aktiivisemmin ohjeistaa. Myös lomakepohjan sisältöä tulee taas arvioida, jotta se tukee parhaalla mahdollisella tavalla vartu-keskusteluita.

Työntekijän sairaus tai tapaturma ei aina vaadi työpaikalta poissaoloa, vaan työntekijä voi tiettyjen edellytysten täytyessä antaa työpanoksensa korvaavan työn mallin mukaan. Korvaavan työn toimintamalli tulee suunnitella huolella yhteistyössä (henkilöstöpalvelut, henkilöstön edustajat, esimiesten edustajat, työterveyshuolto). Yhteistyöhön otetaan Kaarinassa mukaan myös asiantuntijaroolissa Keva (kuntien eläkevakuutuslaitos). Korvaavan työn mukainen toiminta vaatii uudenlaista näkökantaa ja toimenpiteitä työyhteisöissä. Tämän vuoksi uuden toimintamallin jalkauttaminen on perusteltua tehdä vaiheittain esim. pilotointi yhdellä vastuualueella / palvelualueella.

MUUTOKSET EDELLISEEN VUOTEEN

- Kuntarekry.fi -järjestelmän palvelumaksut kohdentuvat kokonaisuudessaan henkilöstölautakunnalle aiemman vastuualuekohdennukset sijaan
- Pääluottamusmiesten ajankäyttö lisääntyy Superin ajankäytön lisäyksellä n. 1 pv / viikko

VASTUUALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suoritteet	TP 2015	TP 2016	TP 2017	MTA 2018	HKE 2019	TA 2019	TA 19/18
Sairauspoissaolopäivät	26 051	24 914	25 249	23 900	22 700	22 700	-5,0 %
Käydyt vartu-keskustelut (KuntaHR-järjestelmässä)	-	-	25	30	36	36	20,0 %
Käydyt kehityskeskustelut (KuntaHR-järjestelmässä)	-	-	533	800	1 000	1 000	25,0 %
Vertailuhinnat	TP 2015	TP 2016	TP 2017	MTA 2018	HKE 2019	TA 2019	TA 19/18
Työterveyshuolto € / työntekijä	249	212	347	400	400	400	0,0 %
Varhe-maksut (1000 euroa)	454	555	652	561	584	584	4,1 %

TALOUS

1 000 euroa	TP 2015	TP 2016	TP 2017	MTA 2018	HKE 2019	TA 2019	TA 19/18
Tuotot	456	539	1 561	1 722	1 790	1 790	3,9 %
Kulut	-1 336	-1 363	-1 480	-1 724	-1 832	-1 794	4,0 %
Kate	-880	-824	80	-2	-42	-4	45,1 %

13. Sivistyspalvelut

Sivistyspalvelut sivistysjohtaja

PALVELUALUEEN KATSAUS

Kaarinalaisten hyvinvoinnin turvaaminen ja edistäminen edellyttävät palveluiden järjestämistä kuntalaisten tarvetta vastaavasti ja oikea-aikaisesti. Laadukas ja oikealle tasolle resursoitu perustyö turvaa perustehtävän hoitamisen ja takaa mahdollisimman varhaisen tuen lasten, nuorten ja perheiden eri haasteisiin. Työn tulee tapahtua yhä enemmän lasten ja nuorten arkisissa toimintaympäristöissä ilman leimautumista tietyn erityispalvelun käyttäjäksi.

Sivistyspalvelujen vastuualueet ovat aktiivisesti mukana erilaisissa kaupungin sisäisissä, seudullisissa ja valtakunnallisissa hankkeissa ja kehittämisprojekteissa.

Lasten ja nuorten liikuttamisen osalta tehdään yhteistyötä erityisesti hyvinvointikoordinaattorin ja liikuntapalveluiden kanssa. Koulujen Liikkuva koulu-hankeryhmä ja varhaiskasvatuksen liikuntakoordinaattori sitovat liikuntaa yhä kiinteämmäksi osaksi koulujen ja päiväkotien arkea. Lähiliikuntapaikkoja ja toimintayksiköiden pihoja kehittämällä saadaan lisättyä lasten ja perheiden liikkumista myös vapaa-aikana.

Varhaiseen työhön panostetaan ensi vuonna erityisen voimakkaasti kehittämällä lasten ja nuorten kanssa toimivien välistä yhteistyötä. Prosessien ja yhteistyömallien kehittäminen eri toimijoiden välillä jatkuu. Asiakaslähtöisen asenteen omaksumista on tuettava kaikin keinoin. Jokaisen työntekijän on ymmärrettävä, että yhteistyö muiden toimijoiden kanssa on välttämätöntä kuntalaisten kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistämiseksi. Askel-hankkeeseen pohjautuvaa kehittämistyötä jatketaan edelleen vuonna 2019.

Palvelualueella vuonna 2019 panostetaan omien palveluiden markkinointiin ja niiden positiiviseen esilletuontiin. Erityisinä alueina ovat oma varhaiskasvatus, perusopetuksen liikunta- ja musiikkiluokat, lukiokoulutus, nuoriso- ja vapaa-ajan palvelut sekä erilaiset kulttuuritapahtumat.

Perusopetuksen ja lukion opetussuunnitelmatyössä keskitytään arviointiin sekä kiinnitetään edelleen huomioita henkilöstön osaamisen kehittämiseen. Uuden varhaiskasvatussuunnitelman jalkauttaminen käytännön toimintaan on vasta alussa. Muutokset näkyvät arkityössä vähitellen tulevien vuosien aikana. Lukion vetovoimaisuutta parannetaan markkinoimalla vahvuuksina mm. lukion eri linjoja ja monipuolisuutta.

Vapaa-ajan palveluissa kiinnitetään huomioita erityisesti palveluiden saavutettavuuteen, mitä aloitettiin jo vuonna 2018 nuoriopalveluiden omalla autolla. Nuorisopalveluissa sisäänajetaan Piikkiön uusi nuorisotila ja kansalaisopiston kursseja toteutetaan kysynnän mukaan. Kaarinalaisten tyytyväisyyttä sivistyspalveluiden palveluihin mitataan jälleen vuonna 2019 kunkin vastuualueen omilla kyselyillä. Optimaalisen palvelutuotannon kannalta on tärkeää kuunnella kuntalaisia ja pyrkiä järjestämään palvelut kohdennettuina kuntalaisten todennettuihin tarpeisiin. Asiakkaiden näkemyksiä hyödynnetään aktiivisesti palveluiden kehittämisessä.

Investoinneista keskiössä ovat Kaarinan keskusta-alueen koulurakentamiseen liittyvät hankkeet ja niiden suunnittelu. Tavoitteena on toteuttaa monipuolisia ja muuntautumiskykyisiä oppimis- ja työskentely-ympäristöjä, jotka vastaavat tarpeisiin myös tulevaisuudessa. Tilat ovat tehokkaassa käytössä ja kannustavat tekemään yhteistyötä eri toimijoiden kesken. Hankkeet suunnitellaan ja toteutetaan henkilöstö osallistaen.

13.1. Sivistyslautakunta

Sivistyslautakunta sivistysjohtaja

TOIMINTA-AJATUS

Koulutus- ja varhaiskasvatuspalveluilla luodaan edellytykset kasvulle, kehitykselle ja elinikäiselle oppimiselle Kaarinassa.

VALTUUSTOON NÄHDEN SITOAVAT TAVOITTEET

Strateginen tavoite ja kriittinen menestystekijä	Tavoite	Mittarin tavoitearvo
<p>Vastuullinen johtaminen</p> <p><i>Kokonaisvaltainen tarkastelu valmisteltaviin ja päätettäviin asioihin</i></p> <p><i>Kustannus- ja laatutietoinen johtaminen</i></p>	<p>Kehitetään Valkeavuoren alueen oppimisympäristö varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, lukion, vapaa-ajan palveluiden ja liikuntapalveluiden käyttöön. Valmistelussa hyödynnetään oppimisympäristöasiantuntijaa.</p>	<p>31.12.2019 mennessä on laadittu kokonaisvaltainen suunnitelma Valkeavuoren alueen käytöstä ja toiminnasta</p>
<p>Hyvinvoinnin edistäminen ennakoivasti</p> <p><i>Palvelutarpeiden kartoittaminen ja varhainen puuttuminen ongelmiin</i></p> <p><i>Ennaltaehkäisevien palvelujen kehittäminen</i></p>	<p>Varhainen puuttuminen ja palvelutarpeessa olevien perheiden tukeminen ennakoivasti varhaisen yhteistyön keinoin varhaiskasvatuksen, sosiaali- ja perhetyön sekä neuvolan kesken.</p>	<p>Varhaiskasvatuksen, sosiaali- ja perhetyön sekä lastenneuvolan välinen yhteistyön jatkaminen ja laajentaminen kaikkia yksiköitä koskevaksi. Yhteistyöryhmän koordinoivan työskentelyn jatkaminen vielä vuoden 2019 ajan. Yhteisen koulutuksen järjestäminen.</p>

TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN VARMISTAMINEN JA RISKIENHALLINTA

Koulutus- ja varhaiskasvatuspalveluilla luodaan edellytykset kasvulle, kehitykselle ja elinikäiselle oppimiselle. Sivistyslautakunnan vuoden 2019 tavoitteet ja toiminta liittyvät erityisesti kolmeen pääkohtaan: palveluiden tuottaminen oikea-aikaisesti ja tarvetta vastaavasti, sektorien välisen yhteistyön ja prosessien kehittäminen sekä omien palveluiden positiiviseen markkinointiin ja esilletuontiin. Sivistyslautakunnan tavoitteiden saavuttaminen edellyttää, että käytettävissä ovat riittävät resurssit perustehtävän hoitamiseen. Johdon ja esimiesten tulee pitää huolta siitä, että henkilöstöllä on osaaminen ja motivaatio työn tekemiseen asiakkaan paras huomioiden. Osaamisesta huolehditaan koulutuksella ja hyvällä rekrytoinnilla.

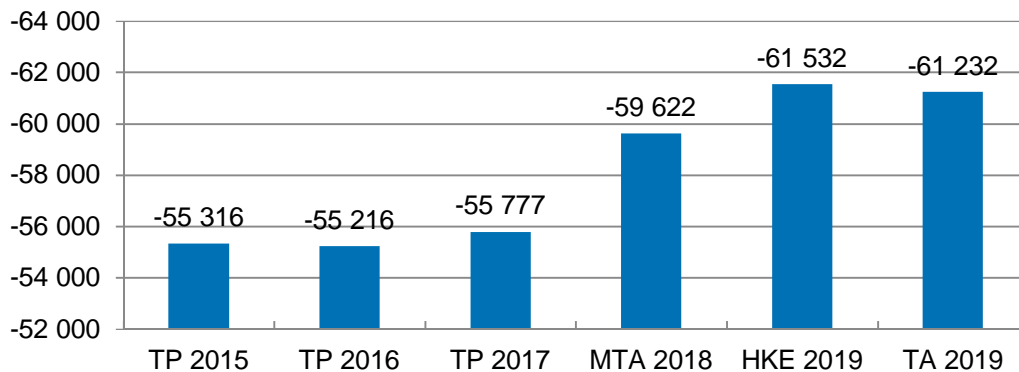
Sivistyspalveluiden tavoitteiden toteutuminen on riippuvainen myös henkilöstön saatavuudesta. Rekrytointitilanteissa on ilmennyt vaikeuksia saada lastentarhanopettajia ja ruotsinkielisiä opettajia.

Tavoitteiden toteutuminen edellyttää toimivien ja terveiden tilojen olemassaoloa. Toiminta vaarantuu vakavasti mikäli yhteiskunnallisten palveluissa kuten sähkö, vesi, jätevesi tai tietoliikenneyhteydet on merkittäviä katkoksia.

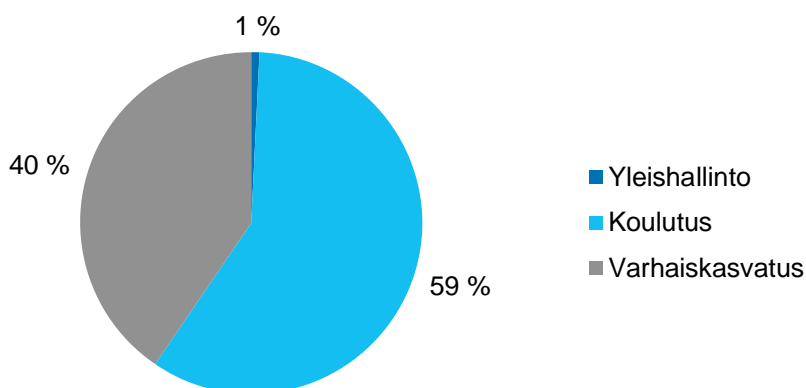
TALOUS

1 000 euroa	TP 2015	TP 2016	TP 2017	MTA 2018	HKE 2019	TA 2019	TA 19/18
Tuotot	5 445	5 306	4 883	4 055	4 024	4 024	-0,8 %
Kulut	-60 761	-60 522	-60 660	-63 677	-65 556	-65 256	2,5 %
Kate	-55 316	-55 216	-55 777	-59 622	-61 532	-61 232	2,7 %

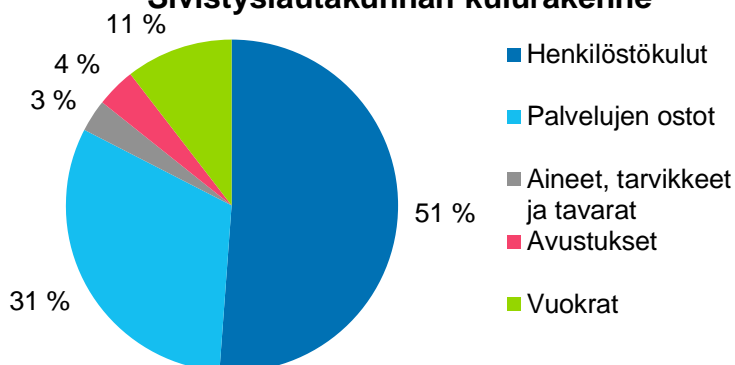
Sivistyslautakunnan toimintakatteen kehitys

Vastuualueiden toimintakulut TA 2019

Sivistyslautakunnan kulurakenne

13.1.1 Yleishallinto

Yleishallinto sivistysjohtaja

TOIMINTASUUNNITELMA

Sivistyspalveluiden yleishallintoon kuuluvat palvelualueen johto sekä keskitetyt toimistopalvelut.

Yleishallinnossa osallistutaan aktiivisesti sivistyspalveluiden sähköisen toimintaympäristön kehittämiseen ja tuetaan vastuualueita kehittämistyössä.

Asiakkaiden tyytyväisyyttä perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja varhaiskasvatuksen palveluihin selvitetään jälleen vuonna 2019. Vuorossa on kysely, jolla selvitetään palveluiden sisältöön liittyvää tyytyväisyyttä kaikilla vastuualueilla omilla kysymyksillä. Kyselyiden tulokset, vertailu vuoteen 2017 ja kehittämistavoitteet raportoidaan lautakunnalle syyskuussa.

Vuodelle 2018 suunniteltu yhdenvertaisuussuunnitelman laatiminen siirtyy vuodelle 2019. Suunnitelma laaditaan koko kaupungin yhteisenä eikä vain sivistys- sekä sosiaali- ja terveystalouden suunnitelmana kuten vuodelle 2018 oli suunniteltu. Tavoitteena on yhdenvertaisuuden lisääminen kaupungin palveluissa ja kaupunkilaisten arkisissa ympäristöissä.

Palvelualueella osallistutaan aktiivisesti valtakunnalliseen ja maakunnan omaan lapsi- ja perhepalveluiden uudistamistyöhön. Sivistyspalvelut ottaa ennakkoluulottomasti käyttöön hankkeessa esille nostettavia toimintamalleja ja kehittää prosesseja ja palveluita entistä asiakaslähtöisemmiksi yhdessä muiden toimijoiden kanssa. Muutoksella valmistaudutaan tulevaan sote-uudistukseen.

Palvelualueella kiinnitetään edelleen huomiota Askel-hankkeen etenemiseen. Henkilöstö sitoutuu työhön organisaation kaikilla tasoilla.

Perusopetuksessa ja varhaiskasvatuksessa teetetään opinnäytetyönä selvitys siitä, millaisista ennaltaehkäisevistä ja matalan kynnyksen palveluista heidän asiakkaansa olisivat hyötynneet ennen ajautumista raskaisiin ja korjaaviin palveluihin. Tietoa hyödynnetään sosiaali- ja terveys- sekä sivistyspalveluiden yhteisessä kehittämisessä.

Seudullista yhteistyötä kehitetään aktiivisesti etenkin itäisten kuntien kanssa.

Koulukuljetukset kilpailutetaan vuonna 2019.

Elokuussa 2018 työnsä aloittanut oppimisympäristöasiantuntija on mukana koulujen rakentamishankkeiden suunnitteluprosessissa mukana tehden yhteistyötä koulujen, suunnittelijoiden sekä tila- ja ravintopalveluiden kanssa.

Lautakunta tekee opintomatkan liittyvien palvelualueen ajankohtaisiin asioihin.

Sivistyspalveluiden johtamisjärjestelmää tarkastellaan kokonaisuutena ja tehdään tarvittavat päätökset järjestelmän uudistamiseksi lukukauden 2019 alusta.

VASTUUALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Vertailuhinnat (netto)	TP 2015	TP 2016	TP 2017	MTA 2018	HKE 2019	TA 2019	TA 19/18
Yleishallinto euroa/asukas	15,12	16,49	13,90	14,46	15,20	15,20	5,1 %

13.1.2 Koulutus

Koulutus johtava rehtori

TOIMINTASUUNNITELMA

Opetussuunnitelma:

Perusopetuksen ja lukion uudistuneet opetussuunnitelmat koskevat syksyllä 2019 koko peruskoulua ja lukiota. Perusopetuksen opetussuunnitelman uudistamisessa keskeisimpiä asioita ovat arviointi, monialaiset aihekokonaisuudet sekä koko kouluyhteisön osallistaminen. Kehittyvän opetussuunnitelmatyön avulla vuosittain arvioidaan opetussuunnitelman toteutumista ja oppilaiden monipuolista oppimisen arviointia sekä yhtenäisyyttä Kaarinassa. Kahden ikäluokan osaaminen arvioidaan yhdessä aineessa yhteisellä kokeella.

Liikkuva koulu – hankkeella toiminnallistetaan koulupäivää monipuolisesti. Erityistä huomiota kiinnitetään oppituntien aikaiseen liikkumiseen, oppitunnit ovat entistä toiminnallisempia. Kaikissa kouluissa toimii välitunti liikuttajat sekä jonkinlainen liikuntavälinelainaamo.

Maahanmuuttajataustaisten oppilaiden määrän kasvu lisää edelleen palvelutarpeita esim. S2-opetuksen, kotikielen opetuksen, erityisopetuksen ja vieraiden uskontojen osalta.

Lukion tavoitteena on vetovoimaisuuden ja ensisijaisten hakijoiden määrän lisääminen, johon yhtenä keinona on monipuolinen tiedottaminen ja markkinointi. Sähköinen ylioppilastutkinto laajenee keväällä 2019 koko tutkintoon. Lukiossa pyritään tarjoamaan syksystä 2019 alkaen myös erityisopetusta. Pakolliseksi tämä tulee lukuvuonna 2020.

Henkilöstö ja johtaminen:

Henkilöstön koulutuksen painopisteenä on uusien opetussuunnitelmien toteuttaminen ja suunnitelmien toteutumisen arviointi. Lisäksi koulutuksissa painotetaan erilaisten oppimisympäristöjen käyttöä oppijan näkökulmasta. Jokainen koulu järjestää lukuvuoden aikana ainakin yhden pedagogisen kahvilan, jossa käsitellään ajankohtaisia oppimiseen liittyviä asioita. Teemoja ovat esim. sähköiset ja fyysiset oppimisympäristöt, pedagogiset ratkaisut eri tilanteissa ja tiloissa, arjen haastavat tilanteet.

Jokaisessa koulussa järjestetään yhteisöllisesti työntekijöiden hyvinvointiin liittyviä tapahtumia. Yhteisön hyvinvointia viedään eteenpäin myös osallistamalla oppilaita yhdessä työntekijöiden kanssa enemmän toteuttamaan koulun arjen tapahtumia.

Rehtorit ottavat entistä enemmän vastuuta yksikkönsä taloussuunnittelusta ja -seurannasta.

Tieto- ja viestintäteknikka:

Tieto- ja viestintäteknikkaa käytetään aktiivisesti, monipuolisesti ja oppijälähtöisesti. Perusopetuksessa henkilökohtaisten mobiililaitteiden käyttö jatkuu 4.-9. luokilla. 7.-9. luokkalaisten päätelaiteformaatin mahdollista vaihtoa kartoitetaan ja pilotoidaan v. 2019 aikana. Loput vanhemmat henkilökohtaisessa käytössä olevat tablet-laitteet päivitetään uusiin malleihin leasing-palvelumallilla.

Oppilaat:

Oppilaiden osallisuuden lisäämisellä parannetaan työskentelyilmapiiriä ja parannetaan koulumotivaatiota, tässä tärkeänä tukena ovat oppilaskuntien, tukioppilaiden, välkkäri liikuttajien, hyvinvointiryhmien ja vanhempainyhdistysten panokset. Huoltajien osallistuminen ja vanhempainyhdistysten toiminta tukee koulujen kasvatustyötä.

Lisätään yhteistyötä kaupungin lasten ja nuorten palveluissa: poissaolojen seurannalla ja varhaisella puuttumisella estetään syrjäytymistä.

Erityisen tuen piirissä olevien lasten määrä kasvaa.

Rakentaminen ja peruskorjaukset:

Opetustyön arjessa näkyy monessa koulussa väliaikaisuus väistötilojen vuoksi. Uudet oppimisympäristöt suunnitellaan monikäyttöisiksi ja muuntojoustaviksi uuden opetussuunnitelman vaatimusten mukaisesti.

Väliaikaisten tilojen suunnittelussa ja hankinnassa tehdään yhteistyötä teknisten palveluiden kanssa. Mahdollisuuksien mukaan lisätään myös tilojen yhteiskäyttöä muiden käyttäjien kanssa. Koulujen pieniä hankkeita tuetaan omalla pienellä hankerahoituksella vuoden 2018 tapaan.

MUUTOKSET EDELLISEEN VUOTEEN

Perusopetuksen oppilasmäärä kasvaa noin 70:lla oppilaalla.

Oppilaista on normaalia suurempi määrä vammaispalveluiden asiakkaita. Näille oppilaille on varattu määräraha erityisoppimateriaalia ja -kalustoa varten.

Neljäs koulukuraattori on aloittanut työssä 1.8.2018 ja jatkaa edelleen.

Oppimateriaaleihin ja -kirjoihin lisätään tasokorotus oppilasmäärän kasvu huomioiden.

Hoidollispedagoginen ryhmä Valkeavuoren koulussa jatkaa vuonna 2019.

INVESTOINNIT

2019-2022 Valkeavuoren koulu: lasten- ja nuortentalo

2019-2022 Piispanlähteen alakoulun uudisrakennus ja osittainen peruskorjaus

2018-2021 Hovirinnan koulurakennus (uudisrakennus)

2019 Fyysisten oppimisympäristöjen kehittäminen päiväkodeissa ja kouluissa

2019 Koulujen ja päiväkotien turvallisuus, piha-alueet ja aidat

2019 Lähiliikuntapaikkahanke Auranlaakso

HANKINNAT JA KILPAILUTUKSET VUONNA 2019

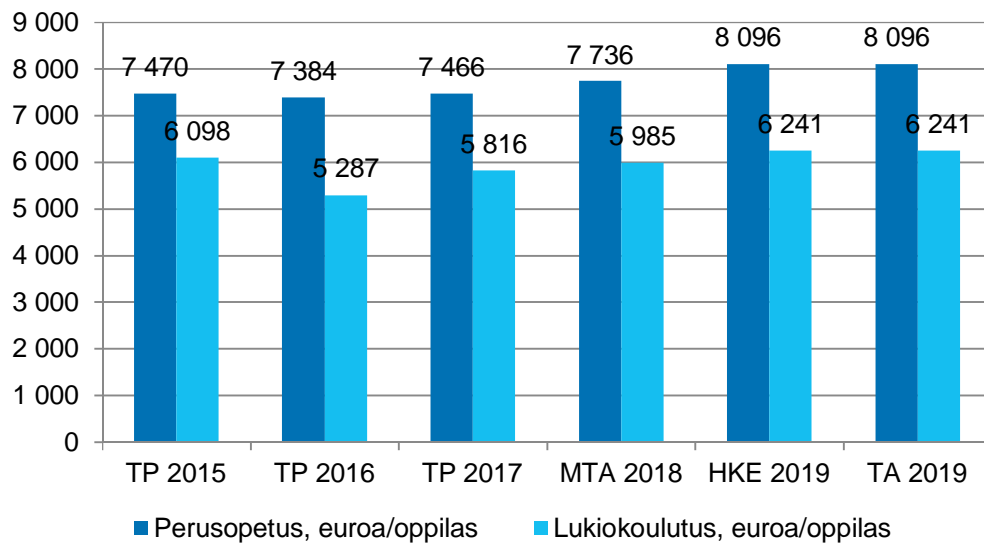
- Koulutarvikkeet
- Koulukuljetukset

VASTUUALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

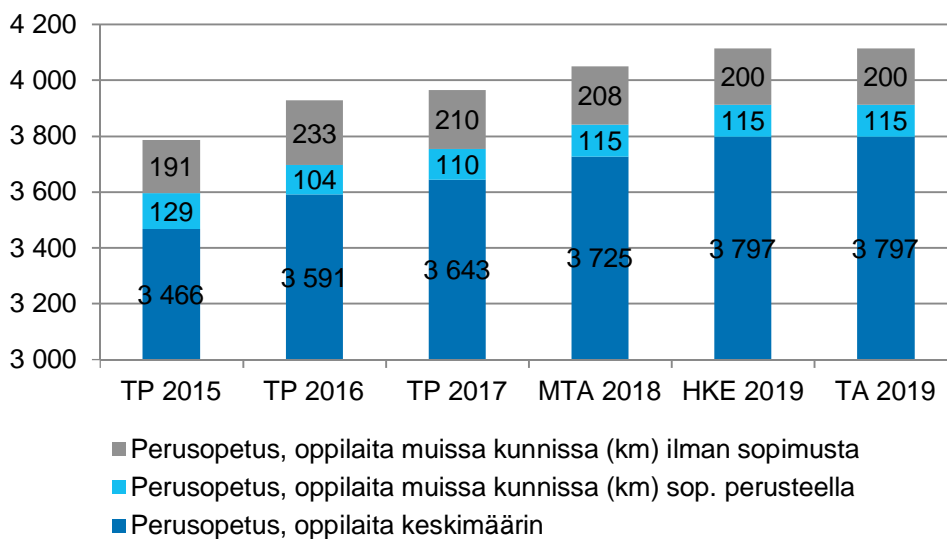
Suoritteet	TP 2015	TP 2016	TP 2017	MTA 2018	HKE 2019	TA 2019	TA 19/18
Perusopetus, oppilaita keskimäärin	3 466	3 591	3 643	3 725	3 797	3 797	1,9 %
Perusopetus, oppilaita muissa kunnissa (km) sop. perusteella	129	104	110	115	115	115	0,0 %
Perusopetus, oppilaita muissa kunnissa (km) ilman sopimusta	191	233	210	208	200	200	-3,8 %
Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta, lapsia (km)	519	410	440	450	450	450	0,0 %

Lukio, oppilaita (km)	516	566	488	502	490	490	-2,4 %
Opetustunnit (km)	6 290	6 259	6 277	6 404	6 665	6 665	4,1 %
Vertailuhinnat (netto)	TP 2015	TP 2016	TP 2017	MTA 2018	HKE 2019	TA 2019	TA 19/18
Perusopetus, euroa/oppilas	7 470	7 384	7 466	7 736	8 096	8 096	4,7 %
Perusopetus, euroa/asukas	795	807	822	858	908	908	5,8 %
Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta, euroa/lapsi	1 092	1 084	693	898	488	488	-45,7 %
Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta, euroa/asukas	17	14	9	12	7	7	-45,8 %
Lukiokoulutus, euroa/oppilas	6 098	5 287	5 816	5 985	6 241	6 241	4,3 %
Lukiokoulutus, euroa/asukas	97	91	86	89	90	90	1,1 %

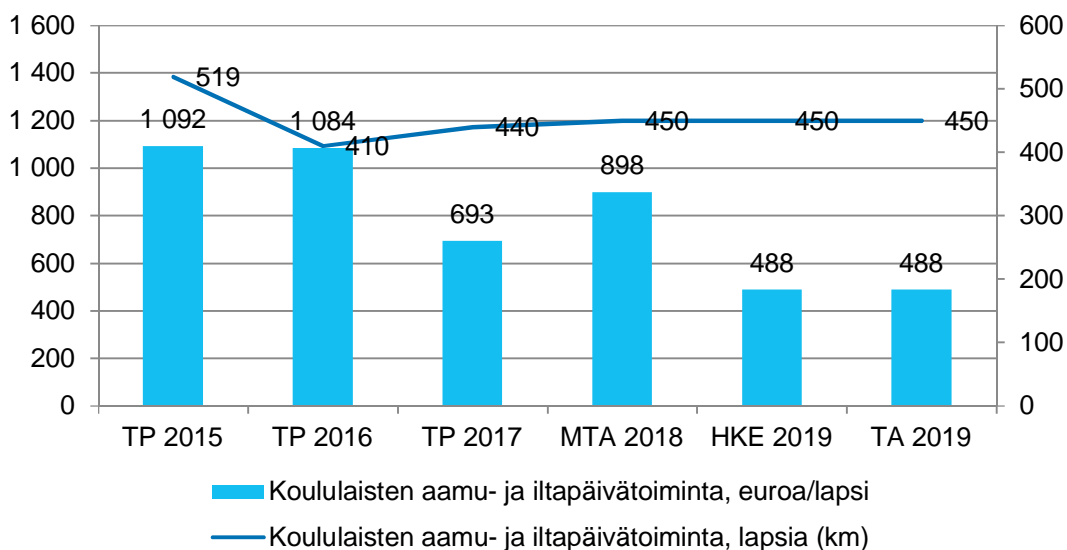
Perusopetuksen ja lukiokoulutuksen kustannukset

Kaarinan perusopetusikäisten sijoittuminen

Koululaisten aamu- ja iltpäivätoiminta

VAKANSSIMUUTOKSET

Nimike	Virka/toimi	Perustamispvm	Yksikkö	TA 2019 palkat +sos €	TS 2020	TS 2021
Erityisluokanopettaja	virka	1.8.2019	S:t Karins	-25 000	-60 000	-60 000
Erityisluokanopettaja	virka	1.8.2019	Hovirinta	-25 000	-60 000	-60 000
Laaja-alainen erityisopettaja	virka	1.8.2019	Runko	-25 000	-60 000	-60 000
Luokanopettaja	virka	1.8.2019	Runko	-23 000	-55 000	-55 000

13.1.3 Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatus varhaiskasvatuksen johtaja

TOIMINTASUUNNITELMA

Varhaiskasvatuksen ja perhekeskuksen välisen yhteistyön parantaminen ja yhteisten työkäytäntöjen luominen on vuonna 2019 erityisen mielenkiinnon ja kehittämisen kohteena. Haastavissa asiakastilanteissa voidaan säästää aikaa ja rahaa ja parantaa asiakaspalvelua, kun on yhteinen tapa toimia. Erityisesti lasten kannalta on merkityksellistä, että tukitoimet voidaan kohdistaa lapseen ja perheeseen mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

Lasten liikunta on varhaiskasvatuksen toiminnan kehittämisen tärkeä painopiste vuonna 2019. Aluehallintoviraston tukeman hankerahoituksen avulla varhaiskasvatukseen on palkattu määräaikainen liikuntakoordinaattori, jonka kiertää varhaiskasvatuksen toimipisteissä. Hän kannustaa lapsia liikkumaan, antaa vinkkejä liikunnan toteuttamiseen sekä ohjaa lapsia ja työntekijöitä Ilo kasvaa liikkuen -ohjelman pariin.

Henkilöstön työhyvinvoinnista huolehditaan järjestämällä tarvittaessa ammatillista koulutusta, skeemavalmennusta ja mahdollisuus osallistua liikuntaharrastusta kannustaviin tapahtumiin esim. Kunnan Eväät -tapahtuma. Työssä jaksamista tuetaan myös ikäohjelman keinoin.

Päiväkotien turvallisuuteen kiinnitetään huomiota mm. päiväkotien ulko-ovien lukituksia uusimalla ja valvontakameroita hankkimalla.

Varhaiskasvatuksen palvelujärjestelmän toimivuutta ja palvelun laatua arvioidaan itsearviointin, vertaisarviointin ja asiakaspalautteiden sekä ulkopuolisen auditointin avulla.

Varhaiskasvatuksen kustannuksia voidaan alentaa luopumalla hajasijoitetuista yksiköistä ja keskittämällä toimintoja laajempiin, toiminnallisiin kokonaisuuksiin.

MUUTOKSET EDELLISEEN VUOTEEN:

Varhaiskasvatukseen hankitaan vuoden 2019 aikana 100 tabletlaitetta.

Vuoden 2019 aikana tutustutaan markkinoilla oleviin ja toisissa kunnissa jo käytössä oleviin varhaiskasvatuksen ohjelmistoihin ja tehdään hankintapäätös sekä koulutetaan käyttäjät. Ohjelman käyttöönotto tapahtuisi 1.1.2020. Tavoitteena on tämän myötä saada kuntoon perheen ja varhaiskasvatuksen välinen sähköinen tiedonkulku ja mahdollistetaan vanhempien mahdollisuus ilmoittaa mm. lasten läsnä- ja poissaolot suoraan tietojärjestelmään.

Valtakunnallinen tietovaranto (Varda) tulee työllistämään varhaiskasvatuksen esimiehiä ja toimistosihiteereitä vuoden 2019 aikana. Kunnat ovat velvollisia viemään varhaiskasvatuksen lapsia ja henkilöstöä koskevat tilastotiedot kansalliseen tietovarantoon vuoden 2019 aikana.

Ruotsinkieliseen palveluohjaukseen saadaan parannusta, kun Kuovinkadun päiväkodinjohtajan tehtäviin liitetään ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen palveluohjaajan tehtävät.

Omasta palvelutuotannosta eikä myöskään yksityisistä, Kaarinan kaupungin alueella sijaitsevista ostopalvelupäiväkodeista järjesty paikkoja kaikille tammi- ja helmikuussa hoitoa tarvitseville lapsille.

INVESTOINNIT:

2019-2022 Valkeavuoren lasten- ja nuortentalo

2018-2021 Hovirinnan koulurakennus (uudisrakennus, suomen- ja ruotsinkielinen esiopetus)

2019 Kuovinkadun päiväkodin laajentaminen koko kiinteistön käyttöönotto päiväkodiksi

2019 Fyysisten oppimisympäristöjen kehittäminen päiväkodeissa ja kouluissa

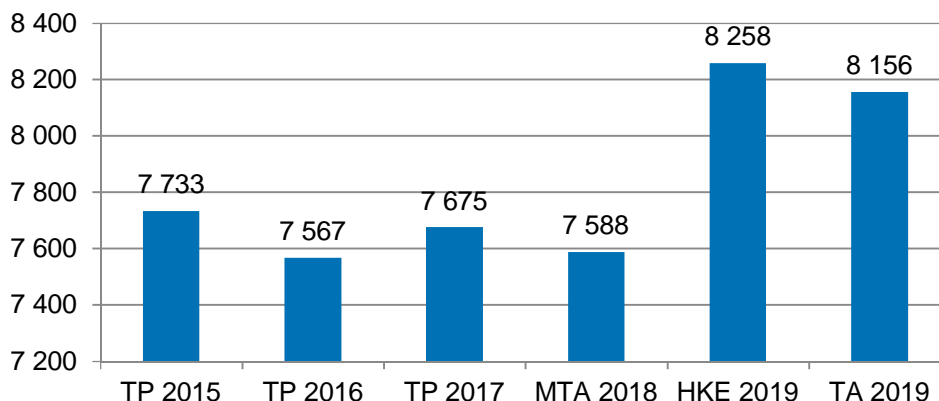
2019 Kesämäen liikuntapuisto (mahdollinen hankerahoitus)

2020 Kultanummen päiväkodin laajennus 65 uutta paikkaa

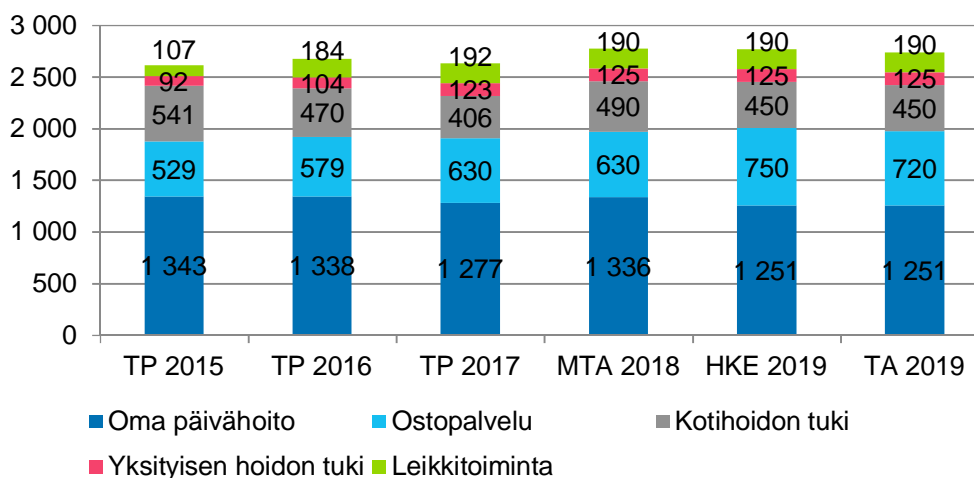
VASTUUALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suoritteet	TP 2015	TP 2016	TP 2017	MTA 2018	HKE 2019	TA 2019	TA 19/18
Oma päivähoito	1 343	1 338	1 277	1 336	1 251	1 251	-6,4 %
Ostopalvelu	529	579	630	630	750	720	14,3 %
Kotihoidon tuki	541	470	406	490	450	450	-8,2 %
Yksityisen hoidon tuki	92	104	123	125	125	125	0,0 %
Leikkitoiminta	107	184	192	190	190	190	0,0 %
Vertailuhinnat (netto)	TP 2015	TP 2016	TP 2017	MTA 2018	HKE 2019	TA 2019	TA 19/18
Varhaiskasvatus - euroa/alle kouluikäinen lapsi	7 733	7 567	7 675	7 588	8 258	8 156	7,5 %
Varhaiskasvatus - euroa/asukas	677	666	662	676	718	709	4,9 %

Varhaiskasvatus, kustannukset/alle kouluikäinen lapsi (netto)

Lapset varhaiskasvatuksen piirissä

13.2. Vapaa-ajan lautakunta

Vapaa-ajan lautakunta kansalaisopiston rehtori

TOIMINTA-AJATUS

Vapaa-ajan palvelut tuottavat kuntalaisten hyvinvointia edistäviä palveluita. Vastuualue tarjoaa kaupungin eri palvelualueiden, yhdistysten ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa yhteistyössä tietoa, palveluita ja olosuhteita, jotka aktivoivat kuntalaisia oman hyvinvoinnin ja toimintakyvyn edistämiseen kirjaston, kulttuurin, palvelupisteiden sekä nuorisotyön ja kansalaisopiston monipuolisella tarjonnalla.

VALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Strateginen tavoite ja kriittinen menestystekijä	Tavoite	Mittarin tavoitearvo
<p>Sujuvat ja turvalliset arjen palvelut läheltä</p> <p><i>Eri väestöryhmien tarpeisiin vastaaminen kysynnän mukaan</i></p>	<p>Palveluita tarjotaan eri kaupunginosissa monipuolisesti</p>	<p>Toimipisteiden määrä säilyy ennallaan ja niitä kehitetään</p>

TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN VARMISTAMINEN JA RISKIENHALLINTA

Kansalaisopisto:

Kurssien suunnittelu saadaan valmiiksi huhtikuun loppuun mennessä, jotta tila-anomukset saadaan ajoissa käsiteltäväksi kouluille ja liikuntapalveluihin. Tämän perusteella saadaan varmistus kurssien toteuttamisesta ajoissa myös tuntiopettajille. Suurimpana riskinä kurssien toteuttamisessa on se, että kurssitiloja otetaan muuhun käyttöön kesken lukuvuotta. Palvelun laadun säilyttämisen varmistamiseksi kansalaisopisto toteuttaa internetissä mielikuvakyselyn kuntalaisille sekä jatkaa kurssilaisten tyytyväisyyskyselyjen tekemistä

Kulttuuri- ja kirjastopalvelut:

Kaarina-talon kulttuuripalvelujen ja palvelupisteen tunnetuksi tekeminen, toiminnan vakinaistaminen ja monipuolistaminen ovat painopisteitä.

Lasten lukutaidon ylläpitäminen ja parantaminen.

Nuorisopalvelut:

Kesäleiritoiminta suunnitellaan hyvissä ajoin, jotta leirien markkinointiin jää riittävästi aikaa.

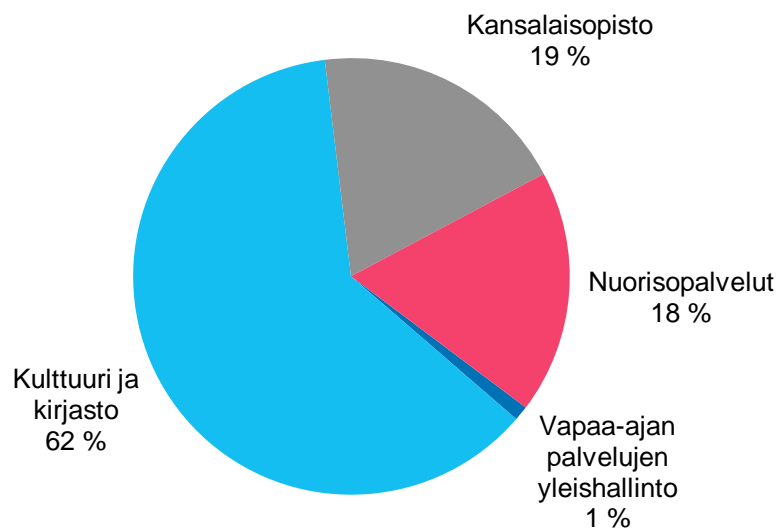
Nuorisopalveluissa palvelut saadaan toteutettua määrärahojen puitteissa.

TALOUS

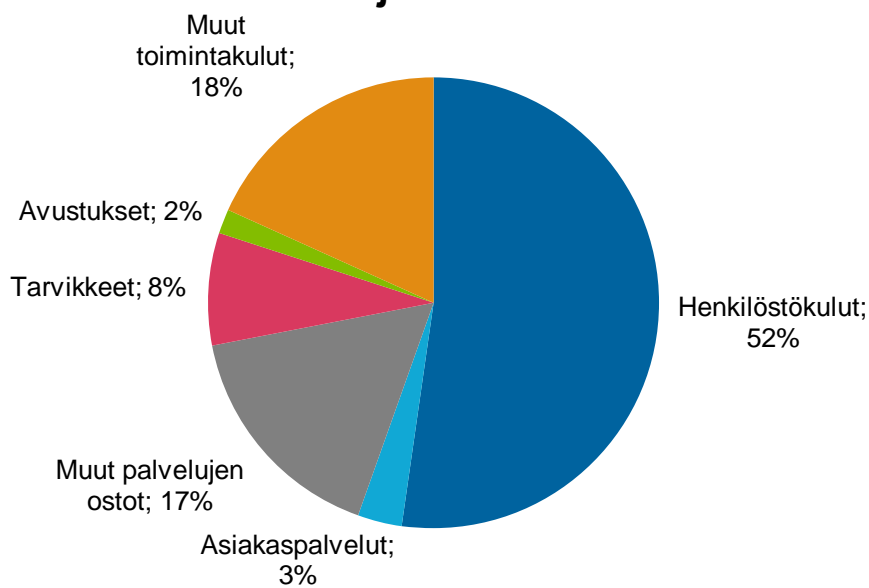
1 000 euroa	TP 2015	TP 2016	TP 2017	MTA 2018	HKE 2019	TA 2019	TA 19/18
Tuotot	529	479	440	349	349	349	0,0 %
Kulut	-4 111	-4 091	-4 077	-4 600	-4 912	-4 870	5,9 %
Kate	-3 582	-3 612	-3 637	-4 251	-4 563	-4 521	6,3 %

Toimintakatteen osuudet yksiköittäin

Kululajien osuudet

13.2.1 Vapaa-ajan palvelut

Vapaa-ajan palvelut kansalaisopiston rehtori

TOIMINTASUUNNITELMA

Vastuualueen toiminnan päätarkoituksena on edistää kuntalaisten osallistumismahdollisuuksia, hyvinvointia, terveyttä ja toimintakykyä: Tuotamme monipuolisia kirjasto-, kulttuuri- ja nuorisopalveluja sekä kansalaisopiston kursseja kuntalaisille. Uusi Kaarina-talo tarjoaa monipuolisia tiloja kuntalaisten kokoontumiseen. Palveluiden monipuolisuutta, tarvelähtöisyyttä ja hyvää kohdentumista tavoitellaan asiakaslähtöisesti laajan ja aktiivisen yhteistyön avulla.

Tärkeimpinä tavoitteina ovat sujuvat arjen palvelut ja hyvinvoinnin edistäminen. Tätä toteutetaan talousarviossa kehittämällä sähköisiä palveluja, turvaamalla kansalaisopiston resurssit ja esittämällä lisäresurssia asukasluvun kasvaessa, varmistamalla riittävät nuorisotyön resurssit, avaamalla omatoimikirjaston Littoisissa, harkitsemalla lauantaiaukioloaikaa Kaarina-talossa myös elokuussa ja huomioimalla vapaa-ajan palveluiden tarpeet koulurakentamisessa.

MUUTOKSET EDELLISEEN VUOTEEN

Kansalaisopisto:

Kansalaisopiston kurssien täyttöaste kasvaa ja kurssien ulkopuolelle jää yhä enemmän halukkaita, ellei tuntimäärää kasvateta.

Tietokoneluokka siirtyy lukiolta kokonaan kansalaisopiston hoidettavaksi. Sen konekanta on vanhentunut.

Kirjasto- ja kulttuuripalvelut:

Kaarina-talon myötä pääkirjastossa on runsaasti uutta tekniikkaa, jonka ylläpito lisää kuluja.

Littoisten omatoimikirjasto moninkertaistaa Littoisten kirjaston aukioloajat ja parantaa kirjaston palveluita huomattavasti, mutta lisää myös kirjaston ylläpitokuluja.

Tällä hetkellä matkailun infopisteenä toimii kaupungin palvelupiste ja matkailun yritysnäkökulma kuuluu Kaarinan Kehitys Oy:lle. Vuoden 2019 aikana selvitetään, mikä olisi paras tapa organisoida matkailuasioiden hoito.

Kaarina- talo on mahdollistanut kulttuuritarjonnan kasvattamisen. Kun uusi tori ja puisto Kaarina-talon edessä valmistuu, mahdollisuudet esimerkiksi kesätapahtumille paranevat. Kulttuuritapahtumien lisääntyminen lisää määräraahatarvetta.

Nuorisopalvelut:

Piikkiön nuorisotilan käyttöönotto, kalustaminen ja markkinointi nuorille. Investointeihin on esitetty kalustamiseen 50.000 euroa. Kalustus tehdään nuorten kanssa yhdessä, nuorilähtöisesti. Tila avataan jo ennen uutta kalustusta.

Keskustan nuorisotila Ampperin toiminnan kehittäminen ja aukioloaikojen lisääminen vaatii yhden nuorisotyöntekijän lisää. Työntekijän tehtäviin harkitaan sisällytettäväksi myös nuorisotyö Kaarina-talossa.

Kuusiston linnanraunioiden vartijantuvan vuokraamista tarkastellaan. Kustannusvaikutus on 10.000 euroja, josta puolet on hallintopalveluilla.

Etsivän nuorisotyön tilat siirretään Rauhanlinnan Tirolilaisaittaan. Vuokratustannus katetaan luopumalla Piikkiön yhtenäiskoulun asuntolassa olevista toimisto- ja varastotiloista. Tämä tulee mahdolliseksi Piikkiön uuden nuorisotilan myötä.

INVESTOINNIT

2019:

- Littoisten omatoimikirjaston laitteet
- Virastotalon muutokset vapaa-ajan palveluiden osalta
- Virastotalon kalusteet vapaa-ajan palveluiden osalta
- Pikkiön nuorisotilan kalustaminen
- Piispanristin nuorisotalo
- Oskarintalon taidehankinnat
- Hovirinnan ranta-alueen taidehankinnat
- Hovirinnan rantasaunan taidehankinnat

2019-2020:

- Harvaluodon keittokatos
- Vuolahden sauna
- Nuorisokeskus
- Kaarina-talon taidehankinnat

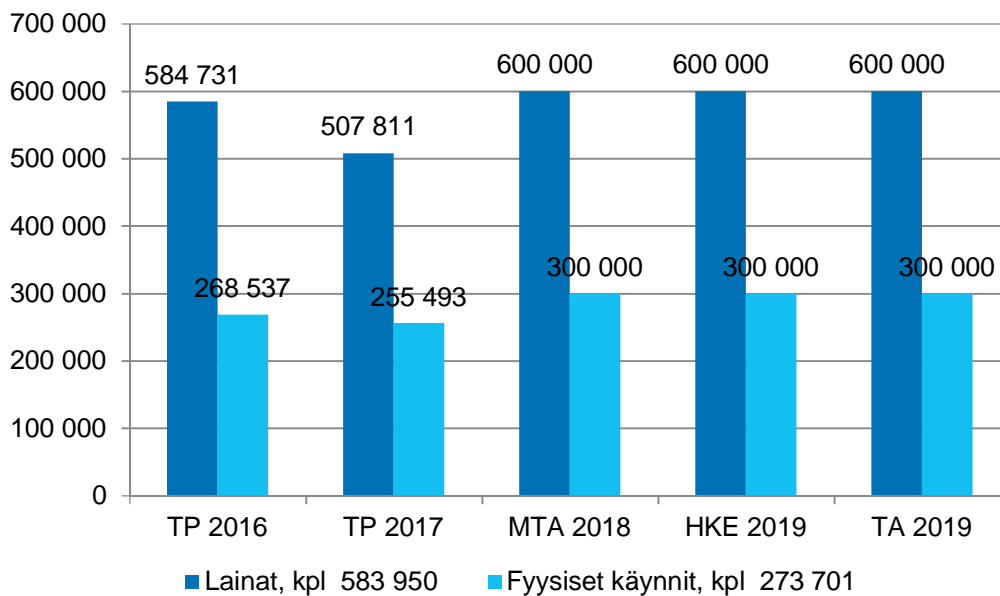
2020:

- Hovirinnan koulun taidehankinnat
- Valkeavuoren koulun taidehankinnat
- Piispanlähteen koulun taidehankinnat
- Valkeavuoren liikuntahallin taidehankinnat

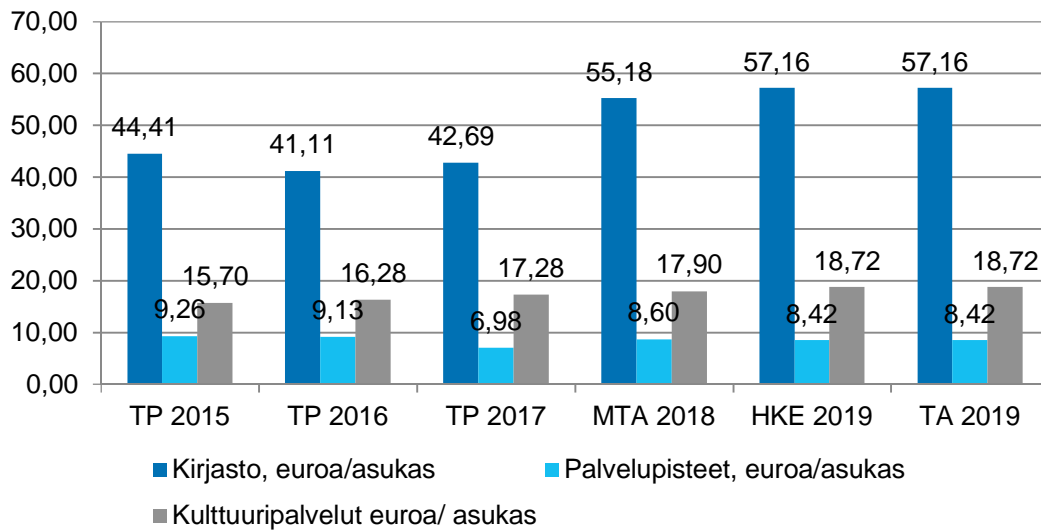
VASTUUALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suoritteet	TP 2015	TP 2016	TP 2017	MTA 2018	HKE 2019	TA 2019	TA 19/18
Aukiolotunnit, kpl	6 839	7 134	7 244	7 400	7 400	7 400	0,0 %
Lainat, kpl	583 950	584 731	507 811	600 000	600 000	600 000	0,0 %
Fyysiset käynnit, kpl	273 701	268 537	255 493	300 000	300 000	300 000	0,0 %
Aineiston hankinta, kpl	11 207	10 221	10 267	11 000	11 000	11 000	0,0 %
Palvelupisteiden asiakaskäynnit, kpl	27 915	29 480	26 381	30 000	30 000	30 000	0,0 %
Vertailuhinnat (netto)	TP 2015	TP 2016	TP 2017	MTA 2018	HKE 2019	TA 2019	TA 19/18
Kirjasto, euroa/asukas	44,41	41,11	42,69	55,18	57,16	57,16	3,6 %
Palvelupisteet, euroa/asukas	9,26	9,13	6,98	8,60	8,42	8,42	-2,1 %
Kulttuuripalvelut euroa/ asukas	15,70	16,28	17,28	17,90	18,72	18,72	4,6 %
Kansalaisopisto euroa/tunti	48,57	53,24	52,59	64,09	63,46	63,46	-1,0 %
Nuorisopalvelut euroa/alle 29-v	64,39	68,73	64,29	71,73	77,59	73,65	2,7 %

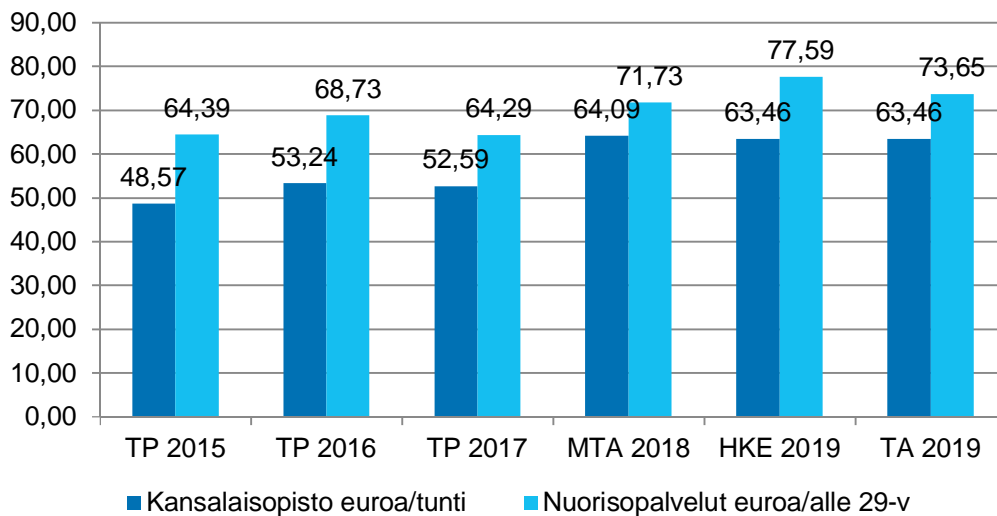
Kirjastokäynnit ja lainat

Kirjastot, palvelupisteet ja kulttuuripalvelut, euroa/asukas

Vertailuhinnat: Kansalaisopisto ja nuorisopalvelut

14. Sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut

Sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut

sosiaali- ja terveystaloudellisten palveluiden johtaja

PALVELUALUEEN KATSAUS

Tulevina vuosina Kaarinan talous on tiukilla mm. mittavien investointien vuoksi. Sosiaali- ja terveystaloudellisuudessa on jatkuvasti pohdittu, miten pystymme tuottamaan hyvät palvelut ilman, että kustannukset kasvavat merkittävästi. Kustannukset voi karkeasti jakaa kolmeen ryhmään: subjektiivisiin oikeuksiin, määrärahasidonnaisiin palveluihin ja muihin palveluihin.

Voimme vaikuttaa välttämättömiin kustannuksiin lähinnä kehittämällä ei-pakollisia palveluita ennakoiden ja viisaasti. Tästä esimerkkejä lähivuosilta ovat mm. perhekeskuksen matalan kynnyksen palvelut, joita annetaan kodeissa, päiväkotien ja koulujen yhteydessä. Ne vähentävät pitkällä tähtäimellä lastensuojelun tarvetta ja kustannuksia. Kotikuntoutustiimin ja geriatrisen kuntoutuksen myötä ihmiset pystyvät elämään omassa kodissaan pidempään eli näin vähennetään ja myöhennetään tehostetun palveluasumisen tarvetta.

Vuonna 2019 kustannuspaineet kohdistuvat subjektiivisiin oikeuksiin, merkittävimmin tehostettuun palveluasumiseen ja vammaispalveluihin.

Muulla Suomessa lastensuojelun menot ovat olleet nousussa, mutta tällä hetkellä Kaarinassa tilanne on vakaa. Arviomme mukaan tämä johtuu niistä satsauksista, joita perheiden palveluihin on Kaarinassa useiden viime vuosien aikana tehty. Vaikutukset näkevät tavallisesti viiveellä: tämän hetken teinit olivat pikkulapsia yli 10 vuotta sitten. On tärkeää jatkaa ja vahvistaa sitä työtapa, jota lasten ja nuorten palveluissa yli vastuualuerajojen on kehitetty.

Pitkäaikaistyöttömyys on supistunut Varsinais-Suomessa 36 prosentilla kahdessa vuodessa. Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta Kaarinassa on nyt noin 8 %. Suuri osa yhä työttömänä olevista henkilöistä tarvitsee monialaista apua ja tukea työllistyäkseen. Osa heistä on niitä pitkäaikaisesti työttöminä olleita, vaikeaan työmarkkinatilanteeseen joutuneita henkilöitä, joiden toimeentuloa maan hallitus on päättänyt turvata eläketuella ennen vanhuuseläkkeen alkamista. Työttömien joukossa on myös sellaisia henkilöitä, jotka ovat nk. kannustinloukussa: työntöön ei aina koeta olevan kannattavaa, koska sosiaaliturvan taso suhteessa työmarkkinoilla tarjolla olevaan palkkaan on kilpailukykyinen. Usein on niin, että työttömänä olevan kyvyt ja toiveet ja toisaalta avoimet työpaikat vaatimuksineen eivät kohtaa.

Terveystaloudellisuudessa tavoitteenamme on tarjota laadultaan hyviä terveystaloudellisuutta kohtuullisin kustannuksin ja ilman pitkiä jonoja. Se on haasteellinen tehtävä. Erityisinä painopisteinä ovat mm. väestössä yleisien kansantautien ehkäisy ja hoito sekä paljon palveluita tarvitsevien kuntalaisten hoidon järjeistäminen. Parhaillaan kehitetään mm. kuntoutuspalveluita ja saattohoitoa ja työstetään neuropsykiatrisista pulmista kärsivien lasten hoitopolkua yli vastuualuerajojen.

Ikääntyneiden palveluihin liittyen Kaarinassa on tehty viime vuosina useita hyviä päätöksiä ympärivuorokautisen hoidon tarpeen vähentämiseksi. Ikäihmisten palveluiden kustannusten nousua selittää pääsääntöisesti asiakasmäärän ja -tarpeiden lisääntyminen. Ilman edellä mainittujen kuntoutuspalveluiden kehittämistä kasvu olisi huomattavasti suurempaa. On syytä harkita kuntoutustoimenpiteiden lisäämistä edelleen.

Sosiaali ja terveystaloudellisuudella on kuitenkin vain vähäinen vaikutus kuntalaisten terveyteen ja hyvinvointiin: kaikilla kunnan toimilla tulisi pyrkiä aina siihen, että lisättäisiin kuntalaisten mahdollisuuksia ja motivaatiota huolehtia itsestään ja läheisistään, terveydestään ja hyvinvoinnistaan. Jokaista tehtävää päätöstä voitaisiin tarkastella siitä näkökulmasta, edistääkö se terveyttä ja hyvinvointia arjessa.

KAARINA-STRATEGIAN TOTEUTUMINEN

Kaarinan kaupungin uuden strategian arvot, yhdessä, avoimesti ja asiakaslähtöisesti, sopivat saumattomasti yhteen sosiaali- ja terveystalouden toimintaperiaatteiden kanssa. Etenkin sosiaali- ja terveystalouden ja sivistystalouden henkilökunta on aktiivisesti kehittänyt työtään ASKEL-hankkeessa vuosina 2015-2017, minkä myötä etenkin asiakaslähtöisyys ja sektorirajat ylittävä yhdessä tekeminen nousivat keskiöön. Vuoden 2019 aikana uusi strategia ohjaa työtä kaikissa yksiköissä.

TUOTTAVUUS

Sosiaali- ja terveystalouksissa tuottavuutta tärkeämpää on palveluiden vaikuttavuus. Tuottavuushan voi olla hyvä, vaikka palvelu olisi tehoton. Sekä tuottavuuden että vaikuttavuuden mittaaminen on haasteellista, mutta etenkin tavoitteita asetettaessa fokuksen pitää olla selkeä. Sosiaali- ja terveystalouksissa tavoitteena eivät ole palvelut tai tuotetut tuotteet sinänsä vaan terveyshyöty ja pärjäämishyöty: kaarinalaisten elämänlaadun, terveyden, toimintakyvyn ja hyvinvoinnin edistäminen ja lisääminen.

YRITYSVAIKUTUSTEN ARVIOINTI

Saumaton, vaikuttava palveluketju on mahdollinen vain, kun kunta, yritykset ja kolmas sektori työskentelevät ja kehittävät palveluitaan yhdessä. Vaikka sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen järjestäminen on vielä kuntien vastuulla, monituottajamalliin panostaminen on kuntalaisten etu. Mikäli sote-uudistusta määrittävät lait säädetään vuonna 2018 luonnostellun kaltaisina, julkisen ja yksityisen sektorin välille muodostuu aivan uudenlainen kumppanuusrakenne.

14.1. Sosiaali- ja terveyslautakunta

Sosiaali- ja terveyslautakunta

sosiaali- ja terveystoimittaja

TOIMINTA-AJATUS

Järjestää kaarinalaisille arkielämän sujumisen turvaavia, hyvinvointia edistäviä sosiaali- ja terveystalouksia.

VALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Strateginen tavoite ja kriittinen menestystekijä	Tavoite	Mittarin tavoitearvo
<p>Hyvinvoinnin edistäminen ennakoivasti</p> <p>Sujuvat ja turvalliset arjen palvelut läheltä</p> <p>Vastuullinen johtaminen</p>	<p>1) Tuotamme vaikuttavia, oikea-aikaisia ja asiakaslähtöisiä palveluita niin, että asiakkaan kokemus palvelukokonaisuudesta on myönteinen ja hän haluaa jatkossakin käyttää palveluitamme.</p>	<p>Mitattava asiakastytytyvyisyys pysyy vähintäänkin hyvällä tasolla ja poikkeamiin reagoidaan viipymättä.</p> <p>Asiakkaita kuullaan palvelutuotannon muutostilanteissa esimerkiksi asiakasraatien, omaisten iltojen tms. välityksellä.</p> <p>Kaikki muistutukset ja kantelut käsitellään ao. yksikön henkilöstön kanssa.</p> <p>Vuoden 2019 aikana tehtävissä rekrytoinneissa tarkastellaan asiakaspalveluasennetta ja -taitoa yhtenä keskeisenä osaamisalueena.</p>
<p>Sujuvat ja turvalliset arjen palvelut läheltä</p> <p><i>Yhden luukun periaatteen toteuttaminen</i></p> <p>Vastuullinen johtaminen</p> <p><i>Kustannus- ja laatutietoinen johtaminen</i></p>	<p>2) Paljon ja/tai kalliita palveluita käyttävien kaupunkilaisten palveluketjuja muokataan uusien kustannustehokkaiden toimintatapojen käyttöönottamiseksi.</p>	<p>Eri asiakasryhmien palvelukokonaisuuksien kehittämistä jatketaan sote-uudistuksen tavoitteiden mukaisesti. Kaarinan kaupunki on aktiivisesti mukana niin palvelutuotannon kuin palveluiden järjestämisenkin suunnittelussa.</p> <p>Kokeillaan toimintatapaa, jossa paljon ja / tai kalliita palveluita tarvitseville asiakkaille, joiden palvelutarve on pitkäaikainen ja monimutkainen, tarjotaan yksilöllisen palveluohjaajan palvelua. Työmuotoa arvioidaan jatkuvasti.</p>

<p>Vastuullinen johtaminen</p> <p><i>Työyhteisötaitojen kehittäminen, oman vastuun kantaminen ja vastuun ottaminen omissa tehtävissä</i></p> <p><i>Esimiestyön seuranta, arviointi ja jatkuva parantaminen</i></p>	<p>3) Huolehdimme siitä, että meillä on ammattitaitoista henkilökuntaa riittävästi. Tarjoamme ammattilaisille kiinnostavia työtehtäviä, hyvän työilmapiirin ja mahdollisuudet kehittää itseään ja työtään.</p>	<p>Selvitetään, voitaisiinko joissakin yksiköissä kokeilla jatkuvaa työtyytyväisyyden ja -innostuksen mittaamista.</p> <p>Työyhteisön ristiriitoihin puututaan viiveettä.</p> <p>Kaikki vakinaisesta tehtävästä vuonna 2019 irtisanoutuvat haastatellaan.</p> <p>Henkilökunta saa riittävästi tietoa sote-uudistuksen etenemisestä ja sen paikallisista vaikutuksista.</p>
---	--	--

TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN VARMISTAMINEN JA RISKIENHALLINTA

Sosiaali- ja terveyspalvelujen näkökulmasta merkittävimmät riskit liittyvät toisaalta työn tekemisen edellytyksiin, toisaalta perustehtävässä onnistumiseen. Laajat sähkökatkokset ja vesihuoltoverkoston saastuminen voivat pahimmillaan johtaa ihmishenkien menettämiseen. Sosiaali- ja terveyspalvelujen toiminta on tietojärjestelmistä ja -liikenteestä hyvin riippuvaista. Monet asiakkaat tarvitsevat poikkeustilanteissa apua. Kaikissa kaupungin alueella toimivissa asuin- tai hoitoyksiköissä ei ole varavoimaa. Myös pitkään jatkuva hellejakso, jollainen koettiin kesällä 2018, vaikeuttaa etenkin sairaiden ja ikääntyneiden elämää. Eriyisenä riskiryhmänä voidaan pitää sellaisia yksin eläviä liikunta- ja muistirajoitteisia, kroonisesti sairaita ja huonokuntoisia ihmisiä, jotka eivät ole kaupungin palveluiden piirissä. Sähkön ja veden saantiin liittyvissä poikkeustilanteissa on varauduttava mm. evakuointeihin. Kiinteistöjen viilennysmahdollisuuksia on parannettava.

Sosiaali- ja terveyspalvelujen palvelualueen tehtävä on tuottaa vaikuttavia, oikea-aikaisia ja tarpeisiin perustuvia palveluita mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Mikäli siinä ei onnistuta, kalliiden korjaavien palveluiden tarve kasvaa ja samalla osa asiakkaista jää vaille tarvitsemaansa tukea ja apua. Pahimmillaan huono-osaisuus, sairastavuus ja syrjäytymisen ylisukupolvisuus lisääntyvät, mikä on kestävämpiä kuin inhimillisesti kuin taloudellisestikin. Jotta tavoitteessa onnistutaan, tarvitaan ammattitaitoista, motivoitunutta henkilökuntaa, rohkeutta muuttaa toimintatapoja ja taitavaa johtamis- ja esimiestyötä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon johtamista hankaloittaa se, että käytettävissä oleva tieto on taaksepäin katsovaa ja seurantamittarit ovat puutteelliset. Tieto on hajautunut useisiin tietojärjestelmiin, jotka eivät ole yhteydessä toisiinsa. Kun oikeaa ja riittävästi tietoa päätösten tueksi ei ole saatavilla, riskinä on, että resursseja ei käytetä tarkoituksenmukaisesti ja kustannustehokkaasti.

Vaikka Kaarina on keskisuuri kaupunki ja Varsinais-Suomen mittakaavassa yksi "suurista", jotkut tärkeät toiminnot ovat haavoittuvia, koska osaavan henkilökunnan määrä on hyvin pieni. Kaikkiin toimintoihin ei kyetä luomaan sellaista varamies- tai sijaisjärjestelmää, että palvelutuotanto voitaisiin turvata kaikissa tilanteissa. Muissa, pienemmissä kunnissa tämä ongelma on merkittävämpi, ja se näyttäytyy Kaarinassa siten, että muilla kunnilla olisi halua ostaa palvelua Kaarinan kaupungilta.

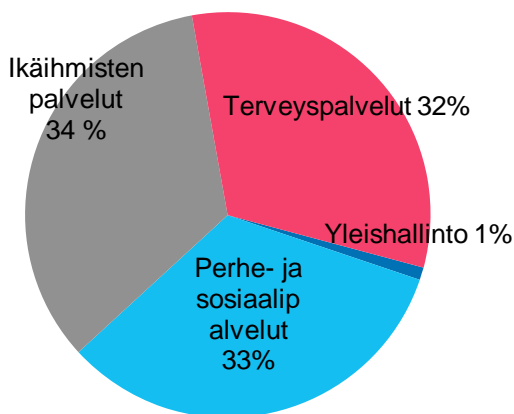
Sote-uudistuksen tilanne on ollut pitkään epävarma. Samalla kun valmistellaan tulevaa, vielä epävarmaa uudistusta, on huolehdittava laadukkaasta palvelutuotannosta niin kauan kuin se on kaupungin vastuulla.

TALOUS

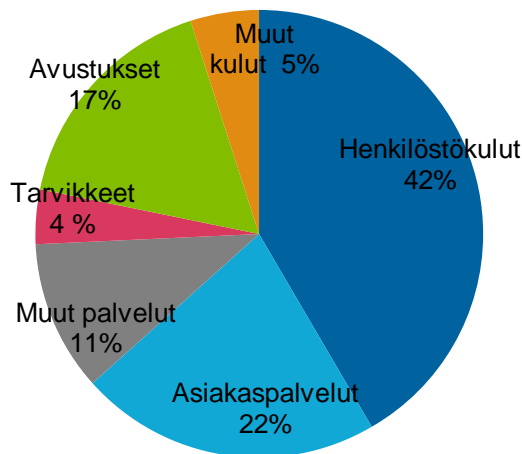
Vuodelle 2019 ajoittuvat työehtosopimukseen liittyvät palkankorotukset kasvattavat henkilöstökuluja noin 2 %. Lomarahojen kertyminen huhtikuusta 2019 alkaen täysimääräisenä kiky-sopimuksen päättymisen myötä kasvattaa henkilöstökuluja yli 1 %. Näistä aiheutuva henkilöstökulujen kasvu sosiaali- ja terveyspalveluissa on yli 900 t€. Jatkuva asiakkaiden määrän kasvu sekä välttämättömien subjektiivisten palvelujen tarve aiheuttavat merkittävää kulujen kasvupainetta myös ostopalveluihin ja palvelusetelien käyttöön. Erikoissairaanhoidon menojen hillitseminen lisää tarvetta rekrytoida lisähenkilökuntaa terveyspalveluihin.

1 000 euroa	TP 2015	TP 2016	TP 2017	MTA 2018	HKE 2019	TA 2019	TA 19/18
Tuotot	12 154	12 012	10 776	10 298	10 172	10 182	-1,1 %
Kulut	-64 853	-67 931	-65 611	-65 940	-69 597	-68 609	4,0 %
Kate	-52 699	-55 919	-54 835	-55 642	-59 425	-58 427	5,0 %

Toimintakate vastuualueittain

Kulut kululajeittain

14.1.1. Sosiaali- ja terveystalouden yleishallinto

Sosiaali- ja terveystalouden yleishallinto

sosiaali- ja terveystaloudenjohtaja

TOIMINTASUUNNITELMA

Yleishallinnon talousarvioon sisältyvät palvelualueen johto, sosiaali- ja terveystalouden toiminta, sosiaaliasiamiespalvelut, seudullinen sosiaalipäivystys, seudullisten ja muiden kehittämishankkeiden maksusuudet sekä ympäristöterveydenhuolto.

Seudullisesta sosiaalipäivystyksestä on tekeillä uusi yhteistyösopimus 19 muun kunnan kanssa, jonka on tarkoitus astua voimaan 1.1.2019. Sosiaalipäivystys huolehtii virka-ajan ulkopuolella kiireellisistä sosiaalityön palveluja vaativista kriisi- ja hätätilanteista. Kaarinan talousarviovaraus on 100.000 €.

Ympäristöterveydenhuolto on järjestetty 13 kunnan osalta seudullisesti vuoden 2009 alusta Liedon kunnan toimiessa isäntäkuntana. Talousarviovaraus on 160.000 €. Varaus perustuu Liedon ympäristöterveystalouden talousarvioehdotukseen. Laskutuksesta 80 % tapahtuu suoriteperusteisesti ja 20 % väestön suhteessa.

Sosiaaliasiamiestoiminta on ostettu vuodesta 2011 alkaen Varsinais-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus Oy Vasso Ab:ltä, joka tuottaa palvelun myös 10 muulle kunnalle.

MUUTOKSET EDELLISEEN VUOTEEN

Tietohallinnosta siirtyvän tietosuojavastaavan palkasta osa on kohdistettu sosiaali- ja terveystalouteen. Lisäksi yleishallintoon on kohdistettu vanhoja eläkevastuita sekä tyhjinä olevien tilojen vuokria.

VASTUUALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

	TP 2015	TP 2016	TP 2017	MTA 2018	HKE 2019	TA 2019	TA 19/18
Sosiaalipäivystys €/as	2,52	2,35	1,85	2,40	2,96	2,96	23,3 %
Ympäristöterveydenhuolto €/as netto	5,25	5,02	3,90	5,09	4,73	4,73	-7,1 %
Yleishallinto €/as netto	19,12	19,89	17,11	15,77	19,55	20,52	30,1 %

14.1.2. Perhe- ja sosiaalipalvelut

Perhe- ja sosiaalipalvelut

Perhe- ja sosiaalipalvelujohtaja

TOIMINTASUUNNITELMA

Perhe- ja sosiaalipalveluita tarjotaan kuntalaisten arkisissa ympäristöissä ja mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Perhe- ja sosiaalipalvelujen, varhaiskasvatuksen ja koulun tiivistä yhteistyötä ja palveluiden kehittämistä jatketaan, jotta riittävät ja oikea-aikaiset palvelut ovat mahdollisimman helposti saatavilla. Kaikessa työskentelyssä otetaan huomioon palvelujen kustannusvaikuttavuus ja työntekijöiden kustannustietoisuutta lisätään. Palveluiden järjestämisessä suositaan ryhmämuotoisia toimintoja ja yhteistyötä järjestöjen kanssa. Aktiivista työtä peruspalveluiden kehittämiseksi jatketaan, jotta asiakkaat saisivat riittävän avun peruspalveluista ilman tai ennen erityislakien nojalla järjestettäviin palveluihin siirtymistä.

Koko vastuualuetta koskevaa yhdennettyä palvelutarpeen arviointia eli nk. YPA-tiimin kehittämistä jatketaan vastaamaan kuntalaisten palvelutarpeeseen oikea-aikaisesti, joustavasti ja kustannustehokkaasti. Perhe- ja sosiaalipalveluissa tehdään yhteistyötä muiden kuntien kanssa käytäntöjen ja palveluiden seudulliseksi kehittämiseksi.

MUUTOKSET EDELLISEEN VUOTEEN:

Yhdennetyn palvelutarpeen arvioinnin (YPA-tiimin) toimintaa kehittämällä perhe- ja sosiaalipalveluissa korostetaan moniammatillisen työn merkitystä paljon palveluita tarvitsevien asiakkaiden palveluiden järjestämisessä.

Itäisten kuntien (Kaarina, Lieto, Paimio, Sauvo) yhteistyö vammaispalveluasioissa tiivistyy uuden vammaispalveluverkoston käynnistyessä. Perheoikeudellisten palveluiden maakunnallista mallia valmistellaan yhdessä muiden kuntien kanssa niin, että toiminnot voitaisiin koota yhteen yksikköön vuoden 2020 alusta lukien.

INVESTOINNIT:

Kodeissa tehtävien palvelujen auto, 1 kpl	20 000 euroa.
Tiklin auto, invavarustus	100 000 euroa.

VASTUUALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

	TP 2015	TP 2016	TP 2017	MTA 2018	HKE 2019	TA 2019	TA 19/18
Lastensuojelun sijaishuollon nettokulut €/asukas (perhehoito+laitoshoito)	90,08	107,04	90,60	87,90	82,80	82,80	-5,8 %
Vammaisten asumispalvelut nettokulut €/asukas	105,43	106,34	111,82	100,15	111,56	111,56	11,4 %
Muut vammaisten subjekt. palvelut nettokulut € / asukas	103,98	114,40	121,34	103,61	116,52	116,52	12,5 %
Vastuualue €/as netto *)	596,43	639,89	565,88	542,99	578,72	565,81	4,2 %

*) Historiatiedot TP 2015 - TP 2016 vanhan organisaation mukaiset

VAKANSSIMUUTOKSET

Nimike	Virka/toimi	Lakkauttamispvm	Yksikkö	TA 2019 palkat +sos €	TS 2020	TS 2021
Hoitaja (500026)	toimi	31.12.2018	Vammaispalvelut	0	0	0
Hoitaja (500027)	toimi	31.12.2018	Vammaispalvelut	0	0	0
Nimike	Virka/toimi	Perustamispvm	Yksikkö	TA 2019 palkat +sos €	TS 2020	TS 2021
Palveluohjaaja	virka	1.1.2019	Vammaispalvelut	40 000	40 000	40 000
Sosiaaliohjaaja	virka	1.1.2019	Sosiaalipalvelut (terv.keskus)	40 000	40 000	40 000
Työllisyyspalv. johtaja (ma.)	virka	1.1.2019	Sosiaalipalvelut	60 000	60 000	0

14.1.3. Ikäihmisten palvelut

Ikäihmisten palvelut

ikäihmisten palvelujohtaja

TOIMINTASUUNNITELMA

Kokonaisvaltaisen asiakasohjauksen sekä riittävien ja oikea-aikaisten palveluiden avulla turvataan ikäihmisille mahdollisuus asua omassa kodissaan mahdollisimman kauan Ikäystävällinen Kaarina - ohjelman tavoitteiden mukaisesti. Asiakkaiden toimintakykyä edistämällä ja ylläpitämällä varmistetaan koti- ja omaishoidon jatkuvuutta (ikäihmisten palvelujen varhaisen tuen mallin vahvistaminen, painopiste yleispalveluihin). Ikäihmisten palvelujen palvelurakennetta kehitetään vastaamaan laatusuosituksen valtakunnallisia tavoitteita (palvelurakenneindikaattorisuranta).

Palveluiden vaikuttavuutta ja taloudellisuutta kehitetään panostamalla poikkihallinnollisella yhteistyöllä paljon palveluita tarvitsevien riskiryhmien, etenkin muistisairautta sairastavien palveluiden kehittämiseen. Palveluinnovaatioiden, mm. uusien välimuotoisten asumispalveluiden ja palvelusetelijärjestelmän kehittäminen lisäävät asiakkaiden valinnanmahdollisuuksia ja korostavat asiakaslähtöistä palvelua.

MUUTOKSET EDELLISEEN VUOTEEN

Kuntoutuspalvelujen kehittämisen tavoitteena on, että tehostetun palveluasumisen asiakasmäärä ei kasva väestön ikääntymisestä huolimatta. Meneillään olevia kehittämishankkeita ovat mm. kuntoutuspolun kehittäminen yhteistyössä terveystalouden kanssa Lean-periaattein, toimintakykyrajoitteisten asiakkaiden kuntosalin suunnittelu Kaarinan keskustaan, kotihoidon kuntoutuspalvelujen kehittäminen, päivä kuntoutuksen kehittäminen ja kotona asumista turvaavan teknologian pilotit. Keskiössä on myös riskiasiakkaiden tunnistaminen asiakasohjauksen kehittämisen avulla. Seudullista ja maakunnallista yhteistyötä lisätään, esimerkkeinä yhteinen RAI -arviointijärjestelmä ja yhtenäinen asiakasohjausprosessi, digitaaliset palvelut, maakunnallinen sähköinen alusta ja puhelinrinki. Muistineuvonnan palveluita kehitetään yhteistyössä terveystalouden kanssa. Välimuotoisten asumispalveluiden toimintamallien kehittäminen etenee, kun yhteisökodit otetaan käyttöön.

INVESTOINNIT:

Kaarinakodin käyttövesiputkiston korjaus, suunnitteluraha	20 000 euroa.
Kodeissa tehtävien palvelujen autot, 2 kpl	40 000 euroa.
Visiitin keittiön peruskorjaus	150 000 euroa.

VASTUUALUEEN SUORITTEET JA YKSIKÖHINNAT

Vastuualueen suoritteet	TP 2015	TP 2016	TP 2017	MTA 2018	HKE 2019	TA 2019	TA 19/18
Kotihoito h	44 653	45 471	57 484	59 585	59 100	59 100	-0,8 %
Omaishoito hpv	54 565 ¹⁾	57 259	65 425	66 000	74 636	74 636	13,1 %
Piikkiökoti hpv 3 ⁾	10 304	10 289	10 359	10 950	10 810	10 810	-1,3 %
Visiitti hpv	5 569	5 475	5 103	5 950	5 850	5 850	-1,7 %
Kaarinakoti hpv	15 648	15 463	15 353	15 600	15 490	15 490	-0,7 %
Yksityinen palv.as.hpv	58 534	65 540	68 761	70 740	75 740	75 740	7,1 %
Värttinä ²⁾		13 171	12 897	13 300	13 150	13 150	-1,1 %
Tupasvilla ²⁾	5 011	5 053	4 524	5 110	5 050	5 050	-1,2 %
Perhehoitokylä hpv	6 912	6 903	6 623	7 100	6 980	6 980	-1,7 %

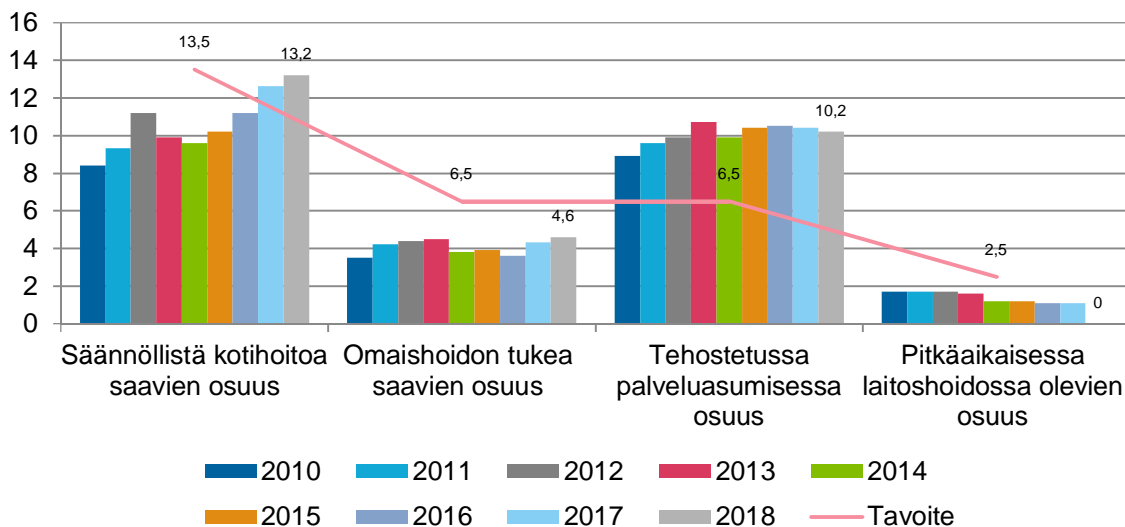
¹⁾ alle 65 v. omaishoito perhe- ja vammaispalveluihin 2015

²⁾Omaksi toiminnaksi 1.1.2015

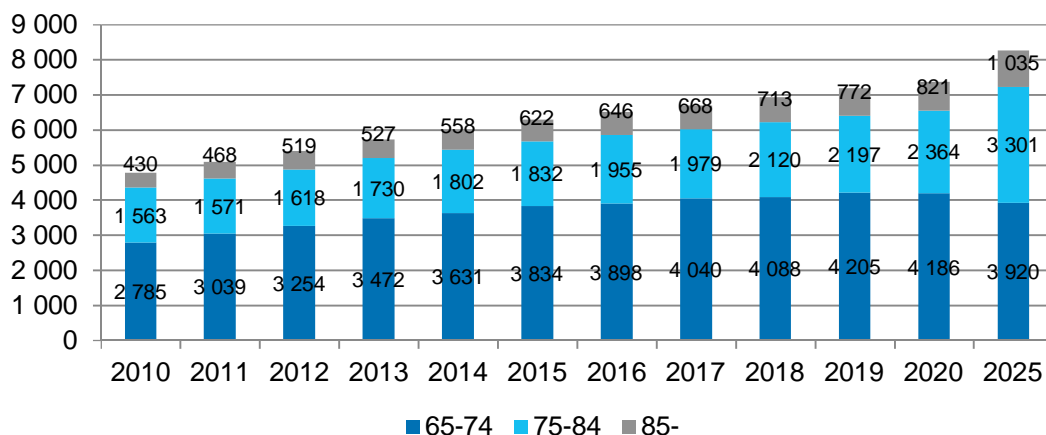
³⁾TP2014-8/2017 Laitoshoitoyksikkö Valmakoti

Vastuualueen yksikköhinnat	TP 2015	TP 2016	TP 2017	MTA 2018	HKE 2019	TA 2019	TA 19/18
Kotihoito €/tunti	72,05	69,87	65,76	65,76	69,02	67,08	2,0 %
Omaishoito €/hpv	21,76	21,62	22,11	24,60	23,95	23,95	-2,6 %
Piikkiökoti €/hpv	135,60	134,55	131,50	120,55	119,56	119,56	-0,8 %
Visiitti €/hpv	108,50	107,48	105,25	98,78	107,18	107,18	8,5 %
Kaarinakoti €/hpv	96,88	97,83	100,27	100,76	103,69	103,69	2,9 %
Muu palv.as €/hpv	81,36	84,17	83,91	88,73	90,11	87,47	-1,4 %
Värttinä		110,29	116,69	114,18	117,47	117,47	2,9 %
Tupasvilla	106,50	118,46	104,59	116,96	114,15	114,15	-2,4 %
Perhehoitokylä €/hpv	55,57	61,92	57,02	60,50	54,89	54,89	-9,3 %
Vastuualue €/as netto	501,46	538,76	549,04	570,68	588,28	578,97	1,5 %

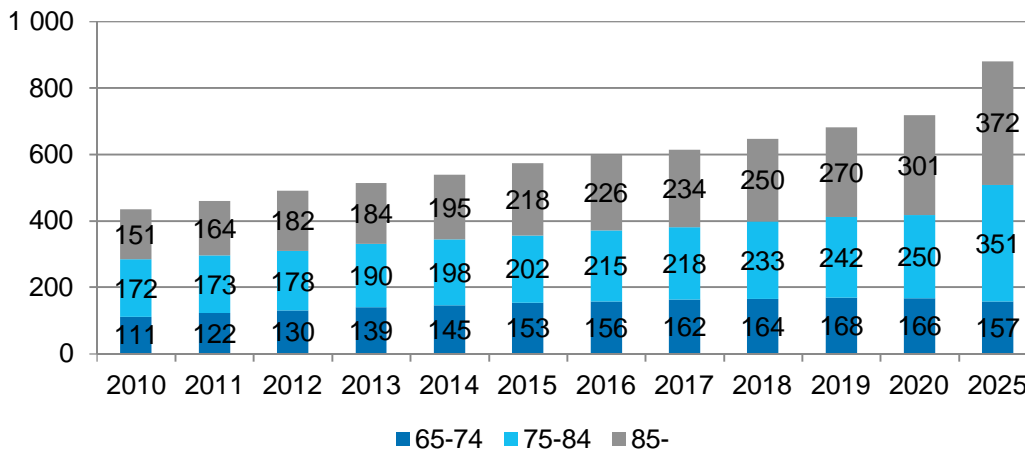
Palvelurakenneindikaattorien kehitys 2010-2018

Vanhusväestön määrä 2010-2025

Muistisairaiden tilastollinen määrä 2010-2025

VAKANSSIMUUTOKSET

Nimike	Virka/toimi	Perustamispvm	Yksikkö	TA 2019 palkat +sos €	TS 2020	TS 2021
Fysioterapeutti (hoitajan toimen muutos)	toimi	1.1.2019	Kotihoito	5 000	5 000	5 000
Kuntoutus- ja toiminnan ohjaaja (pätevyysvaatimuksen muutos / amk)	toimi	1.1.2019	Värttinä päivä- kuntoutus	5 000	5 000	5 000
Osastoapulainen osa-aikainen 50 %	toimi	1.1.2019	Visiitti	12 000	12 000	12 000

14.1.4. Terveyspalvelut

Terveyspalvelut johtava ylilääkäri

TOIMINTASUUNNITELMA

Perusterveydenhuollossa palvelutarve kasvaa, koska kunnan väkimäärä kasvaa, Kela ja sairaanhoitopiiri siirtävät tehtäviä perusterveydenhuoltoon. Lakiin perustuva valinnanvapaus lisää kysyntää, kun muiden kuntien alueella asuvat haluavat käyttää Kaarinan palveluita.

Kustannusten kasvua hillitään parantamalla paljon palveluita käyttävien tutkimusten ja hoidon jatkuvuutta ja suunnitelmallisuutta yhdessä sosiaalipalveluiden kanssa.

Mielenterveys- ja päihdekuntoutujien tuettua asumista järjestetään yhä enemmän avohoitopainotteisesti itsenäisenä asumisena laitosasumisen sijaan.

Terveyspalvelut jatkaa yhdessä liikuntapalveluiden kanssa kuntalaisten hyvinvoinnin kohentamista hyvinvoinnin palveluketjun avulla. Pyrkimyksenä on aktivoida erityisesti sellaisia kuntalaisia, jotka perussairauksiensa vuoksi hyötyisivät arkiliikunnan lisäämisestä.

Yhdessä ikäihmisten palveluiden kanssa jatketaan yhteistyötä vanhusten kaatumisvammojen vähentämiseksi ja kuntoutuksen monipuolistamiseksi. Terveyskeskussairaalan kehittämisessä painopistealueita ovat kuntoutus ja saattohoito sekä nykyistä sujuvamman palveluketjun luominen sairaalasta kotiutumiseen.

MUUTOKSET EDELLISEEN VUOTEEN

Avosairaanhoidossa sekä mielenterveys- ja päihdeyksikkö Vintissä kehitetään edelleen paljon palveluita tarvitsevien palveluketjun suunnitelmallisuutta.

Kiinteän sairaalan ja kotisairaalan prosesseja kehitetään lean-menetelmillä. Erityisesti kohennetaan saattohoidon, palliativisen hoidon ja kuntoutuksen osaamista.

Erityisiä kehittämiskohteita ovat koko henkilökunnan asiakaspalvelukyky, kustannustietoisuus ja työhyvinvointi.

INVESTOINNIT

Kaksi hammashoitoyksikköä 120 000 euroa.

VASTUUALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suoritteet	TP 2015	TP 2016	TP 2017	MTA 2018	HKE 2019	TA 2019	TA 19/18
Avosairaanhoido käynnit	57 370	59 017	57 999	65 000	65 000	65 000	0,0 %
Tk-sairaala hoitopäivät	18 801	18 163	19 211	20 000	20 000	20 000	0,0 %
Hammashuolto käynnit	36 503	35 920	38 662	37 000	37 000	37 000	0,0 %
Vertailuhinnat	TP 2015	TP 2016	TP 2017	MTA 2018	HKE 2019	TA 2019	TA 19/18
Neuvola-, koulu- ja opiskeluth-palvelut, nettokulut €/asukas	46,91	50,19	47,66	47,18	47,66	47,66	1,0 %
Mielent. ja päihdep. €/as	74,41	78,45	69,98	67,11	67,09	67,09	0,0 %
Avosairaanhoido €/käynti	103,27	95,61	95,93	103,56	106,71	104,79	1,2 %

Tk-sairaala €/hvpv	277,69	267,36	232,89	256,67	263,20	260,57	1,5 %
Hammashuolto €/käynti	74,30	66,31	61,72	66,32	69,02	67,07	1,1 %
Vastuualue €/as netto*)	502,64	496,01	524,35	529,23	556,66	550,75	4,1 %

*)Historiatiedot TP 2014 - TA 2017 vanhan organisaation mukaiset

VAKANSSIMUUTOKSET

Nimike	Virka/toimi	Perustamis pvm	Yksikkö	TA 2019 palkat +sos €	TS 2020	TS 2021
psyk. sairaanhoitaja	toimi	1.1.2019	Vintti	40 000	40000	40000
hammashoitaja	toimi	1.1.2019	hammashuolto	35 000	35000	35000

14.2. Erikoissairaanhoido

Erikoissairaanhoido johtava ylilääkäri

TOIMINTA-AJATUS

Erikoissairaanhoidon kustannukset muodostuvat pääosin Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin toiminnasta. Omia ostopalveluita kustannuksissa on noin 0,5 milj. €. (ns. täydentävä erikoissairaanhoido, KTO).

Kuntalaisilla on jo nyt varsin laaja valinnanvapaus erikoissairaanhoidon palveluiden osalta. Tämän oikeuden käyttö ohjaa jonkin verran erikoissairaanhoidoa hankittavaksi muilta julkisilta tahoilta kuin Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiriltä.

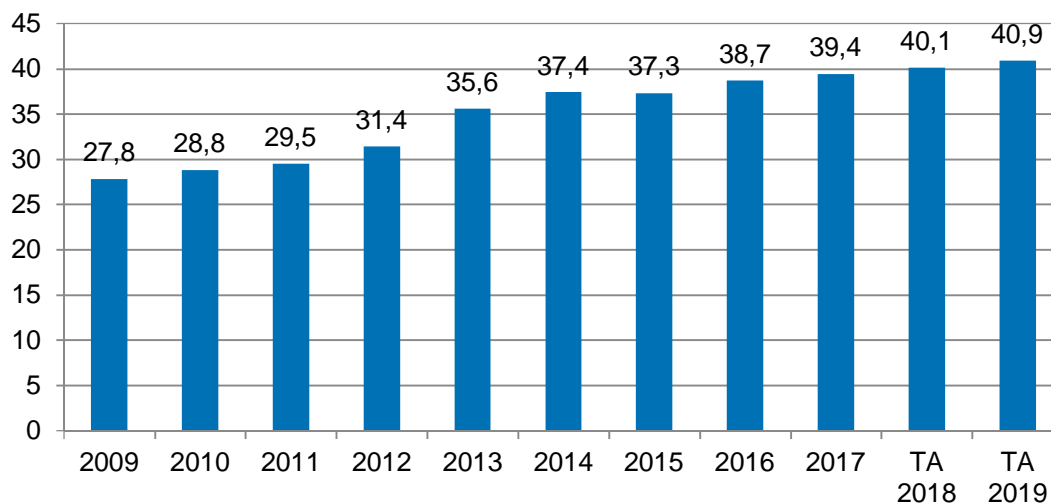
Virka-ajan ulkopuolinen päivystys- ja ensihoitopalvelu sisältyvät edelleen erikoissairaanhoidon palvelukokonaisuuteen.

Huolehtimalla keskeisten kansansairauksien mahdollisimman hyvästä diagnostiikasta ja hoidosta perustasolla voidaan hillitä erikoissairaanhoidon kulukehitystä.

TALOUS

1 000 euroa	TP 2015	TP 2016	TP 2017	MTA 2018	HKE 2019	TA 2019	TA 19/18
Tuotot							
Kulut	-37 343	-38 669	-39 444	-40 050	-41 350	-40 910	2,1 %
Kate	-37 343	-38 669	-39 444	-40 050	-41 350	-40 910	2,1 %

Erikoissairaanhoidon kustannukset, Milj.euroa

15. Tekniset palvelut

Tekniset palvelut   tekninen johtaja

PALVELUALUEJOHTAJAN KATSAUS

Tekninen lautakunta käsiteli Kaarina-strategian tulevaa toteutusta ja kirjasi painottavansa vuonna 2019 strategian mukaisista päämääristä "viihtyisä, turvallinen ja toimiva lähiympäristö", kiinnittäen erityistä huomiota niin talonrakennuksen, ulkoalueiden kuin kunnallistekniikan suunnittelussa varhaista kaikkien asianoallisten osallistamista, mahdollisimman hyvän lopputuloksen aikaansaamiseksi

Teknisten palveluiden vuoden 2019 talousarvio vastaa talouden osalta hyvin pitkälle vuoden 2018 talousarviota. Vuoden 2018 (27 milj. euroa) ja erityisesti suunnitelmavuosien investointitaso on nousemassa huomattavan korkeaksi. Tämän seurauksena tapahtuva velkaantuminen vaikuttaa väistämättä tulevien vuosien investointimahdollisuuksiin ja käyttötalouspuolen liikkumatillaan. Investoinneista tarkemmin varsinaisessa investointiosuudessa.

Teknisten palveluiden organisaatiomuutoksen jälkeinen toiminnan osittainen uudelleen järjestely vaikuttaa onnituneen verraten hyvin. Uutta on kuitenkin vuoden 2018 kesällä talon ulkopuolelta rekrytoitujen tilakeskuksen päällikön ja teknisen johtajan sisäänajovaihe, joka jatkuu vielä vuodelle 2019.

Kaarinan alueelle 2019 sijoittuu Valtion hallinnon aloittamat Turun kehätien perusparannus ja 110-tien varren kevyenliikenteenväylän perusparannus osaksi "pyöräilyn runkoreitistöä". Kaupunki osallistuu kehätien parantamiseen enimmillaan 0,9 milj. eurolla suunnittelukaudella.

Käyttötalousosa on kasvanut erityisesti tilapalveluiden osalta, mm. koska kirjanpidollisten ohjeistuksen vuoksi aiemmin investoinneissa olleet kone- ja laitekorjausmäärärahat on pitänyt siirtää käyttöpuolelle. Lisäksi huomattavat koulujen sisäilmaongelmista johtuvat väistötilojen vuokratkustannukset yhdessä jonkin asteisina jatkuvien tyhjillään olevien koulutilojen ylläpitokulut kasvattavat kuluja. Käyttömaksut säilyvät ennallaan mm. vesihuollon, venepaikkojen ja liikuntatilojen osalta.

Katuvalojen vaihtoa perinteisistä led-valoihin jatketaan edelleen. Tämä mahdollistaa energian säästön sekä yöaikaisen tehon säädön. Lisäksi erityisesti liikuntatilojen valaistuksia muutetaan led-valaistukseksi.

Seudullisen joukkoliikennejärjestelmä Fölin käyttö on edelleen lisääntynyt ja palveluun ollaan tyytyväisiä. Reittejä ja aikatauluja pyritään kehittämään esiin tulevien tarpeiden mukaan, myös Föli-polikypyräasemien sijoitusmahdollisuudesta Kaarinaan tehdään selvitystyötä.

15.1. Tekninen lautakunta

Tekninen lautakunta   tekninen johtaja

TOIMINTA-AJATUS

Tekninen lautakunta tuottaa kaupungin asukkaiden, yritysten ja kaupungin oman toiminnan tarvitsemat ympäristö-, yhdyskuntatekniset- ja tilapalvelut tehokkaasti ja oikea-aikaisesti hyvässä yhteistyössä kumppaneiden kanssa siten, että palvelujen käyttäjät ovat tyytyväisiä.

VALTUUSTOON NÄHDEN SITOIVAT TAVOITTEET

Teknisen lautakunnan tavoitteet on suunniteltu monivuotiseksi kaupungin strategian tavoin.

Strateginen tavoite ja kriittinen menestystekijä	Tavoite	Mittarin tavoitearvo
<p>Vastuullinen johtaminen</p> <p><i>Kokonaisvaltainen tarkastelu valmisteltaviin ja päätettäviin asioihin</i></p> <p><i>Työyhteisötaitojen kehittäminen, oman vastuun kantaminen ja vastuun ottaminen omissa tehtävissä</i></p> <p><i>Työyhteisötaitojen kehittäminen, oman vastuun kantaminen ja vastuun ottaminen omissa tehtävissä</i></p> <p><i>Kustannus- ja laatutietoinen johtaminen</i></p>	<p>Vastuualueiden esimiesten ja yksiköiden esimiesten yhteiset kokoukset. Mukana myös muiden palvelualueiden edustajat.</p> <p>Kiinteistöjohtamisessa, erityisesti ylläpidossa on lähdetty tavoittelemaan ennakoivampaa työtettä.</p> <p>Puhtaus- ja ravintopalveluiden toimintatapojen yhdistäminen ja tiimimallin kehittäminen puhtauspalveluiden osalta.</p> <p>Kiinteistöjen energianhallintajärjestelmän käyttöönotto.</p> <p>Arvioidaan teknisten palveluiden suunnittelun ja palveluntuotannon tarkoituksenmukaisimmat toteuttamismallit.</p>	<p>Kokouksia pidetään vähintään kaksi vuodessa.</p> <p>Vuoden 2019 aikana kartoitetaan ja pisteytetään 6 kiinteistöä.</p> <p>Työ on valmis 31.12.2019.</p> <p>Järjestelmän käyttöönotto jatkuu alkuvuoden 2019 ajan.</p> <p>Arviointi on tehty 31.5.2019.</p>
<p>Hyvinvoinnin edistäminen ennakoivasti</p> <p><i>Monipuoliset ulkoilu-, liikunta- ja kulttuurimahdollisuudet, jotka mahdollistavat itsestään huolehtimisen</i></p>	<p>Lähi- ja luontoliikuntapaikkojen sekä pyöräilyreittien kehittäminen sekä niistä tiedottaminen kaupungin internet-sivujen ja sosiaalisen median kautta.</p>	<p>Viestintäsuunnitelma valmis 30.5.2019 mennessä.</p>

<p>Viihtyisä, turvallinen ja toimiva lähiympäristö</p> <p><i>Hyvä, toimiva ja terveellinen ympäristö</i></p>	<p>Viheralueiden kunnossapidon hoitoluokituksen päivittäminen ja laadunvalvonnan kehittäminen.</p> <p>Vesihuollon ja erityisesti käyttöveden jakelun varmuus</p>	<p>Laadunvalvonnan käytänteet valmiit 31.12.2019 mennessä.</p> <p>Jakeluvarmuuden säilyttäminen nykyisellä tasolla, alle 10.</p>
<p>Sujuvat ja turvalliset arjen palvelut läheltä</p> <p><i>Sähköisten palveluiden mahdollistaminen ja kehittäminen vastaamaan kuntalaisten tarpeita</i></p>	<p>Palvelurakenteen selkeytys ulospäin. Nettisivuille selkeät yhteystieto- ja palauteohjeet</p>	<p>Uudet nettisivut julkaistaan uudella, aiempaa paremmin kuntalaista palvelevalla rakenteella.</p>

TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN VARMISTAMINEN JA RISKIENHALLINTA

Valtuuston asettamien sitovien tavoitteiden osalta asetettavaan tavoitteisiin sisältyy lähinnä henkilöistä riippuvaa osaamisriskiä. Tätä pyritään eliminoimaan soveltuvilta osin lisäkoulutuksin. Kaikille tavoitteille ei ole helposti löydettävissä numeerisesti tai muuten absoluuttisesti mitattavia arvoja. Teknisiä palveluita en kehitetty jo vuosia ja suurimmat kehitysoikeudet ovat yhä hankalempia, niinpä olemme siirtyneet pitkäjänteisempään kehitysvaiheeseen.

TALOUS

1 000 euroa	TP 2015	TP 2016	TP 2017	MTA 2018	HKE 2019	TA 2019	TA 19/18
Tuotot	29 211	30 813	31 582	32 466	33 659	33 859	4,3 %
Kulut	-24 604	-27 981	-28 297	-29 809	-31 673	-31 455	5,5 %
Kate	4 607	2 832	3 285	2 657	1 985	2 404	-9,5 %

15.1.1. Teknisten palveluiden yleishallinto

Teknisten palveluiden yleishallinto   tekninen johtaja

TOIMINTASUUNNITELMA

Yleispalvelut vastaavat teknisten palveluiden palvelualueen yleishallinnosta. Vuoden 2019 aikana keskeisenä tavoitteena on madaltaa teknisten palveluiden neljän vastualueen välistä yhteistyötä ja parantaa kekinäistätä tiedonvaihtoa. Edistää kaupungin strategisia tavoitteita, erityisesti osallistamalla kaikkeen kunnossapitoon, rakentamiseen ja vuokraukseen liittyvään toimintaan palvelun a niin kaupungin sisäisille toimijoille kuin ulkosillekin. Lisäksi jatketaan erilaisiin hankinta, tuotanto ja urakkamuotoihin perehtymistä ja mahdollisista kokeilua.

MUUTOKSET EDELLISEEN VUOTEEN:

Eläkemenoperusteisen Kuelin kirjaus muutettiin vuoden 2019 alusta aiheuttamisperiaatteen mukaiseksi. Tämä lisää teknisen lautakunnan henkilöstömenoja 153 000 eurolla.

15.1.2. Infrapalvelut

Infrapalvelut kaupungininsinööri

TOIMINTASUUNNITELMA

Liikenneväylillä kiinnitetään erityistä huomiota kevyen liikenteen turvallisuuteen. Panostusta liikenneväylien korjauspäällystyksiin jatketaan, ja samoin jatketaan katuvalaistuksen osalta energiaa syövien lamppujen korvaamista vähän energiaa kuluttavilla LED -valaisimilla.

Talvikautena 2017-2018 otettiin käyttöön reaaliaikainen katujen kunnossapidon näkymä kaupungin nettisivuilla. Palvelun tunnettavuutta on tarkoitus tulevan talvikauden aikana lisätä.

Sähkökauppa on jo useamman vuoden ajan ollut tappiollista, johtuen pääasiassa sähkön myyntihinnan alhaisesta tasosta. Sähkökaupassa on varauduttu nykyistä suurempaan tappioon vuonna 2019. Arvioitu tappio on 300.000 euroa. Vuonna 2018 sähkökauppa tuottaa näillä näkymin vielä selkeästi suuremman tappion.

Kaupunkiseudun joukkoliikennejärjestelmä Föli aloitti toimintansa 1.7.2014. Toiminta on vakiintunut ja vuoden 2018 käyttäjämäärien ja kustannusten pohjalta tehdään tarvittaessa pienimuotoisia tarkistuksia aikatauluihin ja palvelutarjontaan. Reittejä tarkistetaan ja tarvittaessa muutetaan vastaamaan palvelun kysyntää. Seutulinjosten kustannusjakomallista on muutosehdotus, jonka mukaan kustannusjako muutuisi vuoden 2019 alusta matkustajakuormitukseen matka-aikaa kohden perustuvaksi. Tämä kustannusjakomalli lisäisi Kaarinan joukkoliikennekustannuksia 140 000 €/vuosi (4,14 €/asukas).

Yksityistieavustuksiin on varattu aiempia vuosia vastaavasti 65.000 euroa.

MUUTOKSET EDELLISEEN VUOTEEN

Ei muutoksia.

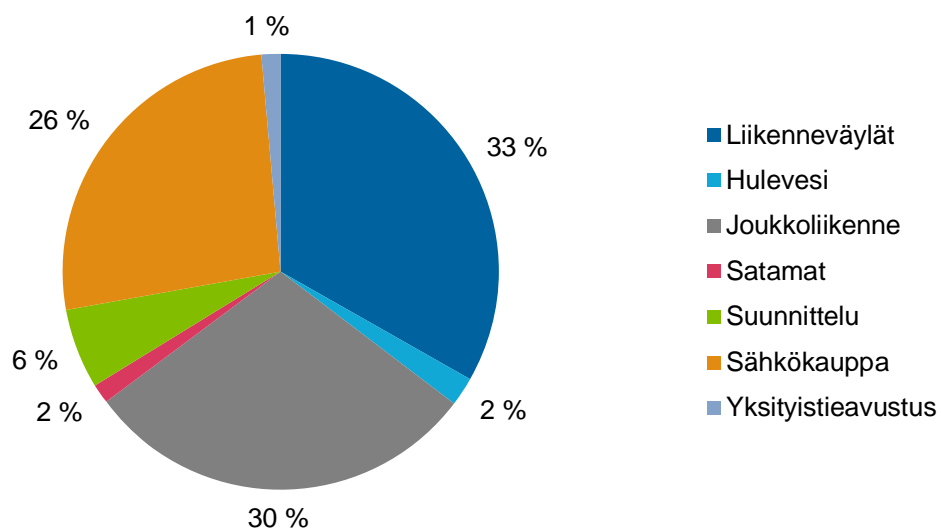
VASTUUALUEEN SUORITTEET JA YKSIKKÖHINNAT

Yksikkö-kustannukset	TP 2015	TP 2016	TP 2017	MTA 2018	HKE 2019	TA 2019	MÄÄRÄ	YHT./€	TA 19/18
Liikenneväylät, €/m ²	0,83	0,87	0,80	0,93	0,93	0,93	1 797 865	1 682 901	0,0 %
Hulevesi, €/asukas			2,07	3,14	3,43	3,43	33 837	115 945	9,2 %
Joukkoliikenne €/asukas	55,32	51,07	49,05	43,22	44,98	44,98	33 837	1 522 000	4,1 %
Satamat €/asukas	1,95	2,06	2,03	2,11	2,14	2,14	33 837	72 546	1,4 %
Suunnittelu €/asukas	6,94	8,01	8,15	8,71	9,15	9,15	33 837	309 658	5,1 %
Sähkökauppa €/asukas	38,57	42,05	45,56	38,79	38,93	38,93	33 837	1 317 606	0,4 %
Yksityistieavustus, €/km	589,30	594,50	668,30	668,30	668,30	668,30	104	69 500	0,0 %
								5 090 156	

Suoritteet	TP 2015	TP 2016	TP 2017	MTA 2018	HKE 2019	TA 2019	TA 19/18
Kadut, m2	1 737 000	1 746 090	1 767 230	1 782 700	1 797 865	1 797 865	0,9 %

Infrapalveluiden menojauma

15.1.3. Vesihuoltolaitos

Vesihuoltolaitos vesihuoltopäällikkö

TOIMINTASUUNNITELMA

Vesihuoltolaitos huolehtii kokonaisvaltaisesti kaupungin vesihuoltoverkosta. Verkosto käsittää 378 km käyttövesiverkostoa ja 352 km jätevesiverkostoa. Verkostosta noin 80 % on jo muovia ja loput 20 % saneerausta kaipaavia valurautaa tai betoni putkia. Lisäksi verkostoon kuuluu kaksi vesitornia, 78 jäteveden pumppaamaa, 21 ilmanpoistokaivoa ja 89 palovesiasemaa.

Kaupunki on eriyttänyt hulevesiverkoston pois vesihuoltolaitoksen toiminnasta, kaupungin hoidettavaksi.

Veden kaupungille toimittaa Turun Seudun Vesi Oy. Jätevedet johdetaan Turun Seudun Puhdistamo Oy:n jätevedenpuhdistamolle Kakolaan.

Vesihuoltolaitos tekee vesihuoltoverkoston asennus-, huolto-, korjaus- ja kunnossapitotyöt sekä pumppaamoiden hoito-, korjaus- ja huoltotyöt.

Vuotovesien määrän vähentäminen edellyttää verkoston suunnitelmallista kunnossapitämistä ja saneerausohjelman toteuttamista.

Vesihuollon saneerauksia jatketaan tehdyn saneeraussuunnitelman mukaan. Nimitettyinä saneeraushankkeina on Kesämäessä Suvitie-Usvatie, Silvolassa Touvikatu-Vanttikatu ja Koristossa Vaakunatie-Korikatu. Lisäksi Puostan pumppaamon saneeraus siirtyy vuodelle 2019, koska on tarkoituksenmukaista toteuttaa hanke kerralla, samalla kuin uudet tonttiyhteydet ja kadut toteutetaan.

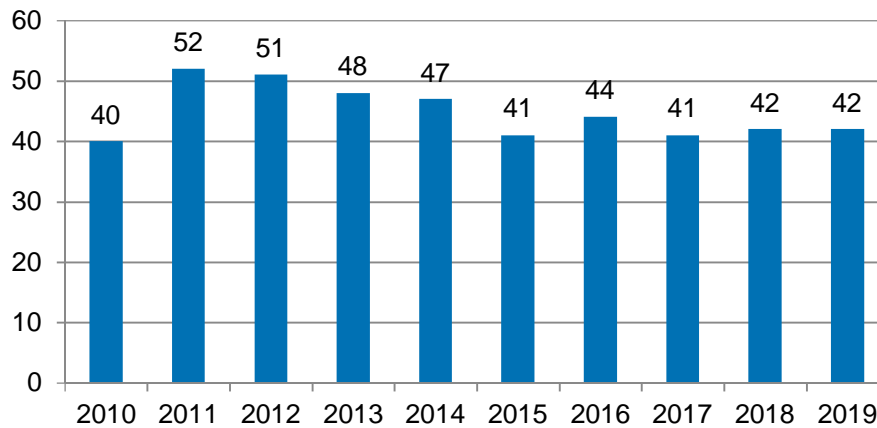
Talousarvioesitys ei sisällä korotuksia vesihuollon maksuihin.

VASTUUALUEEN SUORITTEET JA YKSIKKÖHINNAT

Vertailuhinnat	TP 2015	TP 2016	TP 2017	MTA 2018	HKE 2019	TA 2019	TA 19/18
Vesilaitos, tuotantokust. €/m ³	1,38	1,26	1,21	1,48	1,42	1,42	-4,1 %
Viemärlaitos, tuotantokust. €/m ³	1,77	1,63	1,79	1,75	1,76	1,76	0,6 %

Suoritteet	TP 2015	TP 2016	TP 2017	MTA 2018	TA 2019	TA 19/18
Viemäriverkoston vuotovesimäärä	41 %	44 %	41 %	42 %	42 %	0,0 %

Vuotovesi %

VALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Vesihuoltolaitos on lain perusteella muodostettu erillinen taseyksikkö kaupungin koko talouden sisällä. Vesihuoltolaitoksen luvut sisältyvät teknisen lautakunnan lukuihin. Teknisen lautakunnan toimintakatteen lisäksi valtuustoon nähden sitova taloudellinen tavoite on vesihuoltolaitoksen kohdalla liikeylijäämä. Taloudellisesti eriytetty Vesihuoltolaitos sisältää vesilaitoksen ja viemärlaitoksen kustannukset.

Vesihuoltolaitosten sitovana tavoitteena on maksaa kaupungin laitokseen sijoitetulle pääomalle korkoa 6 %. Lisäksi vesihuoltolaitokset maksavat lainapääomalle 4,5 %:in korkoa.

VESILAITOS TULOSLASKELMA	TP 2016	TP 2017	MTA 2018	TA 2019	TS 2020	TS 2021
Lilkevaihto	2 750 356	2 944 736	2 922 353	3 041 700	3 133 559	3 228 193
Kulutuskasut	2 750 356	2 944 736	2 862 353	3 041 700	3 133 559	3 228 193
Muut maksut			60 000			
Perusmaksut						
Valmistus omaan käyttöön	67 953	82 064	70 000	70 000	70 000	70 000
	-1 259		-1 536	-1 631	-1 632	
Toimintakulut	306	-1 277 804	774	809	821	-1 670 511
			-1 034		-1 159	-1 182
Materiaalit ja palvelut	-906 870	-922 332	331	-1 136 617	350	537
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-694 005	-701 864	-799 119	-896 701	-914 635	-932 928
Palvelujen ostot (valm. omaan käyt.)						
Palvelujen ostot (ilman valm. omaan käytt.)	-212 865	-220 468	-235 212	-239 916	-244 715	-249 609
Henkilöstökulut	-375 436	-420 362	-548 645	-544 622	-522 185	-536 050
Palkat ja palkkiot	-286 305	-310 027	-372 053	-350 264	-360 772	-371 595
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-70 810	-96 902	-160 222	-180 523	-140 127	-142 531
Muut henkilösivukulut	-18 321	-13 433	-16 370	-13 835	-21 286	-21 924
Poistot	-504 920	-518 398	-526 416	-545 933	-566 137	-586 179
Liiketoiminnan muut kulut	-44 953	-17 174	-23 798	-20 570	-21 286	-21 924
Liikelyljäämä / -alijäämä	986 130	1 148 534	859 163	863 958	934 601	971 503
Rahoitustuotot	0	0	0	0	0	0
Korkotuotot						
Rahoitusavustus kunnalta						
Muut rahoitustuotot						
Rahoituskulut	-673 195	-673 195	-684 445	-677 695	-677 695	121 455
Kunnalle maksetut korkokulut	-273 620	-273 620	-284 870	-278 120	-278 120	-278 120
Muille maksetut korkokulut						
Korvaus peruspääomasta	-399 575	-399 575	-399 575	-399 575	-399 575	399 575
Muut rahoituskulut						
Satunnaiset tuotot ja kulut						
Vapaaehtoisten varausten muutokset						
Rahastojen muutos						
Yli-/alijäämä	312 935	475 339	174 718	186 263	256 906	1 092 958
Perusmaksu						
Hinta nyt	1,75	1,83	1,84	1,87	1,91	1,95
Tuotot	2 750 356	2 944 736	2 922 353	3 041 700	3 133 559	3 228 193
Myyty vesi	1 537 246	1 606 821	1 557 743	1 622 889	1 639 118	1 655 509

VIEMÄRILAITOS TULOSLASKELMA	TP 2016	TP 2017	MTA 2018	TA 2019	TS 2020	TS 2021
Lilkevaihto	3 844 408	4 084 191	4 074 200	4 020 075	4 110 728	4 203 425
Kulutusmaksut	3 844 408	4 084 191	3 994 200	4 020 075	4 110 728	4 203 425
Perusmaksut						
Muut tulot			80 000			
Valmistus omaan käyttöön	74 933	79 664	75 000			
Toimintakulut	-3 113 473	-3 210 782	-3 368 653	-3 446 006	-3 534 419	-3 601 636
Materiaalit ja palvelut	-119 985	-129 880	-266 712	-270 163	-275 566	-281 077
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-119 985	-129 880	-124 832	-125 445	-127 954	-130 513
Palvelujen ostot (valm. omaan käyt.)						
Palvelujen ostot (ilman valm. omaan käyttöön ja TSP:n kuluja)			-141 880	-144 718	-147 612	-150 564
Henkilöstökulut	-489 260	-488 693	-510 358	-481 635	-518 291	-533 840
Palkat ja palkkiot	-380 135	-388 235	-408 287	-386 776	-398 379	-410 331
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-84 255	-82 893	-84 107	-79 581	-89 635	-92 324
Muut henkilösivukulut	-24 870	-17 565	-17 964	-15 278	-30 277	-31 185
Henkilöstökörv. ja muut henk.men.						
TSP:n kulut	-1 668 805	-1 745 240	-1 695 148	-1 756 104	-1 770 445	-1 785 752
Poistot	-826 378	-832 248	-879 383	-922 064	-953 596	-983 950
Lilketoiminnan muut kulut	-9 045	-14 722	-17 052	-16 040	-16 521	-17 017
Lilkeylijäämä	805 868	953 073	780 547	574 069	576 309	601 789
Rahoitustuotot	0	0	0	0	0	0
Korkotuotot						
Rahoitusavustus kunnalta						
Muut rahoitustuotot						
Rahoituskulut	-344 433	-344 433	-355 683	-353 433	-346 683	-339 933
Kunnalle maksetut korkokulut	-59 534	-59 534	-70 784	-68 534	-61 784	-55 034
Muille maksetut korkokulut						
Korvaus peruspääomasta	-284 899	-284 899	-284 899	-284 899	-284 899	-284 899
Muut rahoituskulut						
Satunnaiset tuotot ja kulut						
Vapaaehtoisten varausten muutokset						
Rahastojen muutos						
Ylijäämä (+) / alijäämä (-)	461 435	608 641	424 864	220 636	229 626	261 856
Hinta arvio	2,40	2,53	2,52	2,53	2,58	2,63
Tuotot	3 844 408	4 084 191	4 074 200	4 020 075	4 110 728	4 203 425
jätevesikuutiot, laskutettu	1 564 314	1 611 758	1 585 000	1 588 963	1 592 935	1 596 917
Turkuun johdettavat vesikuutiot	2 523 785	2 806 772	2 680 500	2 722 439	2 690 855	2 660 902
Vuotovesiprosentti	44 %	41 %	42 %	42 %	41 %	40 %

15.1.4. Tila- ja ravintopalvelut

Tila- ja ravintopalvelut tilakeskuksen päällikkö

TOIMINTASUUNNITELMA

Tila- ja ravintopalveluissa kehityksen painopiste on edelleen sähköisten palveluiden hyödyntämisessä, sekä uusiutuvien energioiden käyttöönnotossa (maa- ja aurinkolämpö).

Kaupungin energiastrategian mukaan kiinteistöjen lämmitysenergian kulutus pitäisi vähentyä 10 prosenttia vuoteen 2020 mennessä. Lähtötasona pidetään vuosien 2011–2013 keskimääräistä lämmitysenergian ominaiskulutusta, joka on 42,93 kWh/rm³. Lämmitysenergian kulutus on laskenut vuosittain, mutta sisäilmaongelmien ehkäisemiseksi ilmanvaihtokoneiden käyttöaika on tarkennettu, tämän vuoksi kiinteistöjen energiankulutus on kasvanut takaisin vuoden 2011–2013 keskimääräiselle tasolle ja tulee vielä nousemaan edellä mainitusta syystä vuonna 2018 joskin vähemmän. Lämmitysenergian kulutuksen säästötavoite määritellään uudelleen kun on tiedossa toteuma vuodelle 2018.

Kiinteistöjen (varsinkin kaukolämpö) uusituvan energian osuus tulee nykyisestä kasvamaan mikä osaltaan on mahdollista Naantalissa uuden monipolttolaitoksen, vuoden 2019 alusta kasvavasta biopolttoaineen käytöstä. Kaupungin energiastrategian mukaan 15 prosenttia kiinteistöistä tulee olla uusiutuvaa energiaa käyttävää vuoteen 2020 mennessä. Kaupungin energiastrategian ja uusituvan energian tavoitteeseen pääsemiseksi investoidaan energiaa säästäviin toimiin, joita on mm. aurinkosähkökalvot ja aurinkosähköpaneelit, liikuntasalien varustaminen vaihteittain led-valaisimilla, samoin kaikki uudistettavat muut valaisimet ovat led-valoja, mikäli vain mahdollista. Lisäksi tehdään lukuisia pienempiä energiansäästötoimia ja kerätään käyttökokemuksia asennetuista aurinkosähkökalvoista.

Ruokapalveluiden järjestämä työpaikkaruokailu päättyi vuoden 2018 alussa Kaarina-talon lounaskahvila aloitti toimintansa. Kaupungin järjestämä työpaikka ruokailu on edelleen mahdollista Kaarinan pääterveysasemalla ja Kaarinakodissa. Myös uusi toiminnanharjoittaja Kaarina talossa tarjoaa lounasta henkilökuntahintaan.

Isännöinnin toimintaa kehitetään ja vuoden 2018 loppupuolella otettiin käyttöön vuokranhallintajärjestelmä, joka mahdollistaa vuokrauksen ajantasatiedon paremman hallinnan. Järjestelmän sisäänajo jatketaan alkuvuoden aikana 2019.

Järjestelmällinen PTS suunnitelmien tekeminen aloitettiin vuoden 2018 jälkipuoliskolla ja sitä jatketaan edelleen vuonna 2019. Tarkoituksena on laatia PTS kaikista kaupungin akntiivisessa käytössä olevista kiinteistöistä.

Ruoka- ja siivouspalvelut yhdistyivät 1.8.2018 Puhtaus- ja ravintopalveluiksi. Uuden organisaation kehittäminen jatkuu vuoden 2019 aikana ottamalla myös puhtauspalveluiden puolella käyttöön tiimimalli. Myös yhdistelmätyön kehittämistä ja siihen liittyvää koulutusta lisätään. Ruokapalveluiden osalta on mahdollista panostaa entistä laadukkaampien elintarvikkeiden käyttöön uuden hankintasopimuksen myötä.

Pyritään hyödyntämään rakennuttamisen ja kunnossapidon organisaatiouudistuksen mahdollistavat parhaat toimintatavat. Rakennuttamisessa selvitetään erilaisten toimintamallien käyttöä uudiskohteissa.

Kiinteistönhoidon työnjohdon organisaatiouudistuksen jalkauttamista ja uuden palvelupyynnön järjestelmän sisäänajo jatketaan.

Myynnissä tai myyntiin tulevia kiinteistöjä: Furubergin kiinteistöjä ja Salvelan kartano.

VASTUUALUEEN VERTAILUHINNAT

Siivouksen ja kiinteistönhoidon yksikkökustannukset; € / m ² , v	TP 2015	TP 2016	TP 2017	MTA 2018	HKE 2019	TA 2019	MÄÄRÄ, m ²	YHT./€	TA 19/18
Koulut	26,44	25,82	23,11	23,84	27,67	25,74	41 518	1 068 766	8,0 %
Päiväkodit	40,21	39,01	40,52	43,30	44,74	44,74	11 324	506 629	3,3 %
Hoiva- ja hoitolaitokset	36,91	36,17	36,66	33,45	35,35	35,35	19 233	679 830	5,7 %
Muut	28,01	26,28	24,22	24,29	24,07	24,07	28 612	688 803	-0,9 %
Kiinteistönhoito	10,43	10,66	10,68	10,57	11,33	10,94	127 107	1 390 321	3,5 %
Rakennuttaminen ja kunnossapito	9,40	9,43	11,10	11,02	15,22	15,22	128 584	1 957 293	38,1 %

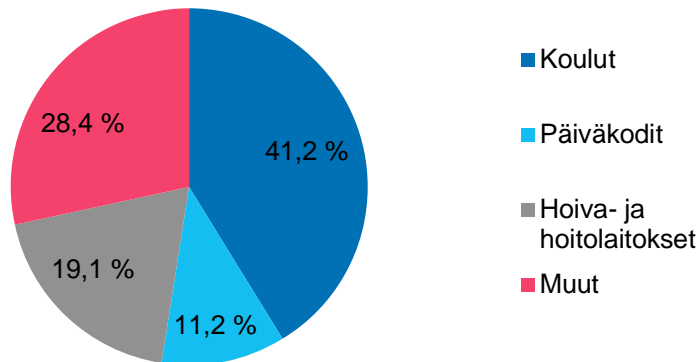
RUOKAPALVELUT YKSIKKÖKUST; € / suorite, v	TP 2015	TP 2016	TP 2017	MTA 2018	HKE 2019	TA 2019	MÄÄRÄ, ateriat	YHT./€	TA 19/18
Koulut	2,73	2,87	2,70	2,67	2,67	2,67	940 593	2 511 383	0,0 %
Päiväkodit	2,90	2,90	2,82	2,71	2,68	2,68	476 580	1 277 234	-1,1 %
Kokopäivähoitolaitokset	4,02	3,81	3,61	3,53	3,54	3,54	397 004	1 405 394	0,3 %

ISÄNNÖINTI; € / m ² , v	TP 2015	TP 2016	TP 2017	MTA 2018	HKE 2019	TA 2019	MÄÄRÄ, m ²	YHT./€	TA 19/18
Isännöinti	0,97	0,98	1,02	1,28	1,10	1,10	144 668	158 862	-14,2 %

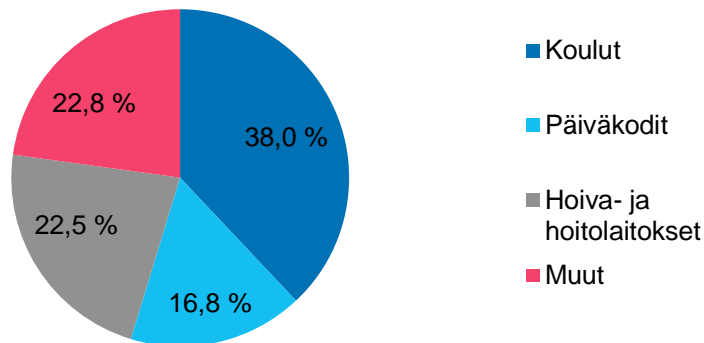
VASTUUALUEEN SUORITTEET

	TP 2015	TP 2016	TP 2017	MTA 2018	HKE 2019	TA 2019	TA 19/18
Siivous (m ²)	95 263	96 987	101 038	101 038	100 687	100 687	-0,3 %
Ruokapalvelut (ateriat lkm)	1 683 283	1 811 508	1 859 121	1 800 826	1 814 177	1 814 177	0,7 %
Kiinteistönhoito (m ²)	125 580	125 880	114 281	127 893	127 107	127 107	-0,6 %
Rakennuttaminen ja kunnossapito (m ²)	131 281	130 181	120 052	132 550	128 584	128 584	-3,0 %
Isännöinti (m ²)	139 036	138 653	140 439	139 270	144 668	144 668	3,9 %

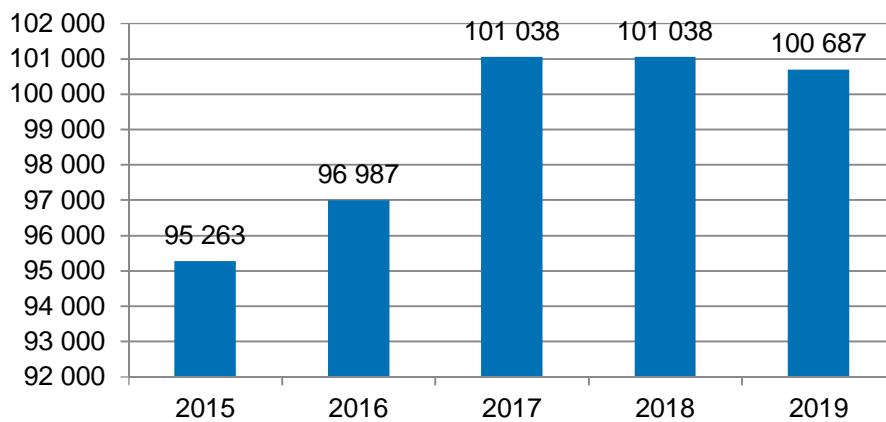
Siivottavan pinta-alan %-jako 2019

Siivouskustannusten %-jako 2019

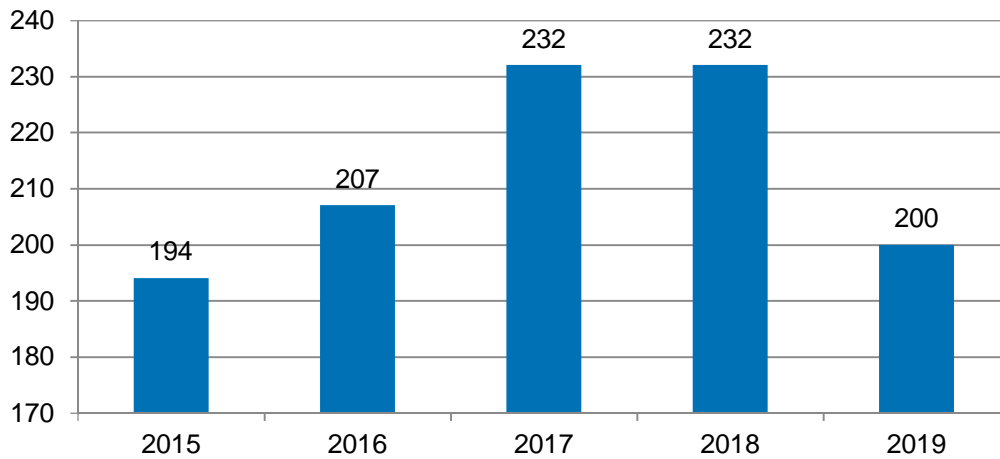

Siivottava pinta-ala 2015-2019

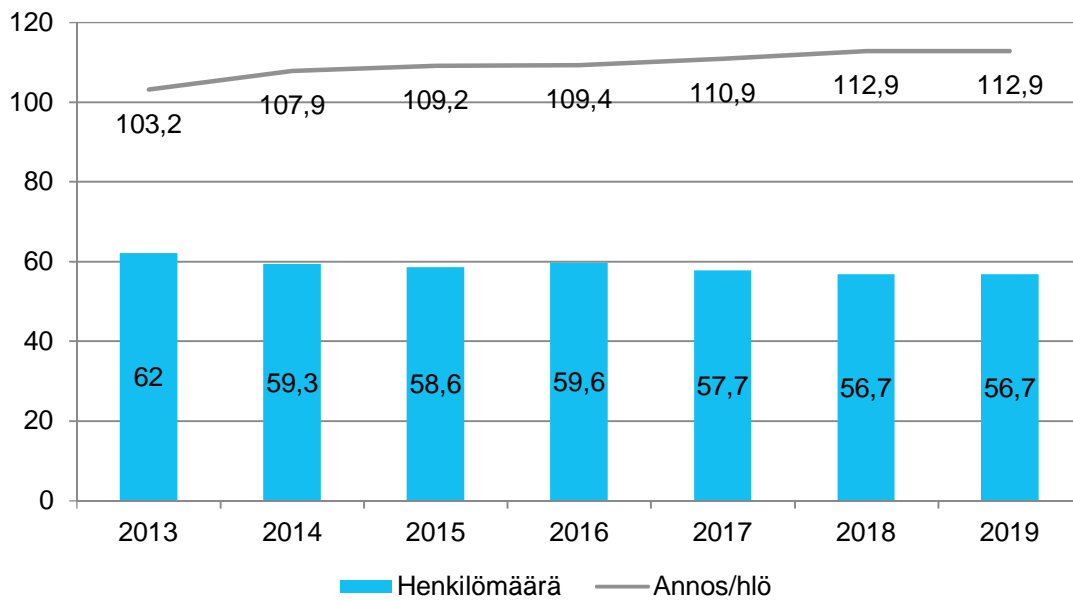

Siivouspalvelut/tehokkuus m²/h

Ravintopalveluiden resurssit ja suoritteet 2013-2019

15.1.5. Liikunta- ja viherpalvelut

Liikunta- ja viherpalvelut viheraluepäällikkö

TOIMINTASUUNNITELMA

Vastuualueen toiminnan keskiössä ovat Kaarinan uuden strategian tavoitteet "hyvinvoinnin edistäminen ennakoivasti" ja "viihtyisä, toimiva ja turvallinen lähiympäristö". Vastuualueen henkilöstöresurssit ja osaamistarpeet tullaan vuoden aikana selvittämään tulevaisuuden toimintaamme vastaavaksi.

Kaarinan kaupungin liikunta- ja viherpalveluiden keskeisin tehtävä on tuottaa kaupunkilaisille, yrityksille ja yhdistyksille monipuolisia liikunta- ja viherpalveluita niin toiminnan, olosuhteiden kuin tiedottamisenkin osalta. Näitä palveluita tuotetaan yhdessä muun kaupunkiorganisaation, yritysten, yhdistyksien ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa tavoitteena monipuolinen ja laadukas liikunnanohjaustoiminta sekä viihtyisät, toimivat ja turvalliset virkistys- ja liikunta-alueet monimuotoista kaarinalaista luontoa unohtamatta.

Itäisten kuntien reitistöhanke jatkuu hankkeen 2-vaiheella. Hankkeen edellisessä vaiheessa suunnitellut reitit tullaan merkitsemään maastoon. Reittikarttojen valmistus kuuluu myös hankkeen 2-vaiheeseen. 2-vaihe alkoi 6.8.2018 ja se loppuu 30.11.2019. Myös 2-vaihe sai hankeavustusta Varsin Hyvä ry:ltä. Itäisten kuntien reitistöhankkeen 2-vaiheessa ovat mukana Lieto, Paimio ja Sauvo sekä hankkeen isäntäkunta Kaarina.

MUUTOKSET EDELLISEEN VUOTEEN

Ei muutoksia.

VASTUUALUEEN SUORITTEET JA YKSIKKÖHINNAT

Yksikkökustannukset	TP 2015	TP 2016	TP 2017	MTA 2018	HKE 2019	TA 2019	MÄÄRÄ	YHT./€	TA 19/18
Yleiset alueet, €/m ²	1,06	0,95	0,84	0,87	0,91	0,91	1 240 000	1 128 181	4,6 %
Uimahalli ja kuntokoulu €/käynti	2,61	2,85	3,02	2,27	2,40	2,40	195 000	467 722	5,7 %
Muut liikuntapalvelut €/as	58,68	59,34	58,31	63,69	61,40	59,51	33 837	2 013 743	-6,6 %

Suoritteet	TP 2015	TP 2016	TP 2017	MTA 2018	HKE 2019	TA 2019	TA 19/18
Puistot, m ²	1 221 500	1 220 000	1 190 000	1 240 000	1 240 000	1 240 000	0,0 %

16. Kaupunkikehityspalvelut

Kaupunkikehityspalvelut

kaupunginarkkitehti

PALVELUALUEEN KATSAUS

Kaupunkikehityspalvelut muodostuu kaupunkikehityslautakunnan sekä ympäristölautakunnan alaisesta toiminnasta. Kaupunkikehityslautakunnan alaisuudessa toimii maankäyttö- ja elinvoima -vastuualue. Siihen kuuluvat kaavoitus, kiinteistö- ja paikkatietopalvelut, maastomittaus sekä maaomaisuuden hallinta. Ympäristölautakunnan alaisuudessa toimii ympäristönsuojelu ja rakennusvalvonta -vastuualue. Palvelualueella työskentelee 31 henkilöä. Palvelualueen tulot ovat noin 4,4 Me ja menot noin 2,4 Me. Suurimmat tulot koituvat maan myynnistä ja vuokraamisesta sekä rakennusvalvonnan ja mittaustoiminnan maksuista.

Kaupunkikehityspalveluissa valmistaudutaan merkittäviin muutoksiin. Oskarintalon peruskorjauksen valmistuessa sijoittuu tekninen sektori yhtenäisiin tiloihin. Teknisen sektorin palvelut saa yhteisiin tiloihin avattavasta palvelupisteestä. Tämä antaa hyvät mahdollisuudet yhteistyön ja toiminnan kehittämiseksi. Maankäyttö ja elinvoima -vastuualueen toimintaa suunnitellaan uudestaan vuoden aikana tapahtuvien eläköitymisten vuoksi. Samalla kehitetään strategista suunnittelua organisaatiouudistuksen tavoitteiden mukaisesti. Maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistukseen liittyy Suomen kaavajärjestelmän kehittäminen. Tästä saattaa seurata merkittäviä muutoksia kunnan kaavoitustoimintaan. Rauhalinnan asemakaavoitus valmistuu vuoden aikana. Krossin alueen maankäyttöä kehitetään usean eri keinon avulla. Tontteja myydään muun muassa Rauhalinnan, Silvolanmetsän, Kultanummen ja Pontelan alueilta

Rakennusvalvonnassa otetaan käyttöön sähköinen lupa-asiointi. Asiakaspalvelu paranee ja rakennusvalvonnan toiminta virtaviivaistuu. Samalla mahdollistuu myös ympäristölupien sekä rekisteröinti-ilmoitusten sähköinen hakeminen ympäristönsuojelussa. Vanhojen lupakuvien saattamista sähköiseen muotoon jatketaan. Näin voidaan lähitulevaisuudessa tilata ja toimittaa vanhoja aineistoja suoraan sähköisen palvelun kautta.

16.1. Kaupunkikehityslautakunta

Kaupunkikehityslautakunta

kaupunginarkkitehti

TOIMINTA-AJATUS

Kaupunkikehityslautakunta tuottaa kaupungin asukkaille hyvän asuin-, työ- ja vapaa-ajan ympäristön suunnittelemalla ja ohjaamalla alueiden rakentamista avoimesti ja tasapuolisesti. Lisäksi toiminnalla tarjotaan houkuttelevia tontteja asuntorakentamiseen ja elinkeinoelämän tarpeisiin.

VALTUUSTOON NÄHDEN SITOIVAT TAVOITTEET

Strateginen päämäärä ja kriittinen menestystekijä	Tavoite	Mittarin tavoitearvo
Vastuullinen johtaminen <i>Kustannus- ja laatutietoinen johtaminen</i>	Uudistettu maankäyttö ja elinvoima -vastuualue on toimintavalmis vuoden 20 alusta	Toimintatapoja ja henkilöstöä koskevat suunnitelmat ovat valmiit ja toteutettu mahdollisuuksien mukaan.
Sujuvat ja turvalliset arjen palvelut läheltä <i>Yhden luukun periaatteen toteuttaminen</i>	Teknisen sektorin palvelut saa peruskorjattuun Oskarintaloon tulevasta palvelupisteestä	Palvelupisteen henkilöstö ja toiminta on suunniteltu yhdessä teknisten palveluiden kanssa
Viihtyisä, turvallinen ja toimiva lähiympäristö <i>Kaupunkirakenteen kehittämisen perustuminen olemassa olevan taajaman täydentämiseen ja laajentamiseen</i>	Asuinalueiden asema-kaavoituksen painopiste on Rauhalinnassa	Rauhalinnan asema-kaavoitus on valmis

TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN VARMISTAMINEN JA RISKIENHALLINTA

Kaavoituksessa liittyy ennalta arvioituun aikatauluun aina epävarmuutta. Kaavaprosessiin vaikuttavat sekä kaupungin oma päätöksenteko, että kaupunkilaisten ja viranomaisten esille tuomat kysymykset. Varmuutta lisäävät vaihtoehtojen suunnittelu sekä eri osapuolten osallistuminen kaavatyöhön. Maaomaisuuden hallintaan ja kiinteistökauppoihin liittyy teknisiä ja ympäristöllisiä riskejä. Riskejä ei voida poistaa kokonaan, mutta toiminnassa huomioidaan niiden olemassaolo. Negatiivisia vaikutuksia voidaan pienentää ennakkoselvityksillä sekä asiantuntemuksen kehittämisellä. Ohuen organisaation vuoksi sisältyy toimintaan henkilöriskiä.

TALOUS

1 000 euroa	TP 2015	TP 2016	TP 2017	MTA 2018	HKE 2019	TA 2019	TA 19/18
Tuotot	3 777	3 956	4 454	3 947	3 968	3 999	1,3 %
Kulut	-2 017	-1 616	-1 542	-1 510	-1 618	-1 618	7,1 %
Kate	1 760	2 340	2 912	2 436	2 351	2 382	-2,2 %

16.1.1. Maankäyttö ja elinvoima

Maankäyttö kaupunginarkkitehti

TOIMINTASUUNNITELMA

Maankäyttö ja elinvoima -vastuualueella tapahtuu merkittäviä muutoksia eläköitymisten vuoksi vuosina 19 ja 20. Organisaatiouudistuksen tarkoituksena on korostaa strategista suunnittelua. Uusi organisaatio on vähentänyt kaupunginarkkitehdin yleiskaavoitukseen käytettävissä olevaa työaikaa. Talousarviossa esitetään, että toinen eläköitymisen myötä vapautuvista kaavoitusavustajan tehtävistä muutetaan yleiskaava-arkkitehdin tehtäväksi. Tämä vaatii lisärahoitusta, mutta ei lisää henkilöstön määrää. Maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistus sisältää Suomen kaavajärjestelmän uudistamisen. Tämä saattaa vaikuttaa merkittävästi kunnan kaavoituksen työskentelyyn. Maankäyttö ja elinvoima -vastuualueen muutokset voidaan suunnitella loppuun vasta, kun tuleva kaavajärjestelmä tai muutoksen aikataulu on tiedossa.

Oskarintalon peruskorjausvuosi on poikkeuksellinen työtilojen osalta. Korjatussa Oskarintalossa keskitetään koko teknisen sektorin asiakaspalvelu kolmannen kerroksen keskelle. Toimintatapojen muutokset suunnitellaan yhdessä teknisten palveluiden kanssa.

Kaavoitus

Kaupungin uudessa strategiassa on useita ympäristön laatua koskevia kriittisiä menestystekijöitä. Strategia painottaa muun muassa osallistumismahdollisuuksien monipuolistamista. Kaupunkirakenteen kehittäminen perustuu olemassa olevan taajaman täydentämiseen ja laajentamiseen. Kaavoitusohjelman puolesta mahdollistetaan Turun kaupunkiseudun rakennemallin mukainen noin 1,3 prosentin vuotuinen väestön kasvu. Kaarinan kasvu on ollut pitkään runsaan prosentin luokkaa vuodessa. Alueiden toteutuminen saattaa kestää arvoitua kauemmin. Maankäytön ohjelma 2018–25 tulee sisältämään strategiakauden tärkeimmät kehittämiskohteet eri kaupunginosissa.

Piikkiön taajaman osayleiskaavan luonnos laaditaan. Kaavatyössä kehitetään kaupunkilaisten osallistumismahdollisuuksia. Kuusiston osayleiskaavan uusiminen on seuraavana kiireellisyysjärjestyksessä. Työ pyritään mahdollisuuksien mukaan käynnistämään. Kuusiston suunnittelun ongelma on, että uuden Saaristotien toteuttamisesta ei ole valtion puolelta varmaa tietoa.

Asemakaavoituksen painopiste on asumisen suunnittelussa. Tavoitteena on, että Rauhalinnan asemakaavasunnittelu valmistuu vuoden 19 aikana. Tämän jälkeen siirtyy asemakaavoituksen painopiste Yli-Lemun alueelle. Vuoden aikana on käynnissä Rauhalinnan länsiosan suunnittelu Ladjapuron ja Saaristotien välillä. Rauhalinnan talouskeskuksen alueen asemakaavatyö käsittää myös kaupungin omistaman ranta-alueen.

Maankäyttösopimuksilla tehdään Ala-Lemun niemen, Auvaisten eteläosan ja Verkakylän asemakaavoja. Piispanristin maankäyttöä uudistavia asemakaavoja on mahdollista käynnistää, kun Lemunniemen ja Piispanristin osayleiskaava on valmistunut.

Uusina hankkeina ovat tulossa Torppalan ekokylä, Avantin katuyhteys Hämeentielle, sekä Toivonlinnan asemakaavan uusiminen.

Krossin yritysalueen maankäyttöä kehitetään usealla eri keinolla. Lakarintien ja Krossinkaaren välisen katuyhteyden asemakaava on vireillä. Asemakaavoja muutetaan ja laajennetaan Krossinkadun, Laasmaenkadun sekä Autoilijankadun varrella. Katuverkkoa on tarkoitus kehittää yhdistämällä Lakarintie ja Krossinkaari sekä jatkamalla Laasmaenkatua Autoilijankadulta Lakimiehenkadulle. Maapoliittisia keinoja käytetään rakennusmaan saamiseksi käyttöön.

Kiinteistö- ja paikkatietopalvelut

Oskarintalon remontti alkaa vuoden 19 alussa. Tämä tulee aiheuttamaan häiriötä työn tekemiseen. Häiriötä pyritään minimoimaan kannustamalla työntekijöitä etätöihin. Etätöiden mahdollistaminen vaatii muutaman uuden kannettavan työaseman hankkimista.

Sähköisten palveluiden parantamista jatketaan. Tonttien laskutusohjelma saadaan tehokäyttöön vuoden 19 aikana. Ohjelman käyttöönottoa on hidastanut kaupungin yleislaskutus- ja reskontra-ohjelman suunniteltu vaihto uuteen.

Maastomittauksen tilat sijaitsevat kaupungin varikolla. Toimistona toimiva vanha kivinavetta on tarkoitus myydä. Varikon uusi sijoituspaikka suunnitellaan vuoden 19 aikana teknisten palveluiden kanssa. Muutto ja uusien tilojen käyttöönotto vaatii suunnittelua ja työpanosta sekä mahdollisesti kalustehankintoja. Autojen päivitys aloitettiin vuonna 18 vaihtamalla huonoin auto uuteen. Kaksi muuta autoa on tarkoitus vaihtaa vuosina 19 ja 20.

Maaomaisuuden hallinta

Maan myynnin tavoite on 3,1 Me. Myynnin tulee olla silloin noin 3,5 Me. Myytävien alueiden tasearvo on noin 0,1 Me. Uusien alueiden katujen rakentamiseen menee myyntituloista noin 0,3 Me. Tontteja esitellään rakentajamessuilla. Rakennusliikkeille järjestetään oma tonttitapahtuma loppukeväästä. Markkinointiin käytetään myös kaupungin uudistettavia tonttisivuja sekä hakupalveluita ja kampanjoita internetissä.

Uusia omakotitontteja myydään Silvolanmetsän, Kultanummen ja Pontelan alueilta. Tontti-varantoa on jatkuvassa myynnissä usealta alueelta. Rauhalinnan keskiosan asemakaavan rivitaloja kerrostalotonteista on järjestetty suunnitteluvarauskilpailu syksyllä 18. Näitä tontteja myydään myös vuonna 19.

Salvelan kartano sekä Furubergin rakennukset myydään. Pontela-rakennuksen käyttöä selvitetään ja samalla muutetaan tarvittavin osin asemakaavaa. Vanhojen rakennusten myynnissä on saatu hyvää palautetta kaupungin omien edustajien asiantuntemuksesta, jota hyödynnetään jatkossakin. Osaamista täydennetään ostopalveluilla. Myytävien rakennusten sähkö-, lämmitys- ja vesihuoltoverkostojen eriyttäminen ovat merkittäviä kustannuseriä.

Omakotitontteja vuokrataan Rauhalinnan Morsinkokujalta, Hiiskanmäestä, Untolasta, Nunnasta, Piikkiön keskustasta ja Kirismäestä. Yritystontteja vuokrataan Krossista, Raadelmasta ja Kirismäestä. Maanvuokratuloja arvioidaan saatavan 0,6 Me. Vuokratuloihin vaikuttaa korkotaso. Vuokratonttien lunastukset pienentävät toisaalta vuokra-alueiden määrää.

Sähköisten palveluiden parantamista jatketaan. Tonttien sähköinen hakeminen, maanvuokralaskutuksen uusi ohjelma sekä sähköinen maanvuokrasopimusten tekeminen vakiinnutetaan toimintatavaksi.

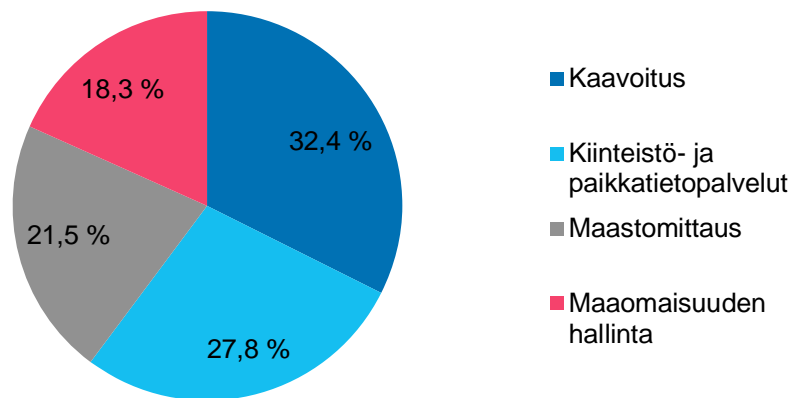
Yritysvaikutukset: Monia maankäytön alueen asioita voi jatkossa hoitaa sähköisesti. Esimerkiksi yritystonttien hakeminen ja sopimusten tekeminen sähköisesti helpottavat ja nopeuttavat asioiden hoitamista. Krossin aluetta kehitetään eri keinoilla. Kaavahankkeet tukevat olemassa olevien yritysten asemaa ja luovat uusia mahdollisuuksia muun muassa Rauhalinnassa.

VASTUUALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

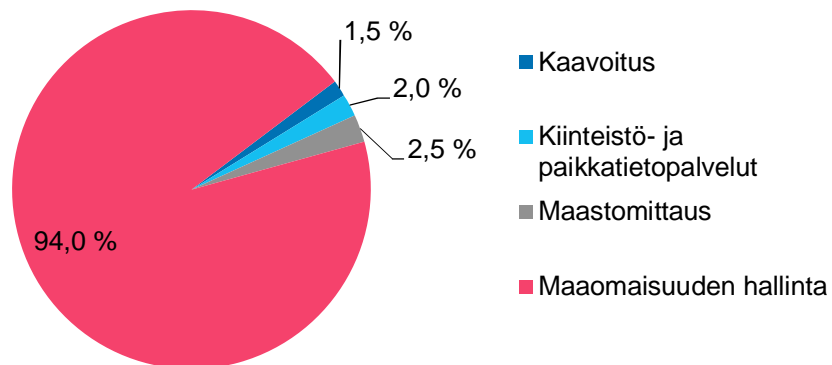
Yksikkökustannukset, euroa/asukas	TP 2015	TP 2016	TP 2017	MTA 2018	HKE 2019	TA 2019	Asuk- kaita	YHT. euroa	TA 19/18
Kaavoitus	14,50	14,46	13,78	14,51	15,49	15,49	33 837	524 052	6,7 %
Kiinteistö- ja paikkatietopalvelut	12,63	12,05	11,03	12,56	13,31	13,31	33 837	450 398	6,0 %
Maastomittaus	9,18	9,50	9,00	9,95	10,27	10,27	33 837	347 458	3,2 %
Maaomaisuuden hallinta	12,64	13,64	12,77	8,57	8,74	8,74	33 837	295 718	2,0 %

Suoritteet	TP 2015	TP 2016	TP 2017	MTA 2018	HKE 2019	TA 2019	TA 19/18
Tonttijaot (tonttijaossa mukana olleita tontteja)	235	146	110	140	140	140	0,0 %
Kiinteistötoimitukset (muodostetut rekisteriyksiköt)	111	153	67	200	150	150	-25,0 %

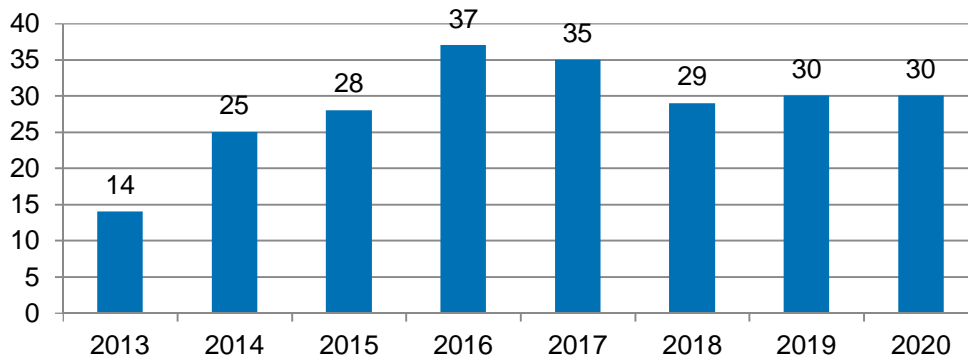
Menojen jakautuminen 1,6 Me

Tulojen jakautuminen 3,9 Me

Kaupungin luovuttamat omakotitontit 2013-2019

VAKANSSIMUUTOKSET

Nimike	Virka/toimi	Lakkauttamispvm	Yksikkö	TA 2019 palkat +sos €	TS 2020	TS 2021
kaavoitusavustaja	toimi	31.5.	kaavoitus	10.200 +2.500	0	0
Nimike	Virka/toimi	Perustamispvm	Yksikkö	TA 2019 palkat +sos €	TS 2020	TS 2021
yleiskaava- arkkitehti	toimi	1.6.	kaavoitus	27.000 +6.500	67.000	67.000

16.2. Ympäristölautakunta

Ympäristölautakunta

johtava rakennustarkastaja

TOIMINTA-AJATUS

Kaupunkilaisille turvataan terveellinen, viihtyisä ja virikkeitä antava kestävä kehityksen mukainen elinympäristö kehittämällä, hoitamalla ja suojelemalla luontoa ja muuta ympäristöä sekä hyvää rakentamistapaa edistämällä. Ympäristölautakunta toimii rakennusvalvonta- ja ympäristönsuojeluviranomaisena.

Littoistenjärven neuvottelukunta edistää järven suojelua, valvoo järveen ja sen valuma-alueeseen liittyviä hankkeita ja suunnitelmia. Neuvottelukunta vastaa myös säännöstely-yhtiön kustannuksista.

VALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Strateginen tavoite ja kriittinen menestystekijä	Tavoite	Mittarin tavoitearvo
Viihtyisä, turvallinen ja toimiva lähiympäristö <i>Hyvä, toimiva, terveellinen ja viihtyisä ympäristö</i>	Luontopolkujen ja -kohteiden tunnettavuuden edistäminen	Luontopolkujen kunnossapito- ja opastusviitoitustyöt toteutus-suunnitelma valmis
Sujuvat ja turvalliset arjen palvelut <i>Sähköisten palveluiden mahdollistaminen</i>	Sähköisen asiointipalvelun käynnistäminen	Lupahakemukset sähköisesti vastaanotettavissa 30.6.2019 alkaen.

TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN VARMISTAMINEN JA RISKIENHALLINTA

Vilkas rakentaminen ja ympäristöön vaikuttavien toimenpiteiden runsaus kuormittaa henkilöstöä huomattavasti tavanomaista enemmän ja siksi henkilöstön resurssit on kohdennettu perustehtävistä selviytymiseen. Uudet työympäristömuutokset luovat lisähaastetta, jonka johdosta henkilöstön jaksamiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota.

TALOUS

1 000 euroa	TP 2015	TP 2016	TP 2017	MTA 2018	HKE 2019	TA 2019	TA 19/18
Tuotot	267	557	377	467	467	483	3,4 %
Kulut	-792	-893	-900	-922	-959	-959	4,0 %
Kate	-525	-335	-523	-455	-492	-476	4,6 %

16.2.1. Ympäristönsuojelu ja rakennusvalvonta

Ympäristönsuojelu ja rakennusvalvonta

johtava rakennustarkastaja

TOIMINTASUUNNITELMA

Ympäristönsuojelu ja rakennusvalvonta -vastuualueen keskeisiä tehtäviä ovat rakentamiseen ja ympäristöön liittyvät luvat, valvonta, ympäristöä koskevan tiedon tuottaminen sekä ympäristö-asiantuntijana toimiminen.

Rakennusvalvonnan tärkein työkalu on rakennusvalvontaohjelma, jonne tallennetaan kaikki tiedot rakennushankkeesta, lupapäätös, lupaehdot ja katselmukset ym. Ennen sähköiseen asiointiin siirtymistä on tehty laaja ja seikkaperäinen uudelleen tarkastelu rakennusvalvonta-ohjelmien toiminnallisista ominaisuuksista vertaillen niitä rakennusvalvonnan työ- ja prosessiympäristöön. Ratkaisu rakennusvalvontaohjelmasta tehdään loppuvuoden 2018 aikana. Alkuvuonna 2019 ohjelmaan integroidaan sähköinen lupa-asiantuntijapalvelu ja käynnistetään rakentajien/suunnittelijoiden käyttöön opastaminen.

Rakennusvalvonnassa on tilapäistyövoimin suoritettu vanhojen lupakuvien skannaamista sähköiseen muotoon. Tehtävän jatkaminen on tärkeää, jotta lähitulevaisuudessa vanhoja aineistoja olisi mahdollista toimittaa/tilata suoraan sähköisen palvelun kautta.

Luontopolkujen kunnostusprojektia jatketaan. Kunnostustyöna toteutetaan Rauhalinnan luontopolun reititys ja opastustaulut.

Talousarviossa on aiemman mukaisesti varattu määrärahat Littoistenjärven neuvottelukunnan ja säännöstely-yhtiön tehtävien hoitamiseen sekä eläinsuojelutoimintaan.

MUUTOKSET EDELLISEEN VUOTEEN

Rakennusvalvonnassa otetaan käyttöön sähköinen lupa-asiointi. Samalla mahdollistuu myös ympäristölupien sekä rekisteröinti-ilmoitusten sähköinen hakeminen ympäristönsuojelussa. Talousarviossa on varattu asiointiohjelman hankinta-, käyttö- ja koulutuskuluja yhteensä 20.000 euroa.

Vanhojen lupakuvien saattamista sähköiseen muotoon jatketaan. Tehtävän jatkaminen on tärkeää, jotta lähitulevaisuudessa vanhoja aineistoja olisi mahdollista toimittaa/tilata suoraan sähköisen palvelun kautta. Talousarviossa on varattu tarkoitukseen palkkamäärärahoja 25.000 euroa.

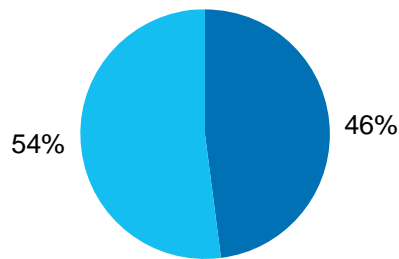
Haja-asutusalueille sijoittuvien kiinteistöjen jätevesien käsittelyyn liittyvä määräaika täyttyy (asetus, lokakuu 2019). Neuvonta ja poikkeamishakemukset tulevat kuormittamaan ympäristönsuojelun henkilöstöä normaalia enemmän.

VASTUUALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Yksikkökustannukset, euroa/asukas	TP 2015	TP 2016	TP 2017	MTA 2018	HKE 2019	TA 2019	Asukkaita	YHT. euroa	TA 19/18
Ympäristönsuojelu	15,38	14,58	13,11	12,64	13,12	13,12	33 837	443 899	3,8 %
Rakennusvalvonta	13,24	12,79	15,09	13,96	15,37	15,37	33 837	520 053	10,1 %

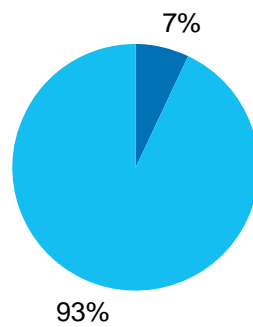
Suoritteet	TP 2015	TP 2016	TP 2017	MTA 2018	HKE 2019	TA 2019	TA 19/18
Ympäristönsuojelun suoritteet (luvat, ilmoitukset, tarkastukset ja valvontakäynnit)	362	210	217	210	210	210	0.0 %
Rakennusvalvonnan suoritteet (lupiin liittyvät päätös- ja katselmusmäärät)	895	1 667	1830	1500	1500	1500	0,0 %

Menojen jakautuminen 934 Te

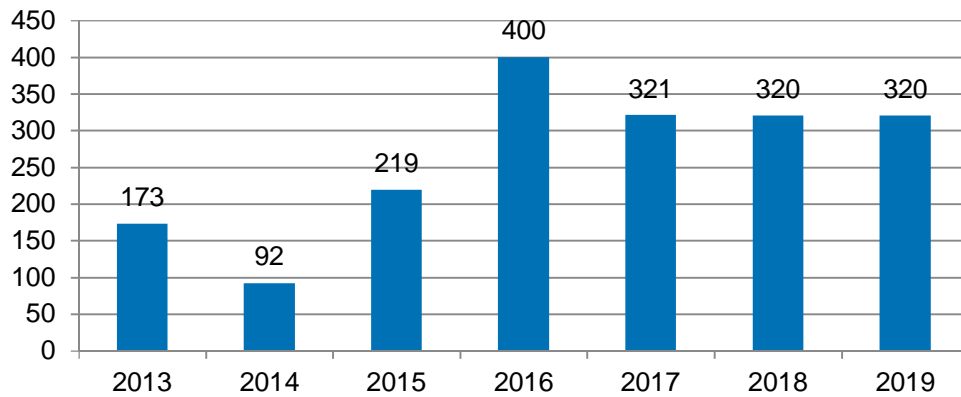
■ Ympäristönsuojelu ■ Rakennusvalvonta

Tulojen jakautuminen 467 Te

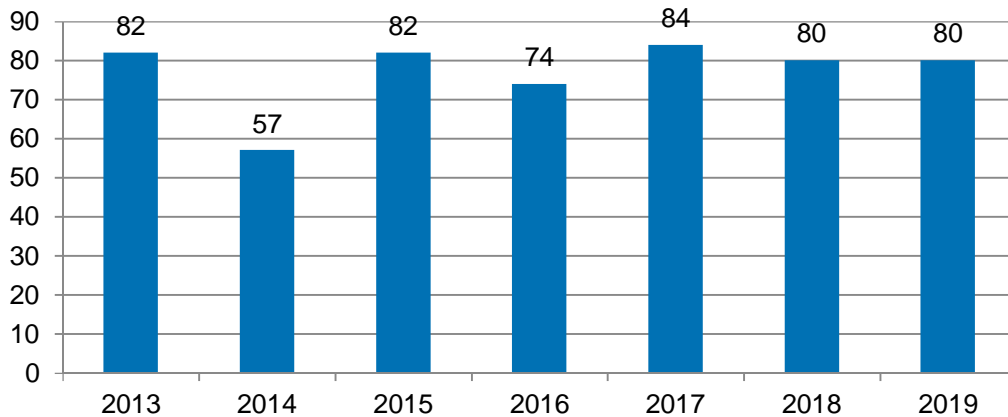

■ Ympäristönsuojelu ■ Rakennusvalvonta

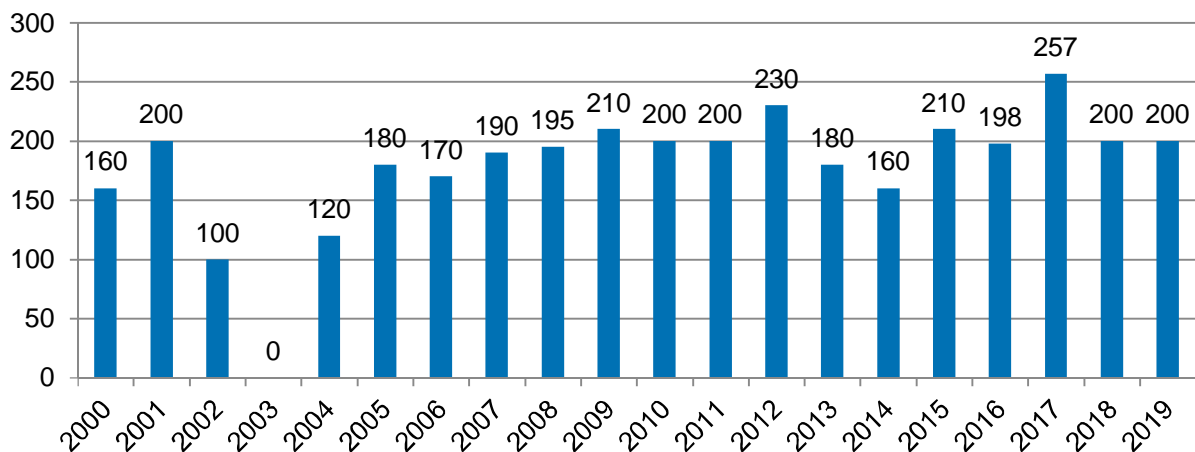
Asuinhuoneistot, uudisrakentaminen

Omakotitalot, uudisrakentaminen

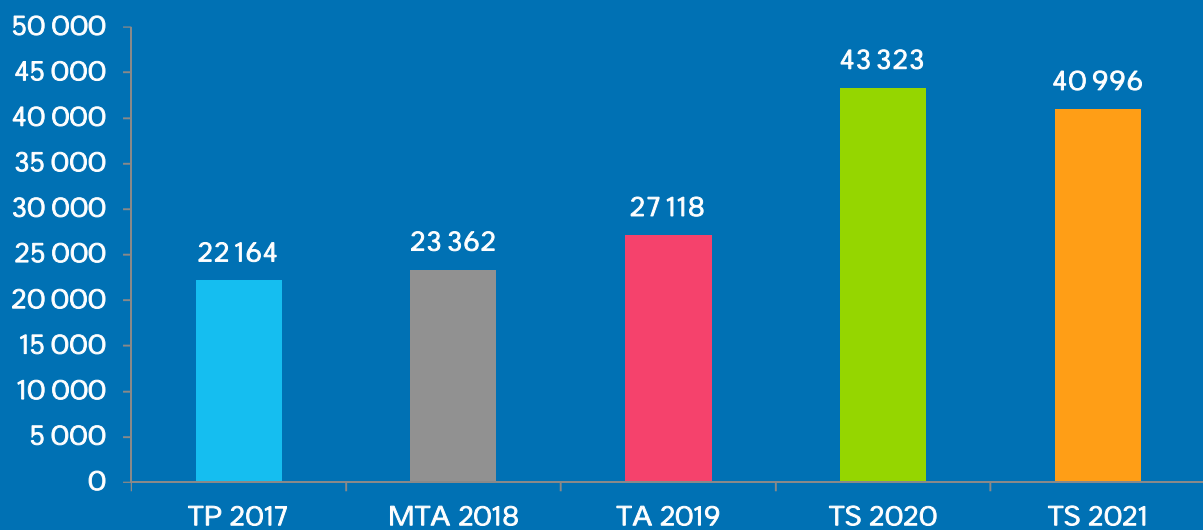
Ilmanlaatuindeksin hyvien päivien lukumäärä Kaarinassa vuosina 2000-2019

Ilmanlaatu oli Kaarinassa hyvä vuonna 2016 / 198 vrk ja vuonna 2017 / 257 vrk.

Investointiosa

Investointimenot, 1000 euroa

17. Investoinnit

INVESTOINTIEN YLEISKUVAUS

Kaupungin hallintokuntien investoinnit ovat seuraavat vuodet n. 25-45 miljoonan euron tasolla. Tällä investointitasolla pystytään pitämään olemassa olevan omaisuuden arvo yllä ja hoitamaan tarpeelliset investoinnit. Lisäksi pystytään toteuttamaan kaupungin kasvutavoitteiden edellyttämät infra investoinnit. Investointitason vaikutus kaupungin velkaantumiseen itsessään, mutta myös vakavaraisuuteen on hälyttävän korkea.

Investoinnit 1000 euroa	TP 2017	MTA 2018	TA 2019	TS 2020	TS2021
RAHOITUSOSUUDET JA LUOVUTUSTUOTOT	489				
INVESTOINTIKULUT	22 164	23 362	27 118	43 323	40 996
NETTO	21 675	23 362	27 118	43 323	40 996

Kaupungin investoinnit on jaoteltu seuraavasti:

Investoinnit	MTA 2018	TA 2019	TS 2020	TS2021
Rakennushankkeet	0	12 190 000	29 285 000	29 128 000
Infrapalvelut	4 571 800	5 546 800	4 561 800	4 471 800
Liikunta- ja viherpalvelut	2 105 000	2 280 000	3 070 000	1 075 000
Vesihuoltolaitos	2 525 000	2 700 000	2 900 000	2 900 000
Tila- ja ravintopalvelut	2 835 000	2 530 000	1 310 000	930 000
Kaupunkikehityspalvelut	250 000	250 000	250 000	250 000
Lautakuntien investoinnit	1 805 036	1 621 000	1 946 000	2 241 000
Osakkeet ja osuudet	0	0	0	0
Yhteensä	14 091 836	27 117 800	43 322 800	40 995 800

17.1. Rakennushankkeet

Rakennushankkeet	TA 2019	TS 2020	TS2021	Investoinnit yhteensä
Hovirinnan rantasauna	1 200 000	200 000	0	1 400 000
Hovirinnan koulu	4 600 000	6 400 000	3 203 000	14 203 000
Piispanlähteen alakoulu	300 000	3 700 000	8 000 000	12 000 000
Valkeavuoren koulu	250 000	12 825 000	12 825 000	25 900 000
Valkeavuoren liikuntahalli	3 650 000	3 650 000	0	7 300 000
Lukion vesikatto	880 000	0	0	880 000
Piikkiön lastentalo	100 000	2 000 000	0	2 100 000
Oskarintalo (aloitus siirtynyt vuodelle 2019)	1 200 000	500 000	0	1 700 000
Uimahalli	10 000	10 000	5 000 000	10 020 000
Kultanummen päiväkoti	0	0	100 000	2 100 000
Yhteensä	12 190 000	29 285 000	29 128 000	77 603 000

17.1.1. Hovirinnan rantasauna

Tilivelvollinen: Tekninen lautakunta, Tekninen johtaja

Budjettivastuuhenkilö: Tilakeskuksen päällikkö

Investoinnin tyyppi: Korvausinvestointi

	TA 2019	TS 2020	TS 2021	INVESTOINTI YHTEENSÄ
TUOTOT				
KULUT	1 200 000	200 000	0	1 400 000
NETTO	1 200 000	200 000	0	1 400 000

INVESTOINNIN KUVAUS

Uuden sauna- ja ravintolarakennuksen rakentaminen Hovirinnan rantaan. Saunan ja ravintolarakennuksen on tarkoitus palvella sekä kuntalaisia että vierasveneilijöitä. Hankkeen yhteydessä toteutetaan yleiset wc-tilat palvelemaan myös uimarantaa.

Hankkeen kokonaiskustannusarvio on sitova ja myös toteuttamisvuodet ovat sitovia. Hanke voi käyttää vuosittain kokonaiskustannusarvion puitteissa määrärahaa sen mukaan kuin hankkeen eteneminen vaatii. Lopullinen kohteen vuosittainen määrärahan käyttö vahvistetaan jälkikäteen valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä.

KANNATTAVUUSVERTAILU

Investointilaskelmat osoittavat, että uudisrakennus tuottaa kokonaistaloudellisesti edullisemman ratkaisun vuokratiloihin verrattuna. Hankkeen kokonaispinta-ala on noin 500 brm². Hankkeen kokonaiskustannusarvio on 1,4 milj. euroa.

17.1.2. Hovirinnan koulu

Tilivelvollinen: Tekninen lautakunta, Tekninen johtaja

Budjettivastuuhenkilö: Tilakeskuksen päällikkö

Investoinnin tyyppi: Korvausinvestointi

	TA 2019	TS 2020	TS 2021	INVESTOINTI YHTEENSÄ
TUOTOT				
KULUT	4 600 000	6 400 000	3 203 000	14 203 000
NETTO	4 600 000	6 400 000	3 203 000	14 203 000

INVESTOINNIN KUVAUS

Kaarinan kaupungin Hovirinnan koulun uudisrakennus toteutetaan vuosien 2019-2021 kuluessa. Rakennuksen käyttäjiksi tulevat Hovirinnan koulun ja S:t Karins svenska skolan luokka-asteet 1-6 sekä esiopetus. Hovirinnan koulu on tällä hetkellä kokonaisuudessaan siirretty väistötiloihin.

Hankkeen kokonaiskustannusarvio on sitova ja myös toteuttamisvuodet ovat sitovia. Hanke voi käyttää vuosittain kokonaiskustannusarvion puitteissa määrärahaa sen mukaan kuin hankkeen eteneminen vaatii. Lopullinen kohteen vuosittainen määrärahan käyttö vahvistetaan jälkikäteen valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä.

Nykyisen Hovirinnan koulun kiinteistön purku aiheuttaa noin 3 miljoonan euron lisäpoistokustannuksen. Lisäpoisto ei ole mukana tuloslaskelmassa, sillä uuden kiinteistön suunnittelu on kesken ja purkuajankohta avoin. Nykyinen kiinteistö on vielä käytössä.

KANNATTAVUUSVERTAILU

Hankkeen kokonaispinta-ala on noin 6 179 brm². Hankkeen kokonaiskustannusarvio on 14,203 milj. euroa. Purkukustannuksiin on valtuusto lisäksi myöntänyt 350 000 euroa.

17.1.3. Piispanlähteen alakoulu

Tilivelvollinen: Tekninen lautakunta, Tekninen johtaja

Budjettivastuuhenkilö: Tilakeskuksen päällikkö

Investoinnin tyyppi: Peruskorjaus ja korvausinvestointi

	TA 2019	TS 2020	TS 2021	INVESTOINTI YHTEENSÄ
TUOTOT				
KULUT	300 000	3 700 000	8 000 000	12 000 000
NETTO	300 000	3 700 000	8 000 000	12 000 000

INVESTOINNIN KUVAUS

Piispanlähteen alakoulun laajennus ja saneeraus.

Hankkeen toteutustarve liittyy keskusta-alueen kouluverkon kokonaisratkaisuun ja Lemunniemen suunnan asuinrakentamiseen.

Hanke on vasta niin alkuvaiheessa, 12 M€:n kustannusarvio on vain suuntaa antava, ja toteutus tulee todennäköisesti jatkumaan vuodelle 2022.

Hankkeen kokonaiskustannusarvio on sitova ja myös toteuttamisvuodet ovat sitovia. Hanke voi käyttää vuosittain kokonaiskustannusarvion puitteissa määrärahaa sen mukaan kuin hankkeen eteneminen vaatii. Lopullinen kohteen vuosittainen määrärahan käyttö vahvistetaan jälkikäteen valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä.

KANNATTAVUUSVERTAILU

Keskusta-alueen kouluverkkoselvityksessä tämä ratkaisu on todettu kokonaisuudessaan perustelluimmaksi.

17.1.4. Valkeavuoren koulu

Tilivelvollinen: Tekninen lautakunta, Tekninen johtaja

Budjettivastuuhenkilö: Tilakeskuksen päällikkö

Investoinnin tyyppi: Korvausinvestointi

	TA 2019	TS 2020	TS 2021	INVESTOINTI YHTEENSÄ
TUOTOT				
KULUT	250 000	12 825 000	12 825 000	25 900 000
NETTO	250 000	12 825 000	12 825 000	25 900 000

INVESTOINNIN KUVAUS

Kaarinan kaupungin Valkeavuoren lasten- ja nuortentalo toteutetaan uudisrakennuksena. Rakennuksen käyttäjäksi tulevat päivähoitolapset, koululaiset luokka-asteet 1-9, erityisoppilaat sekä sosiaali- ja terveyspalveluiden asiakkaat.

Hankkeen suunnitteluun on vaikuttanut ensisijaisesti vanhan koulun sisäilmaongelmat sekä keskusta-alueelle suunniteltu voimas asuntorakentamisen mahdollistava asemakaavoitus, erityisesti koulun itäpuolella olevalle Rauhalinnan alueelle.

Päiväkoti- ja neuvolatoiminnan liittäminen osaksi hankekokonaisuutta on toiminnallisesti erittäin järkevää. Vastaavanlaisessa mallissa Piispanlähteen lastentalosta saadut kokemukset ovat olleet kiittäviä.

Hankkeen kokonaiskustannusarvio on sitova ja myös toteuttamisvuodet ovat sitovia. Hanke voi käyttää vuosittain kokonaiskustannusarvion puitteissa määrärahaa sen mukaan kuin hankkeen eteneminen vaatii. Lopullinen kohteen vuosittainen määrärahan käyttö vahvistetaan jälkikäteen valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä.

KANNATTAVUUSVERTAILU

Investointilaskelmat osoittavat, että uudisrakennus ja vanhan jo puretun C-rakennuksen korvaaminen uudisrakennuksella tuottavat kokonaistaloudellisesti edullisemmän ratkaisun. Hankkeen kokonaispinta-ala määrittyy erillisessä hankesuunnittelussa. Hankkeen alustava kokonaiskustannusarvio on 25,9 milj. euroa. Hanketta ei todennäköisesti saada valmiiksi suunnitelmavuosien aikana, vaan se tulee jatkumaan vuodelle 2022.

17.1.5. Valkeavuoren liikuntahalli

Tilivelvollinen: Tekninen lautakunta, Tekninen johtaja
 Budjettivastuuhenkilö: Tilakeskuksen päällikkö
 Investoinnin tyyppi: Korvausinvestointi

	TA 2019	TS 2020	TS 2021	INVESTOINTI YHTEENSÄ
TUOTOT				
KULUT	3 650 000	3 650 000	0	7 300 000
NETTO	3 650 000	3 650 000	0	7 300 000

INVESTOINNIN KUVAUS

Kaarinan kaupungin Valkeavuoren liikuntahalli toteutetaan koulun yhteyteen ja se tulee palvelemaan ensisijaisesti koulun, mutta myös lukion käyttöä. Rakennuksen käyttäjiksi tulevat päivähoitolapset, koululaiset luokka-asteet 1-9, erityisoppilaat sekä lukion oppilaat.

Liikuntahallin tilaohjelmassa on huomioitu myös urheiluseurojen eri lajien tarpeet. Halli mahdollistaa salibandy, futsalin, lentopallon ja koripallon SM-tason pelien pelaamisen.

Hankkeen kokonaiskustannusarvio on sitova ja myös toteuttamisvuodet ovat sitovia. Hanke voi käyttää vuosittain kokonaiskustannusarvion puitteissa määrärahaa sen mukaan kuin hankkeen eteneminen vaatii. Lopullinen kohteen vuosittainen määrärahan käyttö vahvistetaan jälkikäteen valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä.

KANNATTAVUUSVERTAILU

Liikuntahalli korvaa nykyisen Valkeavuoren B-rakennuksen liikuntasalin ja jo poistuneen C-rakennuksen salin. Hankkeen kokonaispinta-ala on noin 3134 brm². Hankkeen kokonaiskustannusarvio on 7,3 milj. euroa. Liikuntahallihanke on opetus- ja kulttuuriministeriön avustustilalla. Listalla pysyminen edellyttää konkreettisia toimia, vuoden 2018 loppuun mennessä.

17.1.6. Lukion vesikatto

Tilivelvollinen: Tekninen lautakunta, Tekninen johtaja
 Budjettivastuuhenkilö: Tilakeskuksen päällikkö
 Investoinnin tyyppi: Korvausinvestointi

	TA 2019	TS 2020	TS 2021	INVESTOINTI YHTEENSÄ
TUOTOT				
KULUT	880 000	0	0	880 000
NETTO	880 000	0	0	880 000

INVESTOINNIN KUVAUS

Kaarinan Lukion vesikatto on tullut teknisen käyttöikänsä päähän ja sitä on jouduttu paikkaamaan lukuisia kertoja. Hankkeen toteuttaminen on välttämätöntä suurempien haittojen välttämiseksi. Lukion sadevesien ohjaus on korjattu vuoden 2018 aikana.

Hankkeen kokonaiskustannusarvio on sitova ja myös toteuttamisvuodet ovat sitovia. Hanke voi käyttää vuosittain kokonaiskustannusarvion puitteissa määrärahaa sen mukaan kuin hankkeen

eteneminen vaatii. Lopullinen kohteen vuosittainen määrärahan käyttö vahvistetaan jälkikäteen valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä.

KANNATTAVUUSVERTAILU

Vesikaton käyttötarkoituksen mukainen toiminta on koko rakennuksen käytön kannalta ensiarvoisen tärkeää. Saumapeltikaton vuodot johtuvat monista seikoista, mm. katon monimuotoisuuden useista jireistä, läpivientien runsaudesta sekä pistesyöymistä.

17.1.7. Piikkiön lastentalo

Tilivelvollinen: Tekninen lautakunta, Tekninen johtaja

Budjettivastuuhenkilö: Tilakeskuksen päällikkö

Investoinnin tyyppi: Peruskorjaus ja korvausinvestointi

	TA 2019	TS 2020	TS 2021	INVESTOINTI YHTEENSÄ
TUOTOT				
KULUT	100 000	2 000 000	0	2 100 000
NETTO	100 000	2 000 000	0	2 100 000

INVESTOINNIN KUVAUS

Piikkiön keskustassa sijaitseva Tienniityn päiväkotitoiminta on peruskorjauksen ja laajennuksen tarpeessa. Päiväkotitoiminnat olisi järkevämpää sijoittaa koulun yhteyteen. Käytännössä viisain ratkaisu olisi korvaava uudisrakennus koulun yhteyteen.

17.1.8. Oskarintalo

Tilivelvollinen: Tekninen lautakunta, Tekninen johtaja

Budjettivastuuhenkilö: Tilakeskuksen päällikkö

Investoinnin tyyppi: Korvausinvestointi

	TA 2019	TS 2020	TS 2021	INVESTOINTI YHTEENSÄ
TUOTOT				
KULUT	1 200 000	500 000	0	1 700 000
NETTO	1 200 000	500 000	0	1 700 000

INVESTOINNIN KUVAUS

Kaupungin virasto toimii pääosin KOy Katariinantien kiinteistössä. Kaupungin valtuuston päätöksen mukaisesti kaupungin toiminnat on päätetty keskittää nykyiseen virastotaloon Kaarina-talon valmistuttua. Tämä edellyttää merkittäviä tehostamistoimia nykyisen talon tilaratkaisuihin. Keskittämällä virastotoiminnat voidaan luopua Kuovinkadun lastensuojelun vuokratilastoista, joiden vuokra on 26 460 euroa vuodessa ja Kuovinkadun entisen toimintakeskuksen vuokrasäästö 51540 euroa vuodessa. KOy Katariinantie on myös päättänyt korjata kosteusvaurioisen julkisivun, joka edellyttää koko ulkoseinän purkamista. Kaikki nämä

toimet on kustannustehokkainta suorittaa samassa yhteydessä jolloin välttyään päällekkäisiltä työvaiheilta.

Muutostöiden yhteydessä joudutaan uusimaan pääosa valaistuksesta, nykyiset valaisimet ovat käyttöikänsä päässä. Uudet valaisimet tulevat olemaan energiatehokkaita LED-valaisimia ja nämä tulevat pienentämään merkittävästi virastotalon hiilijalanjälkeä.

Uusien tilojen kalustaminen sisältyy kustannuksiin niiltä osin, jossa ei voida hyödyntää nykyisiä kalusteita.

Hankkeen vaikutusta vuokriin ja tilatehokkuuteen on arvioitu alla olevassa taulukossa.

Hankkeen kokonaiskustannusarvio on sitova ja myös toteuttamisvuodet ovat sitovia. Hanke voi käyttää vuosittain kokonaiskustannusarvion puitteissa määrärahaa sen mukaan kuin hankkeen eteneminen vaatii. Lopullinen kohteen vuosittainen määrärahan käyttö vahvistetaan jälkikäteen valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä.

Investoinnin toteutus edellyttää uudisrakentamisen ja peruskorjauksen vertailua ja lopullinen päätös hankkeen jatkamisesta tehdään selvityksen pohjalta vuoden 2018 loppuun mennessä.

KANNATTAVUUSVERTAILU

Vuokralaskelmat osoittavat, että peruskorjaus tuottaa kokonaistaloudellisesti edullisemman ratkaisun nykytilanteeseen verrattuna. Hankkeen kokonaiskustannusarvio on 1,7 milj. euroa.

VUOKRIEN MUUTOS	Uudet tilat	Nykyinen tila
Henkilömäärä	152	108
Nykyinen vuokra €/m ²	12,04	12,04
Vuokra-arvio iin. €/m ²	5,95	
Vuokra yhteensä	17,99	12,04
Huoneistoala m ²	2 697	2 697
Vuokra €/kk (Kuovikadun parakki mukana nykytilanteessa)	48 519	34 772
Tilatehokkuus m²/hlö	17,74	24,97
Vuokra €/hlö	319,20	322,00

17.1.9. Uimahalli

Tilivelvollinen: Tekninen lautakunta, Tekninen johtaja
 Budjettivastuuhenkilö: Tilakeskuksen päällikkö
 Investoinnin tyyppi: Korvausinvestointi

	TA 2019	TS 2020	TS 2021	INVESTOINTI YHTEENSÄ
TUOTOT				
KULUT	10 000	10 000	5 000 000	10 020 000
NETTO	10 000	10 000	5 000 000	10 020 000

INVESTOINNIN KUVAUS

Uimahallin yhdistetyn peruskorjaus ja laajennushankkeen käynnistäminen. Selvitetään käyttäjätarpeet, tekniset vaatimukset sekä taloudelliset mahdollisuudet investionnille. Kaarinan kaupungin uimahallihanke on päässyt 2018 opetus- ja kulttuuriministeriön avustuslistalle. Listalla pysyminen edellyttää konkreettisia toimia parin vuoden aikana.

Sekä vuodelle 2019 että 2020 varattava 10 000 euron määräraha on suunnitteluun ja vuosille 2021 ja 2022 kirjattu 5 miljoona euroa vuodessa on peruskorjauksen ja pienen laajennuksen kokonaiskustannusarvio. Hankkeen lopullisesta toteutuksesta päätetään hankesuunnitelman hyväksymisen yhteydessä.

KANNATTAVUUSVERTAILU

Uimahalli on alun perin rakennettu 1960-luvulla ja laajennettu sekä peruskorjattu vuosituuhannen vaihteen tienoilla. Halli on kovassa käytössä, niin kaarinalaisten kuin ulkopaikkakuntalaistenkin toimesta. Uimahallikohteet ovat rakennusteknisesti hyvin vaativia, vaurioalttiita sekä nopeasti kuluvia että tekniikaltaan moninaisia.

17.1.10. Kultanummen päiväkot

Tilivelvollinen: Tekninen lautakunta, Tekninen johtaja
 Budjettivastuuhenkilö: Tilakeskuksen päällikkö
 Investoinnin tyyppi: Korvausinvestointi

	TA 2019	TS 2020	TS 2021	INVESTOINTI YHTEENSÄ
TUOTOT				
KULUT	0	0	100 000	2 100 000
NETTO	0	0	100 000	2 100 000

INVESTOINNIN KUVAUS

Kultanummen päivähoitoalueelle, Untolaan, Nunnaan, Silvolanlaaksoon, Palttaan ja Verkakylään on jo rakenteilla, kaavoituksessa tai kaavoitussuunnitelmassa asuntorakentamisen huomattava lisääminen. Tähän alueen lapsiluvun nousuun olisi hyvä vastata joko kunnallisella tai yksityisellä päivähoitopalveluiden lisäämisellä. Investoinnin kokonaishinta on karkea arvio noin 70 lapsen lisäksi Kultanummen päiväkotiin.

17.2. Infrapalvelut

Infrapalvelut	TP 2017	MTA 2018	TA 2019	TS 2020	TS2021
Kadut ja tiet	2 939 477	3 710 000	4 555 000	4 000 000	4 000 000
Hulevesi	544 443	720 000	830 000	400 000	400 000
Satamat	23 508	70 000	90 000	90 000	0
Joukkoliikenne	62 887	71 800	71 800	71 800	71 800
Yhteensä	3 570 315	4 571 800	5 546 800	4 561 800	4 471 800

17.2.1. Kadut ja tiet

Tilivelvollinen: Tekninen lautakunta, Tekninen johtaja

Budjettivastuuhenkilö: Kaupungininsinööri

Investoinnin tyyppi: Korvaus- ja uudisinvestoinnit

	TP 2017	MTA 2018	TA 2019	TS2020	TS2021
TUOTOT					
KULUT	2 939 477	3 710 000	4 555 000	4 000 000	4 000 000
NETTO	2 939 477	3 710 000	4 555 000	4 000 000	4 000 000

INVESTOINNIN KUVAUS

Liikennevaloliittymien ohjauskeskusten uusiminen vuosittain, kustannukset 30 000 € vuonna 2019.

Vanhoja huonokuntoisia katupäällystyksiä parannetaan uusintapäällystyksillä laaditun ohjelman mukaisesti.

Uusitaan vanhoja lamppuja vähemmän energiaa kuluttaviin valaisimiin laaditun korjaussuunnitelman mukaisesti. Täydennetään katuvaloverkkoa puuttuvilta osiltaan.

Uusia asuinalueita ovat Pontela, Ylikoski, Silvolanmetsä, Pohjantyttärenkatu, Puosta ja Pyydysmäki.

Kohteet/kustannus €	TA 2019	2020	2021
Liikennevaloliittymien ohjauskeskusten uusiminen	30 000		
Turun kehätie, kaupungin osuus	400 000	500 000	
Pontela, kunnallistekniikka	200 000		
Ylikoski, kunnallistekniikka	130 000		
Uusintapäällytykset	200 000		
Viimeistelyt	150 000		
Katuvalaistus	300 000		
Pyydysmäki, kunnallistekniikka	270 000		
Pohjantyttärenkatu, kunnallistekniikka	130 000		

Silvolanmetsä, kunnallistekniikka	450 000		
Uusihaka, kunnallistekniikka	100 000		
Puosta, kunnallistekniikka	170 000		
Rojolantien saneeraus	200 000		
Rettigintien saneeraus +klv, loppuosa	200 000		
Lakarin maankaatopaikan viimeistelyn aloitus			600 000
Kaarinatalon viereinen pysäköintialue	135 000		
Liikenneturvallisuuskohteet	80 000		
Bussipysäkkien pyöräkatokset 2 kpl, MAL	30 000		
Muut katurakennustyöt	300 000		
Mt-110 kevyenliikenteenväylän keh. MAL-hanke	180 000		
Turun yliopiston Tuorlan tiedepuiston infran keh. osallistuminen	100 000		
Ahokylänkatu	800 000		
Kokonaiskulut yhteensä	4 555 000	4 000 000	4 000 000

17.2.2. Hulevesi

Tilivelvollinen: Tekninen lautakunta, Tekninen johtaja

Budjettivastuuhenkilö: Kaupungininsinööri

Investoinnin tyyppi: Uudis- ja korvausinvestoinnit

	TP 2017	MTA 2018	TA 2019	TS 2020	TS 2021
TUOTOT					
KULUT	544 443	720 000	830 000	400 000	400 000
NETTO	544 443	720 000	830 000	400 000	400 000

INVESTOINNIN KUVAUS

Kaupungilla on hulevesiverkostoa n. 150 km. Sitä ylläpidetään ja laajennetaan tarpeen mukaan. Vanhoja vuotavia linjoja uusitaan vanhojen asuinalueiden saneerauksien yhteydessä.

Uusia asuinalueita ovat Pontela, Ylikoski, Silvolanmetsä, Pohjantyttärenkatu, Puosta sekä Pyydysmäki.

Kohteet/kustannus €	TA 2019	2020	2021
Ylikoski, kunnallistekniikka	20 000		
Pyydysmäki, kunnallistekniikka	50 000		
Silvolanmetsä, kunnallistekniikka	80 000		
Rettigintien kevyen liikenteen väylän rakentaminen	30 000		
Pohjantyttärenkatu, kunnallistekniikka	40 000		
Uusihaka, kunnallistekniikka	50 000		
Pontela, kunnallistekniikka	100 000		
Puosta, kunnallistekniikka	80 000		

Rojolantien saneeraus	50 000		
Puistotien hulevesiviemäri, saneeraus	200 000		
Kaarinatalon viereinen pysäköintialue	10 000		
Kuivatusjärjestelmien parantaminen	100 000		
Konsulttivaraus	20 000		
Kokonaiskulut yhteensä	830 000	400 000	400 000

17.2.3. Satamat

Tilivelvollinen: Tekninen lautakunta, Tekninen johtaja

Budjettivastuuhenkilö: Kaupungininsinööri

Investoinnin tyyppi: Korvausinvestointi

	TP 2017	MTA 2018	TA2019	TS2020	TS2021
TUOTOT					
KULUT	23 508	70 000	90 000	90 000	0
NETTO	23 508	70 000	90 000	90 000	0

INVESTOINNIN KUVAUS

Uusitaan vuosittain Voivalan ja Hovirinnan pienvenesatamien laitureita.

Kohteet/kustannus €	TA 2019	2020	2021
Voivalan sataman laiturien uusiminen	90 000	90 000	
Kokonaiskulut yhteensä	90 000	90 000	0

17.2.4. Joukkoliikenne

Tilivelvollinen: Tekninen lautakunta, Tekninen johtaja

Budjettivastuuhenkilö: Kaupungininsinööri

Investoinnin tyyppi: Korvausinvestointi

	TP 2017	MTA 2018	TA2019	TS2020	TS2021
TUOTOT					
KULUT	62 887	71 800	71 800	71 800	71 800
NETTO	62 887	71 800	71 800	71 800	71 800

INVESTOINNIN KUVAUS

Turun kaupunkiseudun joukkoliikenneinvestoinnit.

Kohteet/kustannus €	TA 2019	2020	2021
Kaarinan osuus	56 800	56 800	56 800
Pyöräparkit	15 000	15 000	15 000
Kokonaiskulut yhteensä	71 800	71 800	71 800

17.3. Liikunta- ja viherpalvelut

Liikunta- ja viherpalvelut	TP 2017	MTA 2018	TA 2019	TS 2020	TS2021
Puistot ja yleiset alueet	447 682	1 775 000	1 810 000	1 380 000	735 000
Urheilu- ja ulkoilualueet	125 950	330 000	470 000	1 690 000	340 000
Yhteensä	573 632	2 105 000	2 280 000	3 070 000	1 075 000

17.3.1. Puistot ja yleiset alueet

Tilivelvollinen: Tekninen lautakunta, Tekninen johtaja

Budjettivastuuhenkilö: Viheraluepäällikkö

Investoinnin tyyppi: Korvaus- ja uudisinvestoinnit

	TP 2017	MTA 2018	TA 2019	TS2020	TS2021
TUOTOT					
KULUT	447 682	1 775 000	1 810 000	1 380 000	735 000
NETTO	447 682	1 775 000	1 810 000	1 380 000	735 000

INVESTOINNIN KUVAUS

Nunnanpellon leikkipuiston rakentaminen.

Luonnonmukaisten hulevesijärjestelmiä rakennetaan Rauhanlinnan ja Empon alueelle.

Uusien viimeistelemättömien asuinalueiden viheralueiden kunnostus. Mm. Nunnan, Kappelinmäenpuiston, Riihelänpuiston ja Koroisten viheralueiden rakentaminen.

Kaarinatalon viereinen Pyhän Katariinan Puisto kunnostetaan keskustan edustuspuistiksi.

Uimarannan laajentaminen ja laitureiden rakentaminen Hovirinnan rantaan. Venesataman rantapenkereen rakentaminen. Uimarannan pysäköintialueen viimeistely ja rantaravintolan pysäköintialueen rakentaminen ympäristöineen.

Kohteet/kustannus €	TA 2019	2020	2021
Hovirinnan rantapuiston rannan ympäristötyöt	1 400 000	540 000	185 000
Harvaluodon ja Raadelman uimarantojen kunnostus		70 000	30 000
Kaluste- ja välinekorjaukset			
Taloustmetsät, puistometsät	100 000	100 000	100 000
Liikenneviheralueiden kunnostus	20 000	30 000	30 000
Puistoalueiden rakentaminen	20 000	30 000	30 000
Keskeneräiset viimeistelykohteet	10 000	20 000	20 000
Uusien asuinalueiden viheralueiden viimeistelyt	40 000	100 000	40 000
Luonnonmukaisten hulevesijärjestelmien rakentaminen	30 000		

Nunnanpellon leikkipuiston rakentaminen	60 000		
Pyhän Katariinan puiston kunnostus	130 000	90 000	
Littoisten koirapuiston kunnostus		20 000	
Hulkkionkaaren puistoalueiden rakentaminen		200 000	
Lounais-Empon puistoalueiden rakentaminen		80 000	
Pontelan puistoalueiden rakentaminen		100 000	
Kuhilaspellonpuiston rakentaminen			100 000
Rauhanlinnan puistoalueiden rakentaminen			200 000
Kokonaiskulut yhteensä	1 810 000	1 380 000	735 000

17.3.2. Urheilu- ja ulkoilualueet

Tilivelvollinen: Tekninen lautakunta, Tekninen johtaja

Budjettivastuuhenkilö: Viheraluepäällikkö

Investoinnin tyyppi: Uudis- ja korvausinvestointi

	TP 2017	MTA 2018	TA 2019	TS2020	TS2021
TUOTOT					
KULUT	125 950	330 000	470 000	1 690 000	340 000
NETTO	125 950	330 000	470 000	1 690 000	340 000

INVESTOINNIN KUVAUS

Urheilualueiden peruskorjauksiin vuosittain 50 000 €.

Kenttävalaistuksen uusimiset led-valoiksi. Vuonna 2019 vuorossa Keskusliikuntapuiston tekonurmi.

Ulkoilureittien kunnostusta Itäisten kuntien reitistöhankeessa. Pyhän Katariinan Polkujen kunnostus käynnistetään.

Empon kentän peruskorjauksen loppuunsaattaminen ja Kesämäen kentän kunnostuksen aloitus.

Kohteet/kustannus €	TA 2019	2020	2021
Urheilualueiden kunnostus	50 000	50 000	50 000
Valaistuksen uusiminen liikuntapaikoilla	70 000	70 000	70 000
Ulkoilureittien kunnostus	20 000	20 000	20 000
Empon kentän ja Kesämäen kentän lähiliikuntapaikan rakentaminen	210 000	100 000	
Auranlaakson koulun lähiliikuntapaikan rakentaminen	100 000		
Keskusliikuntapuiston urheilukentän peruskunnostus		1 000 000	
Piikkiön liikuntahallin kuntosali ja jumppatila	20 000	450 000	
Rungon kentän tekonurmen uusiminen			200 000
Kokonaiskulut yhteensä	470 000	1 690 000	340 000

17.4. Vesihuoltolaitos

Vesihuoltolaitos	TP 2017	MTA 2018	TA 2019	TS 2020	TS2021
Vesilaitos	972 990	1 100 000	1 100 000	1 100 000	1 100 000
Viemärlaitos	1 391 197	1 425 000	1 600 000	1 800 000	1 800 000
Yhteensä	2 364 187	2 525 000	2 700 000	2 900 000	2 900 000

17.4.1. Vesilaitos

Tilivelvollinen: Tekninen lautakunta, Tekninen johtaja

Budjettivastuuhenkilö: Yhdyskuntainsinööri

Investoinnin tyyppi: Uudis- ja korvausinvestoinnit

	TP 2017	MTA 2018	TA 2019	TS2020	TS2021
TUOTOT					
KULUT	972 990	1 100 000	1 100 000	1 100 000	1 100 000
NETTO	972 990	1 100 000	1 100 000	1 100 000	1 100 000

INVESTOINNIN KUVAUS

Vesihuoltoverkosto on vanhimmilta osiltaan yli 40 vuotta vanhaa ja kaipaa peruskorjausta. Kaupungilla on vesijohtoverkostoa noin 370 km.

Vesijohtoverkostoa saneerataan laaditun kunnossapitosuunnitelman mukaisesti.

Verkostoa saneerataan mm. Koristossa ja Auranlaaksossa.

Uusia asuinalueita ovat Pontela, Ylikoski, Silvolanmetsä, Pohjantyttärenkatu, Puosta sekä Pyydysmäki.

Vesilaitoksen liittymismaksutuotoksi arvioidaan 300 000 €.

Kohteet/kustannus €	TA 2019	2020	2021
Ylikoski, kunnallistekniikka	10 000		
Pyydysmäki, kunnallistekniikka	35 000		
Silvolanmetsä, kunnallistekniikka	120 000		
Pohjantyttärenkatu, kunnallistekniikka	20 000		
Uusihaka, kunnallistekniikka	85 000		
Pontela, kunnallistekniikka	100 000		
Puosta, kunnallistekniikka	20 000		
Pikkutyöllinkuja			
Suvitien-Usvatien, vh- saneeraus	40 000		
Touvikatu-Vanttikatu, vh-saneeraus	90 000		
Vaakunatie-Korikatu, vh-saneeraus	70 000		
Vesijohto Turusta Rauvolaan	100 000	400 000	
Vesijohtoverkoston saneeraus	90 000		

Toiminta-alueen täydennykset	100 000		
Muut vesijohtojen rakennuskohteet	200 000		
Konsulttivaraus	20 000		
Kokonaiskulut yhteensä	1 100 000	1 100 000	1 100 000

17.4.2. Viemärlaitos

Tilivelvollinen: Tekninen lautakunta, Tekninen johtaja
 Budjettivastuuhenkilö: Yhdyskuntainsinööri
 Investoinnin tyyppi: Uudis- ja korvausinvestoinnit

	TP 2017	MTA 2018	TA 2019	TS2020	TS2021
TUOTOT					
KULUT	1 391 197	1 425 000	1 600 000	1 800 000	1 800 000
NETTO	1 391 197	1 425 000	1 600 000	1 800 000	1 800 000

INVESTOINNIN KUVAUS

Viemäriverkosto on vanhimmilta osiltaan yli 40 vuotta vanhaa ja vaatii jo peruskorjausta vuotovesien vähentämiseksi. Vuotovesien määrä nousee jo pienehköillä sateilla moninkertaiseksi aiheuttaen turhia puhdistuskustannuksia.

Kaupungilla on jätevesiverkostoa n. 350 km. Sitä saneerataan laaditun kunnossapitosuunnitelman mukaisesti.

Verkostoa saneerataan mm. Koristossa ja Auranlaaksossa.

Uusia asuinalueita ovat Pontela, Ylikoski, Silvolanmetsä, Pohjantyttärenkatu, Puosta sekä Pyydysmäki.

Viemärlaitoksen liittymismaksutuotoksi arvioidaan 350 000 euroa.

Kohteet/kustannus €	TA 2019	2020	2021
Ylikoski, kunnallistekniikka	10 000		
Pyydysmäki, kunnallistekniikka	45 000		
Silvolanmetsä, kunnallistekniikka	30 000		
Pohjantyttärenkatu, kunnallistekniikka	25 000		
Uusihaka, kunnallistekniikka	110 000		
Pontela, kunnallistekniikka	150 000		
Puosta, kunnallistekniikka	220 000		
Pikkutyllinkuja			
Suvitien-Usvatien, vh- saneeraus	50 000		
Touvikatu-Vanttikatu, vh-saneeraus	200 000		
Vaakunatie-Korikatu, vh-saneeraus	140 000		
Viemäriverkoston saneeraus	250 000		
Viemäriverkoston hajunpoisto	50 000		

Toiminta-alueen täydennykset	100 000		
Muut viemärinrakennuskohteet	200 000		
Konsulttivaraus	20 000		
Kokonaiskulut yhteensä	1 600 000	1 800 000	1 800 000

17.5. Tila- ja ravintopalvelut

Tila- ja ravintopalvelut	TP 2017	MTA 2018	TA 2019	TS 2020	TS2021
Talonrakennuksen pienhankkeet	4 023 464	2 835 000	2 530 000	1 310 000	930 000
Yhteensä	4 023 464	2 835 000	2 530 000	1 310 000	930 000

17.5.1. Talonrakennuksen pienhankkeet

Tilivelvollinen: Tekninen lautakunta, Tekninen johtaja

Budjettivastuuhenkilö: Tilakeskuksen päällikkö

Investoinnin tyyppi: Korvausinvestointi

	TP 2017	MTA 2018	TA 2019	TS 2020	TS 2021
TUOTOT					
KULUT	4 023 464	2 835 000	2 530 000	1 310 000	930 000
NETTO	4 023 464	2 835 000	2 530 000	1 310 000	930 000

INVESTOINNIN KUVAUS

Rakennuskannan peruskorjaukset perustuvat pitkäntähtäimen suunnitteluun, jossa huomioidaan rakennuksen tekninen käyttöikä sekä nykyinen kunto. Peruskorjaukset ovat myös välttämättömiä korjausvelan hallinnassa. Lisäksi peruskorjauksissa toteutetaan pienimuotoisia uudisrakennushankkeita.

Rakennuskannan peruskorjauksissa huomioidaan myös kaupungin energiastrategia, jossa panostetaan uusiutuviin energian lähteisiin. Energiansäästöinvestointeja ovat myös ikkunoiden uusiminen, ilmanvaihtokoneiden korjaukset, joissa huomioidaan lämmön talteenotto ja patteriverkostojen perussäädön suunnittelu. Energiankulutuksen hallinta on myös merkittävässä roolissa sisäilma-asioiden hoidossa, nämä vaativat jatkuvaa ylläpitoa ja valvontaa.

Kohteet/kustannus €	TA 2019	2020	2021
Energiansäästöinvestoinnit led valaistus, ja pakollisten energiantodistusten laadinta.	25 000	25 000	25 000
Auranlaakson koulun teknisen työn tilan sähköistys	100 000		
Kaarinakodin ja Visiitin sisäpuoliset korjaukset	20 000	100 000	100 000
Kaarinateatterin ulkopuolinen vedenohjaus	60 000		
Kesän maalaustyöt koulutoimeen	25 000	25 000	25 000
Kesän maalaustyöt varhaiskasvatukselle	15 000	15 000	15 000
Kesän maalaustyöt liikunta ja vapaa-aika	10 000	10 000	10 000
Kesämäen päiväkodin lopputyöt	200 000		

Kiinteistöjen turvallisuuden parantaminen, putkiluk. Ja lukituksen päivitys	30 000	30 000	30 000
Koulutoimen kiinteistövalvonnan automaation korjaukset	30 000	15 000	15 000
Koulujen piha-alueet ja aidat	20 000	20 000	20 000
Koulutoimen suunnittelu ja asiantuntijapalvelut	15 000	15 000	15 000
Kuovinkadun päiväkodin laajentaminen		160 000	
Liikuntatoimen suunnittelu ja asiantuntijapalvelut	15 000	15 000	15 000
Liikunta kiinteistövalvonnan automaatio korjaukset	10 000	10 000	10 000
Littoisten monitoimitalon piha-alueen kuivatus	400 000		
Littoisten monitoimitalon liikuntahallin urheilulattian uusiminen	20 000	220 000	
Rungon puukoulun luokkien ja käytävien korjaus	300 000		
Piikkiön TK sadevesiohjaus	150 000		
Päiväkotien piha-alueet ja aidat	120 000	120 000	120 000
Sisäilmatekniset korjaukset	450 000	450 000	450 000
SOTE suunnittelu ja asiantuntijapalvelut, mm. hoitolaitoisten jäähdytykset	30 000	10 000	10 000
Uimahallin vuosikorjaukset	40 000	40 000	40 000
Valmakodin julkisivujen ja piha-alueiden korjaus	300 000		
Varhaisk. Kiinteistövalvonnan automaatio korjaukset	30 000	15 000	15 000
Varhaisk. Suunnittelu ja asiantuntijapalvelut	15 000	15 000	15 000
Paloasema	100 000		
Yhteensä	2 530 000	1 310 000	930 000

17.6. Kaupunkikehityspalvelut

Kaupunkikehityspalvelut	TP 2017	MTA 2018	TA 2019	TS 2020	TS2021
Maanhankinta	976 494	250 000	250 000	250 000	250 000
Yhteensä	976 494	250 000	250 000	250 000	250 000

17.6.1. Maanhankinta

Tilivelvollinen: Kaupunkikehityslautakunta, Kaupunginarkkitehti

Budjettivastuuhenkilö: Kaupunginarkkitehti

Investoinnin tyyppi: Uudisinvestointi

	TP 2017	MTA 2018	TA2019	TS2020	TS2021
TUOTOT					

KULUT	976 494	250 000	250 000	250 000	250 000
NETTO	976 494	250 000	250 000	250 000	250 000

INVESTOINNIN KUVAUS

Kaarinan kaupungilla tulee olla riittävä maareservi ja raakamaata pyritään hankkimaan aktiivisesti hyvissä ajoin. Maata hankitaan tulevaa yhdyskuntarakentamista varten aktiivisesti ensisijaisesti vapaaehtoisin kaupoin kaavoitukseen soveltuvilta alueilta, Turun kaupunkiseudun rakennemallin mukaisilta uusilta tai merkittävästi kehitettäviltä alueilta sekä yleiskaavan mukaisilta asuinalueilta. Maata pyritään hankkimaan myös virkistyskäyttöön yleiskaavan mukaisilta virkistysalueilta. Riittävällä raakamaavarannolla pyritään parantamaan kaavoituksen toimintaedellytyksiä, turvaamaan suunnitelmallista tonttutuotanto ja yhdyskuntarakentamisen taloutta. Kaupungin maan hankintaa helpottavat kaupungin mahdollisuus hakea lunastusta sekä yksityisten väliseen kauppaan verrattuna pienempi luovutusvoitonvero.

Kohteet/kustannus €	2019	2020	2021
Maanhankinta	250 000	250 000	250 000
Kokonaiskulut yhteensä	250 000	250 000	250 000

17.7. Lautakuntien investoinnit

Lautakuntien investoinnit	TP 2017	MTA 2018	TA 2019	TS 2020	TS2021
Tekninen lautakunta	0	105 000	140 000	10 000	0
Kaupunkikehityslautakunta	0	40 000	40 000	40 000	0
Sivistyslautakunta	274 258	410 000	350 000	1 000 000	900 000
Sosiaali- ja terveyslautakunta	278 040	330 000	280 000	0	0
Vapaa-ajan lautakunta	112 724	420 000	270 000	376 000	821 000
Tietohallinto	485 213	500 036	541 000	520 000	520 000
Yhteensä	1 150 235	1 805 036	1 621 000	1 946 000	2 241 000

17.7.1. Tekninen lautakunta

Tilivelvollinen: Tekninen lautakunta, Tekninen johtaja

Budjettivastuuhenkilö: Tekninen johtaja

Investoinnin tyyppi: Korvausinvestointi

	TP 2017	MTA 2018	TA2019	TS2020	TS2021
TUOTOT					
KULUT	0	105 000	140 000	10 000	0
NETTO	0	105 000	140 000	10 000	0

INVESTOINNIN KUVAUS

Ajoneuvokaluston uusintaa ja varavoimakone.

Kohteet/kustannus €	2019	2020	2021
Viheralueiden hoidon pakettiauton uusiminen	40 000		
Vesihuollon pakettiautojen uusiminen	40 000		
Liikuntapalveluiden kiinteistötraktorin uusiminen	60 000		
Vesihuollon veneen moottori		10 000	
Kokonaiskulut yhteensä	140 000	10 000	0

17.7.2. Kaupunkikehityslautakunta

Tilivelvollinen: Kaupunkikehityslautakunta, Kaupunginarkkitehti

Budjettivastuuhenkilö: Kaupunginarkkitehti

Investoinnin tyyppi: Korvausinvestointi

	TP 2017	MTA 2018	TA2019	TS2020	TS2021
TUOTOT					
KULUT	0	40 000	40 000	40 000	0
NETTO	0	40 000	40 000	40 000	0

INVESTOINNIN KUVAUS

Maastomittauksen autokaluston uusintaa.

Kohteet/kustannus €	2019	2020	2021
Maastomittauksen autojen uusiminen	40 000	40 000	
Kokonaiskulut yhteensä	40 000	40 000	0

17.7.3. Sivistyslautakunta

Tilivelvollinen: Sivistyslautakunta, Sivistysjohtaja

Budjettivastuuhenkilö: Sivistysjohtaja

Investoinnin tyyppi: Uudisinvestointi

	TP 2017	MTA 2018	TA 2019	TS 2020	TS 2021
TUOTOT					
KULUT	274 258	410 000	350 000	1 000 000	900 000
NETTO	274 258	410 000	350 000	1 000 000	900 000

INVESTOINNIN KUVAUS

Koulujen ja päiväkotien oppimisympäristöjä kehitetään vähitellen vastaamaan uutta opetussuunnitelmaa sekä uusia opettamisen ja oppimisen tapoja. Vuosittain on tarkoitus toteuttaa muutamia yksittäisiä hankkeita sekä kouluissa että päiväkodeissa. Määräraha käytetään sekä tilojen kalustukseen että tarvittaviin rakenteellisiin muutoksiin.

Kohteet/kustannus €	TA 2019	2020	2021
Fyysisten oppimisympäristöjen kehittäminen päiväkodeissa ja kouluissa	300 000	300 000	300 000
Rungon koulun kalusteet	50 000		
Piispanlähteen alakoulun kalustus			600 000
Hovirinnan koulun kalustus		700 000	
Kokonaiskulut yhteensä	350 000	1 000 000	900 000

17.7.4. Sosiaali- ja terveyslautakunta

Tilivelvollinen: Sosiaali- ja terveyslautakunta, Sosiaali- ja terveysjohtaja

Budjettivastuuhenkilö: Sosiaali- ja terveysjohtaja

Investoinnin tyyppi: Uudis- ja korvausinvestoinnit

	TP 2017	MTA 2018	TA 2019	TS2020	TS2021
TUOTOT					
KULUT	278 040	330 000	280 000	0	0
NETTO	278 040	330 000	280 000	0	0

INVESTOINNIN KUVAUS

Hammashoitoyksiköiden uusiminen, Tiklin autohankinta ja kotipalvelun autot 3 kpl.

Kohteet/kustannus €	TA 2019	2020	2021
Hammashoitoyksiköiden uusiminen 2 kpl vuosittain	120 000		
Kodeissa tehtävien palveluiden autot 3 kpl	60 000		
Tiklin auto invavarustuksella	100 000		
Kokonaiskulut yhteensä	280 000	0	0

17.7.5. Vapaa-ajan lautakunta

Tilivelvollinen: Vapaa-ajan lautakunta, Sivistysjohtaja Mika Rantanen

Budjettivastuuhenkilö: Kansalaisopiston rehtori

Investoinnin tyyppi: Uudisinvestointi

	TP 2017	MTA 2018	TA 2019	TS2020	TS2021
TUOTOT					
KULUT	112 724	420 000	270 000	376 000	821 000
NETTO	112 724	420 000	270 000	376 000	821 000

INVESTOINNIN KUVAUS

Vapaa-ajan lautakunnan toimipisteiden pieniä ja vähän suurempiakin kalustamisia, muutos- ja korjaustöitä sekä uudisinvestointeja.

Taidehankintoja tuleviin suuriin rakennushankintoihin yli lautakuntarajojen. Taidehankinnat siirretty kohteen valmistumisvuodelle. Summat perustuvat rakennushankkeiden kustannusarvioihin.

Kohteet/kustannus €	TA 2019	2020	2021
Littoisten omatoimikirjaston laitteet	25 000		
Vap.ajan palveluiden kalusteet uusien tilojen osalta	50 000		
Piikkiön nuorisotilan kalustaminen	50 000		
Harvaluodon leirintäalueen kehittämissuunnitelma ja keittokatoksen toteutus	30 000	240 000	
Voivalan kudontatilaa ei kannata kunnostaa, etsittävä toinen vaihtoehto	50 000		
Vuolahden leirikeskukseen sauna	15 000	15 000	300 000
Piispanristin nuorisotalo	30 000		
Kaarina-talon taidehankinnat	20 000		
Hovirinnan koulu taidehankinnat			142 000
Valkeavuoren koulun taidehankinnat			259 000
Piispanlähteen alakoulun taidehankinnat			120 000
Oskarintalon taidehankinnat		17 000	
Hovirinnan ranta-alueen taidehankinnat		17 000	
Hovirinnan rantasaunan taidehankinnat		14 000	
Valkeavuoren liikuntahallin taidehankinnat		73 000	
Kokonaiskulut yhteensä	270 000	376 000	821 000

17.7.6. Tietohallinnon ohjelmistot, laitteet ja tuotantotilat

Tilivelvollinen: Kaupunginhallitus, Hallintojohtaja

Budjettivastuuhenkilö: Tietohallintojohtaja

Investoinnin tyyppi: Korvaus- ja rationalisointi-investointeja

	TP 2017	MTA 2018	TA2019	TS2020	TS2021
TUOTOT					
KULUT	485 213	500 036	541 000	520 000	520 000
NETTO	485 213	500 036	541 000	520 000	520 000

INVESTOINNIN KUVAUS

Tietotekniikkaan liittyvien investointien avulla tuetaan kaupungin toimintojen sähköistämistä. Sähköistäminen käsittää kokonaan uusia sovelluksia ja nykyisten sovelluksien laajennuksia.

Kaupungin verkkosivuston uusinta. Asianhallintajärjestelmän päivitys sähköistä asiankäsittelyä tukevaksi (TWeb). Päivähoitojärjestelmän kilpailutus ja uusiminen. Terveystuon järjestelmälaajennukset (TH-Effica). Ikäihmisten kuntoisuusarviojärjestelmän päivitys (RAI). Hoitajakutsujärjestelmän laajennus Värttinään (Vivago). Yksilö- ja perhehuollon Effican laajennukset (YPH-Effica).

Kohteet/kustannus €	TA 2019	2020	2021
ATK-laitteet	0	0	0
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet			
Langattomien verkkojen laajennus (Yhteydet / WLAN)	20 000	20 000	20 000
Sovellukset:			
HAL: Tweb-järjestelmän laajennus arkisto-ominaisuudella	25 000		
HAL: Internet -sivuston uusintaprojekti	75 000		
SIV: Päivähoitosovelluksen uusinta	60 000		
SOTE: Terveystuon Effican päivitykset ja laajennukset	250 000		
SOTE: RAI-ohjelmiston laajennus	11 000		
SOTE: Vivago-järjestelmän laajennus Värttinään	55 000		
SOTE: YPH Effica päivitykset ja laajennukset	25 000		
Muut hankinnat	20 000	500 000	500 000
Yhteensä	541 000	520 000	520 000

17.8. Osakkeet ja osuudet

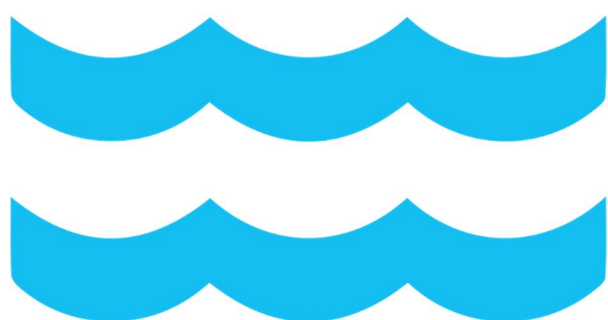
Tilivelvollinen: Kaupunginhallitus, Kaupunginjohtaja

Budjettivastuuhenkilö: Kaupunginjohtaja

	TP 2017	MTA 2018	TA 2019	TS 2020	TS 2021
TUOTOT					
KULUT	0	0	0	0	0
NETTO	0	0	0	0	0

INVESTOINNIN KUVAUS

Kaupungin osuuksia eri yhtiöistä.

Kaarina